

ឧបសម្ព័ន្ធនៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៥៣ អនក្រ.បក

ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

ស្តីពីក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជា

(ក.គ.ជ.ក)

ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤

មាតិកា

	ទំព័រ
១. សេចក្តីផ្តើម.....	០១
២. ធាតុរបស់ ក.គ.ជ.ក.....	០២
២.១ កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ.....	០២
២.២ ក្រេឌីត.....	០៣
២.៣ លទ្ធផលសិក្សា.....	០៦
២.៤ ច្រកសិក្សា.....	០៧
៣. លក្ខណៈនិងលទ្ធផលនៃការសិក្សាពីឯកក្នុងគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ.....	០៨
៣.១ ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ.....	០៨
• វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ.....	០៨
• សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១.....	១០
• សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២.....	១២
• សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣.....	១៥
• សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស.....	១៨
• បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម.....	២១
• បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស.....	២៤
• បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស.....	២៩
៣.២ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា.....	៣២
• ការរំពឹងទុកកម្រិតចូលរៀន (សញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ).....	៣២
• បរិញ្ញាបត្ររង.....	៣៣
• បរិញ្ញាបត្រ.....	៣៦
• បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់.....	៣៩
• សញ្ញាបត្របណ្ឌិត.....	៤៤
៤. ការគ្រប់គ្រងនិងចេញគុណវុឌ្ឍិ.....	៤៧
៤.១ ការគ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍ.....	៤៧
៤.២ កាតខុសគ្នារវាងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈនិងការអប់រំឧត្តមសិក្សា.....	៤៧

៤.៣ ការប្រើឈ្មោះជំនាញសិក្សា.....	៤៨
៤.៤ ការផ្តល់សញ្ញាបត្រកម្រិតបណ្ឌិត.....	៤៩
៤.៥ ទម្រង់ស្នើសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិ.....	៤៩
៥. បញ្ហានិងទំនាក់ទំនង.....	៥០
៥.១ ទំនាក់ទំនងរវាងការអប់រំឧត្តមសិក្សានិងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ.....	៥០
៥.២ ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុនមក.....	៥១
៥.៣ ការរំពឹងទុកស្តីពីការចូលសិក្សាក្រោយមធ្យមសិក្សា.....	៥២
៥.៤ ទំនាក់ទំនងរវាងតម្រូវការស្រាវជ្រាវនិងវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងឧត្តមសិក្សា.....	៥២
៥.៥ កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលនិងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិទទួលបានដែលផ្តល់ដោយសមាគម វិជ្ជាជីវៈ.....	៥៣
៥.៦ កម្រិតបញ្ចប់មធ្យមប្បដិសក្សានៃកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលវែង.....	៥៤
៥.៧ សមមូលភាពនៃគុណវុឌ្ឍិក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ.....	៥៥
៥.៨ ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិទៅលើគ្រឹះស្ថានអន្តរជាតិ.....	៥៥
៥.៩ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារ.....	៥៦
៥.១០ ការផ្ទៀងផ្ទាត់សង្គតិភាពជាមួយក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ.....	៥៧
ឧបសម្ព័ន្ធ.....	៥៩
១. តារាងពណ៌នាសង្ខេបគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ.....	៥៩
២. សទ្ទានុក្រម.....	៧៣

Signature

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជា (ក.គ.ជ.ក)

១. សេចក្តីផ្តើម

ប្រព័ន្ធធានាគុណភាពអប់រំនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជារៀបចំឡើង ដើម្បីធ្វើឲ្យការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលមានគុណភាពខ្ពស់ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិនិងមានការទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងសហគមន៍សិក្សានិងវិជ្ជាជីវៈអន្តរជាតិ។ ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជា(ក.គ.ជ.ក)ជាធាតុសំខាន់ចាំបាច់មួយនៅក្នុងប្រព័ន្ធធានានិងទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំដែលធានាឲ្យមានសង្គតិភាពនៃការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ក.គ.ជ.ក ជាឧបករណ៍ថ្នាក់ជាតិសម្រាប់ធ្វើការអភិវឌ្ឍនិងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៃគុណវុឌ្ឍិស្របតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យនៃកម្រិតសិក្សាដែលបានសម្រេច ហើយក៏ជាគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រមួយក្នុងការធានាបាននូវគុណភាពអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលដែលធ្វើឲ្យលទ្ធផលសិក្សាមានលក្ខណៈស្តង់ដារច្បាស់លាស់ព្រមទាំងមានការទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងសហគមន៍ជាតិនិងអន្តរជាតិ។

ក.គ.ជ.ក បង្កើតឲ្យមានសមមូលភាពច្បាស់លាស់នៃស្តង់ដារគុណវុឌ្ឍិជាតិជាមួយនឹងស្តង់ដារគុណវុឌ្ឍិក្នុងតំបន់។ ក.គ.ជ.ក នឹងផ្តល់នូវចំណុចប្រៀបធៀបជាក់លាក់នៅក្នុងស្តង់ដារនៃការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសិក្សា ក្នុងការធ្វើផែនការនិងដំណើរការស្វ័យគ្រួតពិនិត្យសម្រាប់មន្ត្រីគ្រួតពិនិត្យពីខាងក្រៅដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងដំណើរការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំលើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនិងលើគ្រឹះស្ថានសិក្សាទាំងមូល និងជួយដល់និយោជកក្នុងការស្វែងយល់ពីជំនាញនិងសមត្ថភាពរបស់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាមុននឹងជ្រើសរើសយកមកបម្រើការងារ។

ក.គ.ជ.ក ផ្តល់នូវការយល់ដឹងលើក្របខ័ណ្ឌរួមមួយដែលមានសង្គតិភាពជាតិ ព្រមទាំងមានភាពអាចបត់បែនសម្រាប់គ្រប់គុណវុឌ្ឍិនៅក្នុងការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាល។ ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិនេះផ្តល់នូវលក្ខណៈរួមនិងភាពផ្សេងពីគ្នាសំខាន់ៗមួយចំនួននៃទាំងវិស័យពីរគឺ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា និងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈដែលចាំបាច់និងយល់ដឹងជាមុន។ ភាពខុសគ្នា និងទំនាក់ទំនងមួយចំនួនរវាងវិស័យទាំងពីរនេះមានបញ្ជាក់នៅក្នុងផ្នែកទី៤.១។ ឯលទ្ធផលសិក្សាសម្រាប់កម្រិតនីមួយៗនៃវិស័យទាំងពីរមានបរិយាយក្នុងផ្នែកទី៣។

គោលបំណងនៃការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជាមានដូចតទៅ៖

- ផ្តល់នូវការទទួលស្គាល់លើលទ្ធផលសិក្សាដែលបានបញ្ចប់តាមកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗប្រកបដោយសង្គតិភាពជាតិ។
- ជួយបង្កើតច្រកអាចបត់បែនបាន ដែលបង្កភាពងាយស្រួលដល់អ្នកសិក្សាក្នុងការផ្លាស់ប្តូររវាងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សានិងអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ និងរវាងវិស័យទាំងពីរជាមួយនឹងទីផ្សារការងារតាមរយៈការផ្តល់នូវមូលដ្ឋានសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលបាន

- មានពីមុនរួមមានការផ្ទេរក្រេឌីតនិងការទទួលស្គាល់លើបទពិសោធន៍និងសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន។
- ផ្តល់ភាពបត់បែនទៅតាមគោលបំណងផ្សេងៗគ្នានៃការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាល។
- លើកទឹកចិត្តមានការធ្វើវឌ្ឍនភាពចំណេះដឹង ជំនាញតាមរយៈការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាល ដោយកែលម្អឲ្យមានភាពច្បាស់លាស់នូវការជ្រើសរើសគុណវុឌ្ឍិ ការកំណត់ផលសម្រេច និង ការរួមចំណែកក្នុងការសិក្សាពេញមួយជីវិត។
- ជំរុញការផ្តល់គុណភាពអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលឧត្តមសិក្សា បច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ តាម រយៈគុណវុឌ្ឍិដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់បុគ្គល ទីកន្លែងការងារនិងវិជ្ជាជីវៈ ដែលរួម ចំណែកជួយដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។
- លើកកម្ពស់ការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិដែលចេញនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាកម្រិតជាតិនិង អន្តរជាតិ។
- សម្រួលដល់ចលនាភាពកម្លាំងពលកម្មនៅក្នុងតំបន់។

២. ធានុប្រសប់ ក.គ.ជ.ក

ធានុគោលរបស់គុណវុឌ្ឍិដែលកំណត់ក្នុង ក.គ.ជ.ក មាន៤គឺ៖ កម្រិត ក្រេឌីត លទ្ធផលសិក្សា និងច្រកសិក្សា។

កម្រិត៖ កម្រិតជាលេខលំដាប់ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិ ដើម្បីរៀបរាប់ពីតម្រូវការនៃបញ្ញា ដែលកើនឡើងនិងភាពស្មុគស្មាញនៃលទ្ធផលសិក្សានៅក្នុងគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ។

ក្រេឌីត៖ ឯកតាប្រតិបត្តិដែលយកជាខ្នាតសម្រាប់វាស់វែងនិងពិពណ៌នាពីទំហំការងារឬបរិមាណនៃការ សិក្សាដែលរំពឹងទុកសម្រាប់កម្រិតនីមួយៗឬសម្រាប់មុខវិជ្ជាសិក្សា ឯកតាសិក្សា ឬសមាសភាគដទៃទៀត នៃកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល។

លទ្ធផលសិក្សា៖ ជាសេចក្តីថ្លែងនូវអ្វីដែលអ្នកសិក្សាចេះ យល់ និងអាចធ្វើបាន ក្រោយបញ្ចប់ការ សិក្សា តាមរយៈលក្ខណវិនិច្ឆ័យស្នូលនៃការងារផ្នែកលើចំណេះដឹង ជំនាញ អាកប្បកិរិយា និងសមត្ថភាព។

ច្រកសិក្សា៖ ច្រកអាចបត់បែនបានដែលបង្កភាពងាយស្រួលដល់អ្នកសិក្សាក្នុងការផ្លាស់ប្តូររវាងវិស័យ អប់រំឧត្តមសិក្សា និងវិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងការបន្តការសិក្សាកម្រិត គុណវុឌ្ឍិខ្ពស់បន្ថែមទៀត តាមរយៈការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនរួមមានការផ្ទេរក្រេឌីតនិងការ ទទួលស្គាល់លើបទពិសោធន៍និងសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន។

២.១ កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ

កម្រិតគុណវុឌ្ឍិអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈមាន៨។ ចំពោះគុណវុឌ្ឍិបួនកម្រិត ដំបូងដែលអាចទទួលបានជាវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ និងសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ១ ២ និង ៣ ត្រូវ បានផ្តល់តម្លៃសមមូលទៅនឹងការអប់រំមធ្យមសិក្សា។ ចំណែកឯបួនគុណវុឌ្ឍិបន្តពីនេះ ត្រូវចាត់ទុកជា គុណវុឌ្ឍិដែលសិក្សាក្រោយមធ្យមសិក្សា។

(Handwritten signature)

កម្រិតចូលទៅការអប់រំឧត្តមសិក្សា គឺការបញ្ចប់ដោយជោគជ័យនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ក្របខ័ណ្ឌអប់រំឧត្តមសិក្សាមាន៤កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ ដែលកម្រិតខ្ពស់បំផុតគឺ សញ្ញាបត្រកម្រិតបណ្ឌិត។ សញ្ញាបត្រកិត្តិយសមិនរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះទេ ប៉ុន្តែមានផ្តល់ជាគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការផ្តល់សញ្ញាបត្រនិងគោរម្យងារកិត្តិយស ដោយផ្អែកទៅលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិនិងអនុក្រឹត្យលេខ ១៥១ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ ស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបណ្ឌិត។

ការបញ្ចប់ការសិក្សាដោយជោគជ័យនៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិណាមួយ មិនបញ្ជាក់ពីលក្ខណសម្បត្តិចាំបាច់របស់បុគ្គលដើម្បីចូលសិក្សាបន្តនៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិបន្ទាប់ឡើយ។ លក្ខខណ្ឌចូលបឋមការសិក្សាអាចនឹងរៀបចំឡើងដោយផ្អែកទៅលើសំណុំសមត្ថភាពនៃគុណវុឌ្ឍិដែលមានឬនិទ្ទេស(ចំណាត់ថ្នាក់) ឬលក្ខណវិនិច្ឆ័យផ្សេងទៀត ដើម្បីធានាថាបេក្ខជនមានឱកាសក្នុងការចាប់យកការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់បន្ទាប់ដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាង។

កម្រិតគុណវុឌ្ឍិសម្រាប់ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា និងទំនាក់ទំនងរវាងវិស័យទាំងពីរមានបង្ហាញជាច្រើនដូចខាងក្រោម៖

រចនាសម្ព័ន្ធក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជា (ក.ត.ជ.ក)

កម្រិត	ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ	ការអប់រំឧត្តមសិក្សា
៨	បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា /ឯកទេស	បណ្ឌិត
៧	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា /ឯកទេស	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់
៦	បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសសញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម	បរិញ្ញាបត្រ
៥	សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររងបច្ចេកទេស/ឯកទេស	បរិញ្ញាបត្ររង
៤	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣	
៣	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២	
២	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១	
១	វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ	

២.២ ក្រេឌីត

ជាគោលការណ៍ ការកំណត់ចំនួនក្រេឌីតក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិនេះ គឺ ១៥ម៉ោងស្មើនឹង១ក្រេឌីត

សម្រាប់ការបង្រៀនក្នុងកម្រិតធម្មតា៣០ម៉ោងស្មើនឹង១ក្រេឌីតសម្រាប់ការសិក្សាប្រតិបត្តិ និងចំនួន៤៥ម៉ោងស្មើនឹង១ក្រេឌីតសម្រាប់ការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ចំពោះនិស្សិតសិក្សាពេញម៉ោងនៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រក្នុងរយៈពេល១១ឆ្នាំសិក្សាយ៉ាងតិចចំនួន១៥ក្រេឌីតនិងយ៉ាងតិចចំនួន៣០ក្រេឌីតក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំសិក្សា (សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិត សូមមើលសេចក្តីសម្រេចលេខ០៤/០៤គ.ទ.ក.សសរ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៤ ស្តីពីការអនុវត្តកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលតាមប្រព័ន្ធក្រេឌីតនិងការផ្ទេរក្រេឌីត)។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលប្រើឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិដូចប្រហាក់ប្រហែលគ្នា អាចប្រើរយៈពេល (និងចំនួនក្រេឌីតដែលត្រូវបែងចែក) ខុសគ្នាសម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទាំងនោះ។ ឧទាហរណ៍កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់កម្រិតបរិញ្ញាបត្រអាចមានរយៈពេល៤ឆ្នាំ ៥ឆ្នាំ ឬ ៦ឆ្នាំ អាស្រ័យទៅតាមលទ្ធផលសិក្សាដែលបានរំពឹងទុក។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលក្រោយមធ្យមសិក្សា រាប់បញ្ចូលទាំងការចុះអនុវត្តផ្ទាល់នៅការងារ (កន្លែងការងារ) ឬការចុះកម្មសិក្សាដែលអាចនឹងត្រូវកំណត់ជាចំនួនក្រេឌីត។ ប៉ុន្តែចំនួនក្រេឌីតដែលបានបែងចែកត្រូវតែត្រឹមត្រូវឬសមស្របទៅតាមលទ្ធផលសិក្សារបស់និស្សិតដែលរំពឹងទុកពីបទពិសោធនោះ។

នៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គុណវុឌ្ឍិកំណត់ឡើងដើម្បីបញ្ជាក់អំពីការទទួលបាននូវសមត្ថភាពច្បាស់លាស់តាមតម្រូវការការងារ ពិសេសគុណវុឌ្ឍិវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ១ ២ ៣ និងសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស ជាគុណវុឌ្ឍិផ្នែកលើសមត្ថភាព។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏មានរយៈពេលកំណត់ជាមធ្យមសម្រាប់ អ្នកសិក្សាក្នុងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពទាំងនោះដោយអាស្រ័យទៅតាមពេលវេលាតម្រូវ។ តម្រូវការចំនួនក្រេឌីតគឺអាស្រ័យទៅតាមរយៈពេលនិងបទពិសោធន៍ ដែលនិស្សិតទទួលយកនៅក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរបស់ខ្លួន។ សម្រាប់កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ១ ២ និង៣ ត្រូវមានចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច៣០ក្រេឌីត សម្រាប់គុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ។ ប៉ុន្តែអាចប្រើយន្តការសម្រាប់ការវាយតម្លៃសមត្ថភាពដែលមានស្រាប់តាមរយៈបទពិសោធនៅកន្លែងការងារ រយៈពេលដែលនិស្សិតត្រូវសិក្សាអាចនឹងត្រូវកាត់បន្ថយ តាមរយៈការវាយតម្លៃជាផ្លូវការលើការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុននិងសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន។

នៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិក្រោយមធ្យមសិក្សា តម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច៣០ក្រេឌីតសម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស(កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ៥) ឬកម្រិតចំនួន៣០ក្រេឌីត(ចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប៦០ក្រេឌីត)សម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រនិងសញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម(កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ៦) ត្រូវបូកបន្ថែមចំនួន៦០ក្រេឌីតទៀតសរុបចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមា១២០ក្រេឌីត។ គុណវុឌ្ឍិសម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលពិសេស អាចតម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតបន្ថែមច្រើនជាងចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាដែលបានកំណត់។ ចំពោះគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ដែលមាននៅក្នុងផ្នែកអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវសិក្សាបន្ថែមគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស រយៈពេល២ឆ្នាំ តាមរយៈមុខវិជ្ជាសិក្សាក្នុងថ្នាក់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវសរសេរគម្រោងដែលមានក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប៤៥ក្រេឌីត។

(Handwritten signature)

ចំពោះកម្រិតគុណវុឌ្ឍិបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ដែលមាននៅក្នុងផ្នែកអប់រំបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាលទ្ធផលនៃការសិក្សាដែលរួមបញ្ចូលទាំងស្វ័យអភិវឌ្ឍនិងអនុវត្តទូលំទូលាយ ទាំងចំណេះដឹងទ្រឹស្តីវិជ្ជាជីវៈនិងជំនាញក្នុងវិស័យផ្សេងៗ និង/ឬឯកទេសកម្រិតខ្ពស់បន្ថែមពីគុណវុឌ្ឍិ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ តាមរយៈការសិក្សា ការស្រាវជ្រាវផ្ទាល់ខ្លួន និងការសរសេរនិក្ខេបបទ។ គុណវុឌ្ឍិ បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសត្រូវសិក្សាយ៉ាងហោចណាស់៣ឆ្នាំ ហើយក្រេឌីតដែលកំណត់អប្បបរមាសរុប ៥៤ក្រេឌីតដើម្បីស៊ីគ្នាទៅនឹងការពិពណ៌នាគុណវុឌ្ឍិកម្រិត៨។

នៅក្នុងការអប់រំឧត្តមសិក្សា ការតម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប៦០ក្រេឌីត (ឬ២ឆ្នាំ សិក្សា)សម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្ររង (គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៥)និងចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប១២០ក្រេឌីត សម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល៤ឆ្នាំ ១៤០ក្រេឌីតសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រ ដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល៥ឆ្នាំនិង១៦០ក្រេឌីតសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះ- បណ្តាល៦ឆ្នាំ (កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ៦)។

នៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ត្រូវសិក្សាបន្ថែមពីគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រចំនួន៣៩ក្រេឌីត បូកនឹងការសរសេរគម្រោងមួយ (ចំនួនក្រេឌីតសរុប៤៥ក្រេឌីត សម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែល មានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល២ឆ្នាំនិង៥៧ក្រេឌីតសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះ បណ្តាល៣ឆ្នាំ)។ ប្រសិនបើនិស្សិតចង់បន្តការសិក្សាពីគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ទៅគុណវុឌ្ឍិបណ្ឌិត មានជម្រើសពីរដែលតម្រូវឲ្យមានចំនួនមុខវិជ្ជាសិក្សាក្នុងថ្នាក់(course work)ផ្សេងគ្នា។ ជម្រើសទីមួយ តម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច១២ក្រេឌីត សិក្សាបន្ថែមពីគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បូកនឹង និក្ខេបបទនិងជម្រើសទីពីរតម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច៥៤ក្រេឌីតបូកនឹងនិក្ខេបបទ។ តម្រូវការ ផ្សេងគ្នាក្នុងការស្រាវជ្រាវនិងការសរសេរនិក្ខេបបទបានថ្លឹងថ្លែងឬទូទាត់សម្រាប់តម្រូវការសិក្សាចំនួនមុខវិជ្ជា ក្នុងថ្នាក់ផ្សេងគ្នាហើយជម្រើសទាំងពីរនេះស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិដូចគ្នា។

តារាងចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាដែលជាការតម្រូវសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ

កម្រិត	ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ	ការអប់រំឧត្តមសិក្សា	ចំនួនក្រេឌីត អប្បបរមា
៨	បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស	បណ្ឌិត	៥៤
៧	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	៤៥
៦	បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសសញ្ញាបត្រវិស្វករ	បរិញ្ញាបត្រ	១២០
៥	សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស	បរិញ្ញាបត្ររង	៦០
៤	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣		

៣	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២		៣០
២	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១		៣០
១	វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ		៣០

២.៣ លទ្ធផលសិក្សា

លទ្ធផលសិក្សាពឹងទុករបស់និស្សិតកំណត់ដោយសំណុំសមត្ថភាពធំៗពីរ គឺសមត្ថភាពមូលដ្ឋាន និងសមត្ថភាពស្នូលដោយចែកចេញជា៥ផ្នែកធំៗដែលអាចអនុវត្តបានគ្រប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទាំងអស់ ក្នុងវិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ដោយឡែកក្នុងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សាត្រូវបានចែក ចេញជា៤ផ្នែកធំៗនិងផ្នែកជំនាញចិត្តចលនាដែលទាក់ទងតែទៅនឹងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលមួយចំនួន។

ផ្នែកទាំង៥នោះគឺ៖

១. ចំណេះដឹង

សមត្ថភាពចងចាំ យល់ដឹង និងបកស្រាយព័ត៌មាន រួមមាន៖

- ចំណេះដឹងពីហេតុការណ៍ជាក់លាក់
- ចំណេះដឹងខាងគំនិត (ទស្សនាទាន) គោលការណ៍និងទ្រឹស្តី
- ចំណេះដឹងពីទម្រង់ការប្រតិបត្តិក្រុម ឬរបៀបរបបការងារ។

២. ជំនាញក្នុងការគិត(ចំណេះដឹងវិភាគ)៖

- សមត្ថភាពអនុវត្តការយល់ដឹងផ្នែកទស្សនាទាន គោលការណ៍ ទ្រឹស្តី និងទម្រង់ការនៅក្នុងការ គិត វិភាគ និងការប៊ុនប្រសប់ឬច្នៃប្រឌិតក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនៅពេលគេប្រាប់ឲ្យ ធ្វើនិងនៅពេលជួបប្រទះស្ថានភាពណាមួយដែលមិនគ្រោងទុកជាមុន។

៣. ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ

សមត្ថភាព រួមមាន៖

- ទទួលខុសត្រូវក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួននិងបន្តអភិវឌ្ឍបុគ្គលិកលក្ខណៈនិងមុខរបរ
- ធ្វើការជាក្រុមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រើប្រាស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំបានត្រឹមត្រូវ
- ដើរតួប្រកបដោយភាពជឿទុកចិត្តបានក្នុងទំនាក់ទំនងបុគ្គលនិងការងារ
- ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវក្រមសីលធម៌ខ្ពស់ក្នុងបុគ្គលភាពនិងវេទិកាសាធារណៈ។

៤. ជំនាញលេខាធិការ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង

សមត្ថភាព រួមមាន៖

- ធ្វើទំនាក់ទំនងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងទម្រង់និយាយនិងសរសេរ
- ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនង

Handwritten signature in blue ink.

- ប្រើបច្ចេកទេសគណិតវិទ្យាមូលដ្ឋាននិងស្ថិតិវិទ្យា។

៤. ជំនាញចិត្តចលនា

- សមត្ថភាពប្រតិបត្តិជំនាញមួយឬច្រើនដោយងាយនិងជាស្វ័យប្រវត្តិប្រើទាំងរូបសាស្ត្រនិងបញ្ហាញាណ
- សមត្ថភាពប្រតិបត្តិជំនាញផ្សេងៗរួមបញ្ចូលគ្នាទៅតាមលំដាប់លំដោយនៃការងារប្រកបដោយសង្គតិភាព
- សមត្ថភាពបង្កើតជាថ្មីនូវជំនាញប្រកបដោយសមាមាត្រភាពយ៉ាងត្រឹមត្រូវនិងដាក់លាក់ ហើយជារឿយៗអាចប្រតិបត្តិការងារដែលប្រគល់ឲ្យដោយឯករាជ្យភាព
- ប្រតិបត្តិជំនាញភាគច្រើនអាស្រ័យទៅនឹងការសិក្សាឬការណែនាំច្រើនជាងការពិនិត្យសង្កេត។

ជំនាញចិត្តចលនាទាក់ទងទៅនឹងភាពស្គាល់ជំនាញខាងហត្ថកម្ម(ធ្វើដោយដៃ) ដែលអនុវត្តភាគច្រើនទៅលើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ។ ចំពោះការអប់រំឧត្តមសិក្សា អនុវត្តតែទៅលើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ។ ជំនាញចិត្តចលនាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងបំផុតនៅក្នុងអាជីពនិងមុខរបរបច្ចេកទេសនិងក្នុងជំនាញមួយចំនួននៅក្នុងការអប់រំឧត្តមសិក្សាទូទៅ។ ឧទាហរណ៍ ធុរជន ការិយាល័យ (អ្នកបញ្ជាឧបករណ៍ បរិក្ខារសំខាន់ៗ) ពេទ្យវះកាត់ វិចិត្រករ ឬតន្ត្រីករ ចាំបាច់ត្រូវមានជំនាញចិត្តចលនាកម្រិតខ្ពស់។

ដោយសារជំនាញខាងចិត្តចលនាទាំងនោះ ភាគច្រើនប្រើតែនៅក្នុងជំនាញមួយចំនួននិងមានលក្ខណៈប្រែប្រួលយ៉ាងទូលំទូលាយ លទ្ធផលសិក្សាពឹងទុកសម្រាប់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ មិនមានពិពណ៌នានៅក្នុងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សានៃក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិឡើយ ថ្វីបើជំនាញចិត្តចលនាទាំងនោះមានរៀបរាប់នៅក្នុងវិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គ្រឹះស្ថានណាដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទាក់ទងនឹងជំនាញចិត្តចលនា គួរតែពិពណ៌នាឲ្យបានច្បាស់លាស់ពីជំនាញនេះនៅក្នុងស្នងដំនែលនៃលទ្ធផលសិក្សា ហើយវិធីសាស្ត្រនៃការបង្រៀននិងការវាយតម្លៃការសិក្សាគួរតែដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនិងមុខវិជ្ជាជំនាញ។

២.៤ ច្រកសិក្សា

ក.គ.ជ.ក គូសបញ្ជាក់ពីចំណុចត្រួតគ្នានិងការដាក់បញ្ចូលគ្នានៃប្រភេទនិងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិផ្សេងគ្នាដែលធ្វើឡើងតាមរយៈវិធានស្តីពីការសន្សំ(ឬការបូកបណ្តាក់) ការផ្ទេរក្រេឌីត ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុន យន្តការដែលទាក់ទងនឹងការបំពេញលក្ខខណ្ឌចូលសិក្សាបន្តទៅកម្រិតបណ្តុះបណ្តាលខ្ពស់បន្ទាប់ និងការប្រើប្រាស់វិញ្ញាបនបត្រ និងសញ្ញាបត្រ។

ដោយមានការតភ្ជាប់រវាងគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ ក.គ.ជ.ក ធ្វើឲ្យមានភាពងាយស្រួលក្នុងដំណើរការសិក្សានិងជួយចង្អុលបង្ហាញនិស្សិតពីឱកាសនិងច្រកសិក្សា ដើម្បីបន្តអភិវឌ្ឍការសិក្សារបស់ខ្លួន។ ក.គ.ជ.ក បង្កើតនូវច្រកសិក្សាដែលមានជម្រើសផ្សេងៗគ្នា ជាមួយនឹងច្រកចូលនិងច្រកចេញដែលទទួលស្គាល់លើស្នាដៃឬការសម្រេចបានរបស់បុគ្គលដែលរឹតតែធ្វើឲ្យមានឱកាសចូលសិក្សានិងកាត់បន្ថយថ្លៃដែននៃសិក្សា

តាមរយៈការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុនមករួមមានការសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធ ក្រៅប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធផ្លូវការ។
ច្រកសិក្សានៃ ក.គ.ជ.ក ធ្វើឲ្យមានការសិក្សាពេញមួយជីវិត ព្រោះការផ្តល់ឱកាសឲ្យអ្នកដែលមាន
ចំណេះដឹងនិងជំនាញដែលទទួលបានពីបទពិសោធន៍និងស្វ័យសិក្សា ត្រូវបានវាយតម្លៃនិងផ្តល់ឱកាសឲ្យ
ទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ទោះជាគេពុំមានគុណវុឌ្ឍិជាមូលដ្ឋានក៏ដោយ។

៣. លក្ខណៈនិងលទ្ធផលនៃការសិក្សារំពឹងទុកក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិទីមួយៗ

៣.១ ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ

ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គឺផ្តោតលើការពង្រឹងសមត្ថភាពដោយផ្អែកលើ
លក្ខណវិនិច្ឆ័យដែលមានចែងនៅក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលឬវគ្គសិក្សាដែលមានការទទួលស្គាល់។ គុណវុឌ្ឍិ
ដែលមាននៅក្នុងផ្នែកអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គឺផ្អែកទៅលើសមត្ថភាពដែលបានកំណត់
នៅក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្អែកលើសមត្ថភាពឬកញ្ចប់ឯកសារស្តង់ដារសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត
ឲ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ។

វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះតម្រូវឲ្យអ្នកសិក្សាអនុវត្តជាក់ស្តែងច្រើនជាងធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងថ្នាក់
រៀនរហូតទាល់តែមានសមត្ថភាពឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។
កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះ តម្រូវឲ្យសិស្សសិក្សាពេញម៉ោងដែលមានរយៈពេល៤ខែឬ៦ខែស្របតាម
តម្រូវការជាក់ស្តែងនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។

ខ. លក្ខណៈរបស់បុគ្គលដែលបទប្បញ្ញត្តិរួចរាល់

- បុគ្គលទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖
- ចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីនិងបទប្បញ្ញត្តិដែលកំណត់ក្នុងកិច្ចការមុខរបរ
  - សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តកិច្ចការស្របតាមនីតិវិធីឬការណែនាំផ្ទាល់
  - សមត្ថភាពបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ
  - សមត្ថភាពយល់ដឹងដែលឆ្លើយតបតាមការណែនាំនិងនីតិវិធីមូលដ្ឋាន
  - សមត្ថភាពក្នុងការប្រមូលព័ត៌មានតាមរយៈផ្ទាល់មាត់និងរបាយការណ៍ជាសំណេរ
  - សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីងាយៗ។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- អនុវត្តនីតិវិធី បទប្បញ្ញត្តិ និងប្រើជំនាញរបស់ខ្លួនប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ
- ចូលរួមសហការនិងបំពេញសកម្មភាពការងារដែលកំណត់នៅក្នុងសកម្មភាពមុខងារវិជ្ជាជីវៈ
- ទទួលនិងអនុវត្តតាមការណែនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងជាប្រចាំ។

6/5/21

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងដែលទាក់ទងទៅនឹងបរិបទការងារអាជីព ដូចជាការអនុវត្តនីតិវិធី បទប្បញ្ញត្តិ និងគោលគំនិតកម្រិតមូលដ្ឋាន។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- ប្រើចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារតាមលំដាប់លំដោយ។ ចំណេះដឹងទាំងនេះទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់សិស្ស ប៉ុន្តែត្រូវមានសមត្ថភាពអនុវត្តតាមការណែនាំផ្ទាល់របស់អ្នកគ្រប់គ្រង។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវស្របតាមការណែនាំឬស្របតាមស្តង់ដារនីតិវិធីក្នុងបរិបទការងារដែលបានកំណត់។
- មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះបរិមាណនិងគុណភាពនៃទិន្នផលរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមិនមែនជាការទទួលខុសត្រូវលើទិន្នផលរបស់អ្នកដទៃទេ។

ជំនាញលេខនព្វន្ឋ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចយល់និងឆ្លើយតបទៅនឹងការណែនាំដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចការអាជីព
- អាចធ្វើការទាក់ទងតាមរយៈផ្ទាល់មាត់និងសំណេរធម្មតាក្នុងកម្រិតមូលដ្ឋាន ដូចជាការសរសេររបាយការណ៍លើការងារនិងកិច្ចការដែលខ្លួនបានបំពេញដែលជាទម្រង់របាយការណ៍ធម្មតា។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- មានជំនាញមូលដ្ឋានក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារក្នុងកិច្ចការអាជីព ហើយអាចប្រើជំនាញទាំងនេះក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីតាមស្តង់ដារ។

ឃ. ច្រកសិក្សាឬច្រកធ្វើតេស្តដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- ឆ្លងកាត់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលចាប់ពី៤-៦ខែ ដែលមានការទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវហើយប្រឡងសម្រេចបាននូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្នែកលើសមត្ថភាព
- មានវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈតាមរយៈវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដែលមិនមានការទទួលស្គាល់ ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវហើយប្រឡងសម្រេចបាននូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត

- មានលិខិតបញ្ជាក់ពីប្រធានក្រុមហ៊ុនឬអ្នកគ្រប់គ្រង ជាបានបំពេញការងាររយៈពេល១ឆ្នាំយ៉ាងតិច ហើយត្រូវដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និង ចុះបញ្ជី ហើយប្រឡងសម្រេចបាននូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារតេស្ត សមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត
- មានចំណេះដឹងក្នុងការអាន ការសរសេរ និងលេខនៃឧបករណ៍ស្របទៅនឹងស្តង់ដារមិត្តមូលដ្ឋាន ហើយ សន្សំសម្រេចរាល់ផ្នែកសមត្ថភាព ដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្នែកលើសមត្ថភាពកម្រិត១ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល ឬធ្វើការងារ។

សញ្ញាបត្រមេត្រូកទេសនិវត្តន៍៖១

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះ តម្រូវឲ្យអ្នកសិក្សាអនុវត្តជាក់ស្តែងច្រើនជាងធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងថ្នាក់ រៀនហេតុទាល់តែមានសមត្ថភាពឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។ វគ្គនេះតម្រូវឲ្យសិស្សសិក្សារយៈពេល១ឆ្នាំពេញម៉ោងឬតម្លៃស្មើ។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងបន្ទាប់ពីកម្រិតមូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីនិងបទប្បញ្ញត្តិគ្រឹមត្រូវតាមការកំណត់ក្នុង កិច្ចការអាជីព
- អនុវត្តកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃតាមនីតិវិធីស្តង់ដារក្រោមការណែនាំផ្ទាល់
- សមត្ថភាពបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយចរិតទទួលខុសត្រូវ
- សមត្ថភាពយល់ដឹងនិងឆ្លើយតបទៅនឹងការណែនាំនិងនីតិវិធី
- សមត្ថភាពទំនាក់ទំនងព័ត៌មានតាមរយៈផ្ទាល់មាត់ធម្មតានិងរបាយការណ៍ជាសំណេរស្របតាម ស្តង់ដារ
- សមត្ថភាពជំនាញហត្ថកម្មលើកិច្ចការងាយៗតាមនីតិវិធីកំណត់។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ប្រើចំណេះដឹងតាមនីតិវិធីនិងបទប្បញ្ញត្តិ ព្រមទាំងជំនាញហត្ថកម្មប្រកបដោយលក្ខណៈទទួលខុស ត្រូវជាក់លាក់
- ចូលរួមសហការនិងបំពេញសកម្មភាពការងារដែលកំណត់ក្នុងកិច្ចការអាជីព
- ទទួលនិងអនុវត្តតាមការណែនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងករណីចាំបាច់
- មានចំណេះដឹងពីវិស័យផ្សេងៗមួយចំនួនក្នុងកម្រិតកំណត់
- មានជំនាញមូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដូចជាការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន ដែលសមស្រប

- ប្រតិបត្តិកិច្ចការតាមលំដាប់លំដោយនៃការងារទៅតាមទិសដៅដែលបានកំណត់
- ចេះទទួលនិងនាំសារឬព័ត៌មាន។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងលើកម្រិតមូលដ្ឋានទាក់ទងនឹងកិច្ចការអាជីពដែលកំណត់ក្នុងបរិបទការងារ រួមមានការអនុវត្តនីតិវិធី បទប្បញ្ញត្តិមូលដ្ឋាន និងគោលគំនិតខ្លះៗដែលទទួលបានពីការណែនាំនិងការសិក្សា។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចប្រើចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារក្នុងកិច្ចការដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធនិងលំដាប់លំដោយ។ ចំណេះដឹងទាំងនេះទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់បេក្ខជនប៉ុន្តែត្រូវមានសមត្ថភាពឆ្លើយតបតាមការណែនាំផ្ទាល់របស់អ្នកគ្រប់គ្រង។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- អាចបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្រោមការណែនាំឬស្របតាមស្តង់ដារនិងនីតិវិធីក្នុងបរិបទការងារដែលបានកំណត់។
- មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះបរិមាណនិងគុណភាពនៃលទ្ធផលរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមិនមែនជាការទទួលខុសត្រូវលើលទ្ធផលរបស់អ្នកដទៃទេ។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចយល់និងឆ្លើយតបទៅនឹងការណែនាំស្តីពីកិច្ចការមុខរបរ
- អាចទាក់ទងតាមរយៈផ្ទាល់មាត់និងសំណេរធម្មតាដែលរួមមានការសរសេររបាយការណ៍ធម្មតាលើកិច្ចការដែលបេក្ខជនបានបំពេញដូចជាការបំពេញទម្រង់របាយការណ៍ធម្មតា។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- មានជំនាញខ្ពស់ជាងកម្រិត១ក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ជាស្តង់ដារសម្រាប់កិច្ចការអាជីពនិងអាចប្រើជំនាញទាំងនេះក្នុងការអនុវត្តតាមនីតិវិធីដែលមានស្តង់ដារសមស្រប។

ឃ. ច្រកសិក្សាឬច្រកធ្វើគុណវុឌ្ឍិដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- ឆ្លងកាត់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល១ឆ្នាំ ដែលមានការទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកម្រិតត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចបាននូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្នែកសមត្ថភាព
- មានសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ១ឬវិញ្ញាបនបត្រសមមូល (វគ្គអប់រំបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល១ឆ្នាំ)

ពេល១ឆ្នាំដែលមិនបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា) ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅ មជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែល កំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត

- មានវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ រួមទាំងបទពិសោធការងាររយៈពេល១ឆ្នាំយ៉ាងតិចនិងបានបញ្ចប់មធ្យម សិក្សាបឋមកម្រិតឬបានឆ្លងកាត់វគ្គស្ថានចម្លង អាចដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌល ធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលបាន កំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារតេស្តបានអនុម័ត។

រយៈពេលដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះខុសគ្នាយោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌនិងកត្តាដែលទាក់ទងទៅនឹង វិស័យការងារនិងឧស្សាហកម្មណាមួយ។ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតនេះគឺផ្តល់ឲ្យនិស្សិតនូវ ជំនាញទូលំទូលាយលើការងារក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មធំៗនិងខុសៗគ្នា។ ដូច្នេះការសិក្សាមានរយៈពេលវែង ជាងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិដទៃដែលផ្តោតលើជំនាញទឹកនៃការងារជាក់ស្តែង។

ឧទាហរណ៍នៃលក្ខខណ្ឌទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ៖

- ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារនិងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលខ្លះក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃ/បណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារខ្លះ និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនឬសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនគួបផ្សំនឹងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមយោងតាមតម្រូវការ
- បូកបញ្ចូលវគ្គសិក្សានិងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗ។

សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះទាក់ទងនឹងកិច្ចការបណ្តុះបណ្តាល រួមមានសកម្មភាពអនុវត្តក្នុងរោងជាង ឬបន្ទប់ពិសោធន៍និងការធ្វើបទបង្ហាញក្នុងថ្នាក់រហូតទទួលបានសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកម្មវិធី។ បេក្ខជន ដែលបានបញ្ចប់សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២ តម្រូវឲ្យមានការសិក្សារយៈពេលពេញម៉ោង១ឆ្នាំឬ តម្លៃស្មើ។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងលើកិច្ចការប្រតិបត្តិដោយអនុវត្តតាមស្តង់ដារសមស្របនិងគោលគំនិតជាមូលដ្ឋានមួយ ចំនួនដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចការអាជីព
- សមត្ថភាពអនុវត្តចំណេះដឹងនិងវិធីស្របតាមស្តង់ដារក្នុងស្ថានភាពលំនឹងមួយក្នុងការដោះស្រាយ

Handwritten signature or initials in blue ink.

បញ្ហាដែលអាចគិតទុកមុន

- សមត្ថភាពបំពេញកិច្ចការមិនប្រក្រតីមួយចំនួននិងអនុវត្តនីតិវិធីស្របតាមស្តង់ដារក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយចិត្តទទួលខុសត្រូវ
- សមត្ថភាពទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯងឬជាមួយអ្នកដទៃចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណនៃទិន្នផល
- សមត្ថភាពយល់ បកស្រាយ ផ្តល់ព័ត៌មានដែលបានរកឃើញ និងវិភាគទិន្នន័យទាក់ទងនឹងកិច្ចការអាជីពតាមរយៈគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិ
- ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ សម្ភារ និងបច្ចេកទេសប្រកបដោយសុវត្ថិភាពនិងទទួលខុសត្រូវ
- ស្នាដៃវិសេសក្នុងការប្រតិបត្តិសកម្មភាព វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធីក្នុងកាលៈទេសៈដែលការសម្រេចចិត្តក្នុងការជ្រើសរើសឧបករណ៍ សេវាកម្ម ឬវិធានការក្នុងពេលកំណត់
- ចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពដែលមានលក្ខណៈសុគតស្មាញនិងស៊ីជម្រៅក្នុងការផ្ទេរជំនាញ
- ចំណេះដឹងដល់សង្គម ផ្តល់ប្រឹក្សាបច្ចេកទេស ភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងបរិបទខុសៗគ្នាដែលមានលក្ខណៈសុគតស្មាញ
- ការអនុវត្តដូចជាការទទួលខុសត្រូវមួយចំនួនចំពោះអ្នកដទៃ ការធ្វើការជាក្រុមឬដឹកនាំសម្របសម្រួលក្នុងក្រុម។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- អនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់តាមរយៈនីតិវិធីស្របតាមស្តង់ដារក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុន
- បង្ហាញការអភិវឌ្ឍនៃការយល់ដឹងលើគោលការណ៍និងគំនិតទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការអាជីពនិងធ្វើការផ្លាស់ប្តូរតាមនីតិវិធីក្នុងស្ថានភាពប្រែប្រួល
- ធ្វើការជាមួយអ្នកដទៃនិងទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណការងារជាងកត្តាបុគ្គលនិងក្រុមការងារ
- ទទួលខុសត្រូវនិងអនុវត្តការងារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងសុវត្ថិភាព
- មានចំណេះដឹងមូលដ្ឋានក្នុងការប្រតិបត្តិការងារក្នុងលំដាប់មួយដែលជឿនលឿន
- ចេះអនុវត្តជំនាញដែលបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល
- ចេះរកដំណោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុនមួយចំនួន
- ចេះប្រតិបត្តិកិច្ចការក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមានជម្រើសនិងមានដែនកំណត់
- ចេះវាយតម្លៃនិងប្រមូលព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងៗ
- ទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលការងារនិងសិក្សារបស់ខ្លួន។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងលើកិច្ចការមុខរបរ ការអនុវត្តស្តង់ដារ និងនីតិវិធី រួមមានការយល់ដឹងមូលដ្ឋាននៃទ្រឹស្តីសំខាន់ៗ។ អាចអនុវត្តចំណេះដឹងនេះស្របទៅតាមបម្រែបម្រួលនៃបរិបទ។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចយល់ពីបញ្ហានិងបរិបទក្នុងការកំណត់ស្រាយបញ្ហា។ ជំនាញនេះទាក់ទងនឹងការយល់ និងសមត្ថភាពក្នុងការពិចារណាដើម្បីរកនីតិវិធីដែលឆ្លើយតបទៅនឹងកិច្ចការឬបញ្ហា ប៉ុន្តែមិនចាំបាច់ អភិវឌ្ឍន៍និយមន័យនោះស្រាយថ្មីទេ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្រោមការណែនាំបន្តិចបន្តួចនិងទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯង ចំពោះទិន្នផល
- អាចធ្វើការសហការជាមួយអ្នកដទៃនិងចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវចំពោះការជឿទុកចិត្តគុណភាព និងបរិមាណនៃទិន្នផល។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចបកស្រាយ ពន្យល់ និងផ្ទេរព័ត៌មាន ដែលទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការអាជីពដូចជាសេចក្តីណែនាំ ដើម្បីកែប្រែនីតិវិធីស្របតាមស្តង់ដារ
- អាចផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការច្បាស់លាស់
- អាចវិភាគទិន្នន័យដោយប្រើគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិសាមញ្ញៗព្រមទាំងអាចបកស្រាយទិន្នន័យ។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារ សម្ភារ និងនីតិវិធីប្រកបដោយសុវត្ថិភាព
- អាចប្រើប្រាស់ឧបករណ៍តាមវិធីដែលបានមកពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារ។

ឃ. ច្រកសិក្សាឬច្រកធ្វើតេស្តដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- បានបញ្ចប់ឆ្នាំទី២នៃកម្រិតសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ត្រឹមត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្នែកលើ សមត្ថភាពដែលបានអនុម័តរួច
- មានសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២ឬសញ្ញាបត្រសមមូល វគ្គមិនបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះ បញ្ជីកាហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបាន អនុម័ត
- មានគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១ វគ្គដែលទទួលស្គាល់ រួមទាំងបទពិសោធការងារ រយៈពេល២ឆ្នាំលើមុខជំនាញដដែល ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌល ធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុង ឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត។

[Handwritten signature]

រយៈពេលក្នុងការទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះខុសគ្នា យោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌក្នុងវិស័យការងារនិងឧស្សាហកម្មណាមួយ។ រយៈពេលអាចត្រូវបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលជាផ្នែកមួយនៃសមាសភាគយុទ្ធសាស្ត្រសិក្សានៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលឬកំណត់នៅក្នុងពាក្យសុំការទទួលស្គាល់ប៉ុន្តែមិនត្រូវប្រើសម្រាប់កំណត់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិនោះទេ។

ឧទាហរណ៍នៃលក្ខខណ្ឌទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ៖

- ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារនិងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលខ្លះក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃ/បណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារខ្លះ និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនឬសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនគូបផ្សំនឹងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមតាមតម្រូវការ
- ឬក៏បញ្ចូលវគ្គសិក្សានិងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗ។

សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះទាក់ទងនឹងកិច្ចការបណ្តុះបណ្តាល រួមមានសកម្មភាពក្នុងពេលជាប់ប្រឡង ពិសោធន៍និងការធ្វើបទបង្ហាញក្នុងថ្នាក់រហូតដល់បេក្ខជនទទួលបានសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកម្មវិធី។ ចំពោះបេក្ខជនដែលបានបញ្ចប់គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៤ តម្រូវឲ្យសិក្សានិងធ្វើការពេញម៉ោងរយៈពេល១ឆ្នាំឬសមមូលបន្ទាប់ពីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិត៣ គុណវុឌ្ឍិនេះមានតម្លៃស្មើនឹង៣០ក្រេឌីតយ៉ាងតិច។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលចូលរួមវគ្គនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងទូលំទូលាយលើកិច្ចការនិងការអនុវត្តនីតិវិធីដែលទាក់ទងនឹងអាជីពរួមមានការយល់ដឹងពីទ្រឹស្តីសំខាន់ៗ
- សមត្ថភាពជ្រើសរើសនិងសំយោគនូវដំណើរការ សម្ភារ ឧបករណ៍ផ្សេងៗ ដែលស្របតាមបរិបទការងារនិងបញ្ហាដែលអាចដឹងមុន
- ស្វ័យអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងការដឹកនាំខ្លួនឯង ឆ្លើយតបទៅនឹងកិច្ចការខុសៗគ្នាប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯងយ៉ាងពេញលេញនិងទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលរបស់អ្នកដទៃ
- សមត្ថភាពស្វែងរក បកស្រាយ និងប្រើប្រាស់ព័ត៌មានជាក្រាភិច ជាលេខ និងសំណេរនិងការប្រើព័ត៌មានដើម្បីបង្កើតការណែនាំ ព្រមទាំងការធ្វើបទបង្ហាញច្បាស់លាស់និងងាយយល់
- មានសមត្ថភាពរកដំណោះស្រាយបញ្ហា
- សមត្ថភាពប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ដែលមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសស្មុគស្មាញក្រោមការណែនាំ

- ចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាព ដែលមានលក្ខណៈសុគតស្មាញនិងស៊ីជម្រៅក្នុងការផ្ទេរជំនាញនិង ចំណេះដឹងពីមុខរបរមួយទៅមុខរបរមួយទៀតក្នុងបរិស្ថានការងារថ្មី ផ្តល់ប្រឹក្សាបច្ចេកទេស ភាព ជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងបរិបទខុសៗគ្នាដែលមានលក្ខណៈសុគតស្មាញ។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ចេះប្រើចំណេះដឹងនិងជំនាញក្នុងការជ្រើសរើសយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងការងារ ដើម្បីបង្កើនសុវត្ថិភាព ទិន្នផល និងគុណភាព
- យល់ដឹងពីនីតិវិធីដែលផ្អែកលើគោលការណ៍និងបទប្បញ្ញត្តិសំខាន់ៗ ចេះជ្រើសរើសនីតិវិធីស្របតាម កាលៈទេសៈនិងសភាពការណ៍
- មានសមត្ថភាពធ្វើការជាក្រុម រួមចំណែកទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណនៃទិន្នផល របស់ក្រុមនិងជួយគាំទ្រដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាព
- មានចំណេះដឹងខាងទ្រឹស្តី
- អនុវត្តជំនាញដែលបានអភិវឌ្ឍ
- អនុវត្តនីតិវិធីដោយប្រើជំនាញដែលបានអភិវឌ្ឍនិងតាមសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន
- អនុវត្តជំនាញយ៉ាងទូលំទូលាយទាក់ទងនឹងសកម្មភាពដូចជាការងារប្រចាំថ្ងៃ វិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធី ដែលតម្រូវឲ្យមានការជ្រើសរើសឧបករណ៍ សេវាកម្ម ឬវិធានការក្នុងពេលវេលាមួយកំណត់
- បកស្រាយព័ត៌មានដោយប្រើសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន
- ការទទួលខុសត្រូវចំពោះអ្នកដទៃ។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយលើកិច្ចការអាជីពនិងដំណើរការនិងអាចប្រើចំណេះដឹងអនុវត្តការងារ ប្រចាំថ្ងៃនិងការងារថ្មីដែលមិនធ្លាប់ជួបប្រទះ។ ចំណេះដឹងនេះមានដូចជាគោលគំនិតមូលដ្ឋាននិង ទ្រឹស្តីក្នុងការអនុវត្តការងារទាំងអស់នេះ។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចរកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាផ្សេងៗក្នុងស្ថានភាពដែលធ្លាប់ជួបប្រទះនិងមិនដែលជួបប្រទះ អាចសំយោគជំនាញ បច្ចេកទេស សម្ភារ និងឧបករណ៍ ដើម្បីអនុវត្តកិច្ចការជួបប្រទះរាល់ថ្ងៃនិងមិន ដែលជួបប្រទះមួយចំនួន។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ទទួលខុសត្រូវចំពោះភារកិច្ចក្នុងកន្លែងការងារ ដឹកនាំខ្លួនឯងក្នុងការអនុវត្តការងារប្រកបដោយការ យកចិត្តទុកដាក់និងស្របតាមការកំណត់ក្នុងភារកិច្ច
- ទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណការងាររបស់ខ្លួន ផ្តល់ភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងការសម្រេច

Handwritten signature or mark in blue ink.

ចិត្តនិងទទួលខុសត្រូវចំពោះលទ្ធផលរបស់អ្នកដទៃ

- មានការទទួលខុសត្រូវនិងផ្ដើមគំនិតដើម្បីបង្កើនជំនាញអាជីពរបស់ខ្លួន។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចស្វែងយល់បកស្រាយព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ និងប្រើព័ត៌មាននេះក្នុងដំណើរការការងារ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធផលនិងសុវត្ថិភាព។ ព័ត៌មាននេះមានដូចជា ក្រាហ្វិច លេខ និងសំណេរ
- អាចប្រមូលព័ត៌មាននិងធ្វើបទបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់តាមរយៈ ក្រាហ្វិច សំណេរ និងផ្ទាល់មាត់។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- ចេះបញ្ជាដំណើរការ ឧបករណ៍ ដែលមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសស្មុគស្មាញនិងប្រតិបត្តិកិច្ចការជួបប្រទះប្រចាំថ្ងៃនិងមិនដែលជួបប្រទះមួយចំនួន។ ជំនាញនេះមានដូចជាសមត្ថភាពក្នុងការជ្រើសរើសប្រើប្រាស់ និងតម្រូវឧបករណ៍ បរិក្ខារ និងសម្ភាររួមទាំងដំណើរការស្របតាមកិច្ចការផ្សេងៗគ្នា។

ឃ. ច្រកសិក្សាឬច្រកធ្វើតេស្តដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- បានបញ្ចប់ឆ្នាំទី៣ កម្រិតសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារសិក្សាផ្នែកលើសមត្ថភាពដែលបានអនុម័តរួច
- មានសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ៣ វគ្គមិនបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័តនឹងទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្រិតនេះ
- មានគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២ វគ្គដែលទទួលស្គាល់ រួមទាំងបទពិសោធការងាររយៈពេល២ឆ្នាំលើមុខជំនាញដដែល ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកា ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត។

រយៈពេលក្នុងការទទួលបានគុណវុឌ្ឍិខុសគ្នា ដោយយោងទៅតាមតម្រូវការរបស់ឧស្សាហកម្មឬការងារណាមួយ។ រយៈពេលអាចត្រូវបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលជាផ្នែកមួយនៃសមាសភាគយុទ្ធសាស្ត្រសិក្សានៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលឬកំណត់នៅក្នុងពាក្យសុំការទទួលស្គាល់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវប្រើសម្រាប់កំណត់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិនោះទេ។

ឧទាហរណ៍នៃលក្ខខណ្ឌទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ៖

- ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារនិងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព

- ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលខ្លះក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃ/បណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារខ្លះ និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការទទួលស្គាល់ចំណេះដឹងមុនចូលរៀន
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុនគួបផ្សំនឹងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមតាមតម្រូវការ
- បូកបញ្ចូលវគ្គសិក្សានិងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗ។

សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្រទេ បច្ចេកទេស/ឯកទេស

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរួមមានការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសជាក់ស្តែង ដូចជាធ្វើបទបង្ហាញក្នុងថ្នាក់ អនុវត្តក្នុងរោងជាង បន្ទប់ពិសោធន៍ កម្មសិក្សា និងបទពិសោធការងារ រហូតទាល់តែបេក្ខជនទទួលបាន សមត្ថភាពដែលបានកំណត់ក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។ បេក្ខជនដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាគុណវុឌ្ឍិ កម្រិត៤ឬកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ តម្រូវឲ្យសិក្សានិងអនុវត្តការងារពេញម៉ោងរយៈពេល២ឆ្នាំឬ សមមូលដែលមានចំនួនក្រេឌីតតម្រូវឲ្យសិក្សាយ៉ាងតិច៦០ក្រេឌីតឬច្រើនជាងគុណវុឌ្ឍិកម្រិត៤ ចំនួន ៣០ក្រេឌីត។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលដែលទទួលបានវគ្គសិក្សា

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងទូលំទូលាយទាក់ទងនឹងអាជីព ឧស្សាហកម្ម និងទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹងការងារ ព្រមទាំង បច្ចេកវិទ្យាថ្មីក្នុងអាជីពរបស់ខ្លួន
- សមត្ថភាពអនុវត្តចំណេះដឹងក្នុងបរិបទផ្សេងៗ ចេះផ្ទេរ និងប្រើចំណេះដឹងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា
- សមត្ថភាពដឹកនាំខ្លួនឯង ភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងក្រុមការងារ និងគណនេយ្យភាព ព្រមទាំងការ ទទួលខុសត្រូវក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនាញ
- សមត្ថភាពប្រើស្ម័គ្រ គណិតវិទ្យាក្នុងការវិភាគ ដោះស្រាយបញ្ហា សំយោគ និងធ្វើបទបង្ហាញ ព័ត៌មានតាមរបៀបផ្សេងៗ
- ជំនាញស្មុគស្មាញនិងការប្រែប្រួលទៅតាមកិច្ចការដែលស្មុគស្មាញនិងថ្មីៗ ហើយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ បរិក្ខារទំនើបៗ និងមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសខ្ពស់
- សមត្ថភាពចូលរួមផ្តល់វិភាគទានចំពោះការអភិវឌ្ឍផែនការថវិកាឬយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងគណនេយ្យ- ភាព ការទទួលខុសត្រូវលើខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃក្នុងការសម្រេចលទ្ធផល
- ចំណេះដឹងទូលំទូលាយក្នុងការវិភាគវិនិច្ឆ័យគម្រោងផែនការ ការប្រតិបត្តិ ការវាយតម្លៃបច្ចេកទេស និងការគ្រប់គ្រងដូចជាការបង្កើតលក្ខណវិនិច្ឆ័យឬការអនុវត្ត ឬចំណេះដឹងឬនីតិវិធី ការអនុវត្តដូច ជាការវិនិច្ឆ័យលើផែនការគម្រោងការបច្ចេកទេសឬភាពជាអ្នកដឹកនាំពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតផល សេវា- កម្ម ការប្រតិបត្តិវិភាគការណ៍ ឬនីតិវិធី។

Handwritten signature in blue ink.

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ប្រើចំណេះដឹងដ៏ទូលំទូលាយក្នុងមុខរបរបស់ខ្លួន ដូចជាគោលការណ៍ទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការ និងទិន្នផល។ ចំណេះដឹងនេះ រួមមានការអនុវត្តនិងការប្រែប្រួលនៃជំនាញស្របទៅតាមបច្ចេកវិទ្យា ថ្មីនិងកែតម្រូវដំណើរការការងារ
- ប្រើចំណេះដឹងនិងជំនាញដូចជាលេខនិងស្ថិតិ ដើម្បីវិភាគដំណោះស្រាយដោយប្រើគំនិតថ្មីនិងផ្ទេរ ចំណេះដឹងក្នុងស្ថានភាពការងារថ្មីៗ
- បង្ហាញពីភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការដឹកនាំក្រុមការងារដោយមានប្រសិទ្ធភាពនិងដោយការទទួលខុស ត្រូវខ្ពស់ចំពោះគុណភាព សង្គតិភាពនៃដំណើរការការងារនិងទិន្នផល
- ផ្ទេរព័ត៌មានដ៏សុភស្តុភារបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់និងទាន់ពេលវេលា
- ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍បច្ចេកទេសមានលក្ខណៈសុភស្តុភារប្រកបដោយការប៊ុនប្រសប់ខ្ពស់ ត្រឹមត្រូវ តាមស្តង់ដារសុវត្ថិភាព ព្រមទាំងផ្តល់ការណែនាំដោយមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះអ្នករួមការងារក្នុង កិច្ចការស្រដៀងគ្នា
- យល់ពីជំនាញច្បាស់លាស់ ចេះវិភាគ វិនិច្ឆ័យ រៀបចំ និងប្រតិបត្តិកិច្ចការពាក់ព័ន្ធនឹងមុខងារគ្រប់ គ្រងនិងបច្ចេកទេស
- អនុវត្តគោលការណ៍និងបច្ចេកទេសសំខាន់ៗក្នុងបរិបទដែលប្រែប្រួលមិនអាចទស្សទាយទុកមុន
- បង្កើតគំនិតតាមរយៈការវិភាគព័ត៌មាននិងគោលគំនិតប្រកបដោយអរូបិយ
- បង្ហាញនូវសមត្ថភាពបច្ចេកទេស ច្នៃប្រឌិត ឬជំនាញប្រកបដោយប្រឌិតញាណ
- បង្ហាញពីគណនេយ្យភាពយ៉ាងទូលំទូលាយចំពោះទិន្នផលផ្ទាល់ខ្លួននិងលទ្ធផលជាក្រុម។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយក្នុងលក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេសនិងដំណើរការឧស្សាហកម្ម មានដូចជា ចំណេះដឹងអាចប្រែប្រួលទៅតាមបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ
- យល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីនីតិវិធី គោលការណ៍ និងទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្ម។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- ចេះអនុវត្តចំណេះដឹងក្នុងស្ថានភាពសុភស្តុភារនិងវិភាគព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងៗ ដើម្បីធ្វើផែនការ និងអនុវត្តដំណោះស្រាយផែនការប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត
- អាចផ្ទេរនិងសម្របសម្រួលចំណេះដឹងតាមបរិបទការងារ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- អាចដឹកនាំនិងណែនាំសកម្មភាពការងារជាក្រុម។ ទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលការងារខ្លួនឯង និងអ្នកដទៃក្នុងការងារ

- ចេះផ្ដើមគំនិតពង្រីកចំណេះដឹងបច្ចេកទេសនិងអាជីពអ្នកដទៃទៀត ព្រមទាំងអាចគាំទ្រការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកនិងអ្នករួមការងារដទៃទៀត។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចប្រើវិធីស្ថិតិនិងលេខក្នុងការរៀបចំវាយតម្លៃនិងរបាយការណ៍លើសកម្មភាពការងារ ព្រមទាំងវិភេទដំណើរការថ្មីដែលស្របទៅនឹងស្ថានភាពការងារ
- ចេះសំយោគព័ត៌មានជាក្រាហ្វិច លេខ សំណេរ ផ្ទាល់មាត់ និងធ្វើបទបង្ហាញការសន្និដ្ឋានដោយត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- មានជំនាញក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍បច្ចេកទេសទំនើបពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្មនិងធ្វើការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌការងារផ្សេងៗគ្នា
- អាចប្រើជំនាញនេះស្របតាមបច្ចេកវិទ្យានិងការប្រើប្រាស់ថ្មី។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទូទៅត្រូវរៀនចប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ(ប្រឡងធ្លាក់ធ្លាក់ទី១២) សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣(កម្រិត៤) វិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន ឬ សញ្ញាបត្រដែលមានតម្លៃស្មើ។ ចំពោះបេក្ខជនដែលមានវិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានតម្រូវឲ្យមានការផ្ទេរក្រេឌីត។

បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- បានបញ្ចប់វគ្គសិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំ កម្រិតសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ ឯកសារសិក្សាផ្នែកលើសមត្ថភាពដែលបានអនុម័តរួច
- មានសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេសសិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំ (វគ្គមិនបានទទួលស្គាល់) ហើយដាក់ពាក្យធ្វើតេស្តបញ្ជាក់សមត្ថភាពនៅមជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត
- អ្នកទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣ ហើយមានបទពិសោធការងាររយៈពេល៣ឆ្នាំយ៉ាងតិចលើមុខជំនាញដែល អនុញ្ញាតឲ្យធ្វើតេស្តចូលរៀនកម្រិតសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ តាមរយៈការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុន។ ប្រការនេះបេក្ខជនត្រូវសិក្សាតែក្រេឌីតដែលនៅសល់ប៉ុណ្ណោះហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាព ដែលកំណត់ក្នុងឯកសារតេស្តសមត្ថភាពដែលបានអនុម័ត។

រយៈពេលដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះខុសគ្នាយោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌនិងកត្តាដែលទាក់ទងទៅនឹងវិស័យការងារនិងឧស្សាហកម្មណាមួយ។ រយៈពេលបណ្តុះបណ្តាលនេះអាចបញ្ចូលក្នុងការដាក់ពាក្យសុំ

(Handwritten signature)

ការទទួលស្គាល់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីកំណត់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ។ បេក្ខជនដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌ សញ្ញាគ្រប់គ្រងខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស អាចបន្តការសិក្សាគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រ បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស(កម្រិត៦)។

បេក្ខជនមានបំណងបន្តការសិក្សាឧត្តមសិក្សាត្រូវ៖

- បំពេញលក្ខខណ្ឌដែលកំណត់ដោយសាកលវិទ្យាល័យឬគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាដែលមានការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុន ដូចជាការផ្ទេរក្រេឌីត។

ឧទាហរណ៍នៃការទទួលបានគុណវុឌ្ឍិមាន៖

- ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើការងារនិងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលក្នុងគ្រឹះស្ថាន និងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើផ្នែកខ្លះនៃគ្រឹះស្ថាននិងការវាយតម្លៃ/បណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលើផ្នែកខ្លះនៃការងារនិងការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុន
- ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែលមានពីមុននិងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមតាមតម្រូវការបូកបន្ថែមវគ្គ និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលខ្លីៗ។

បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម

ក. លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម គឺមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ និងជាការបង្ហាញបន្តបន្ទាប់នូវចំណេះដឹង គំនិត គោលការណ៍ ទស្សនៈ សំខាន់ជាងគេគឺវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវនិងបច្ចេកទេសដោះស្រាយបញ្ហាទៅលើប្រធានបទចម្បងៗដែលបានទទួលស្គាល់។ ក្នុងកម្រិតនេះសំខាន់ គឺអភិវឌ្ឍជំនាញទ្រឹស្តីទូទៅ ដើម្បីដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវឲ្យស៊ីជម្រៅវាយតម្លៃព័ត៌មានថ្មីៗ គោលគំនិត ទស្សនៈ និងភស្តុតាងនានាដែលចេញពីប្រភពទូទៅក្នុងប្រធានបទចម្បងៗនៃកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ។ បេក្ខជនត្រូវសិក្សាយ៉ាងតិច១២០ក្រេឌីតនៅក្រោយមធ្យមសិក្សាដែលមានរយៈពេល៤ឆ្នាំឬសមមូល។

កម្មវិធីបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងជំនាញអាជីពដោយមានការវិភាគយ៉ាងស៊ីជម្រៅនៃការអភិវឌ្ឍនិងស្រាវជ្រាវថ្មីៗ និងអាចយកចំណេះដឹង និងជំនាញទៅបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដទៃក្នុងវិស័យរបស់ខ្លួន។ បេក្ខជនត្រូវមានចំណេះដឹងនិងទ្រឹស្តីទាក់ទងនឹងវិស័យសិក្សាផ្សេងៗ។

បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម គឺជាគុណវុឌ្ឍិមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ លើបច្ចេកវិទ្យា ការគ្រប់គ្រង និងវិជ្ជាជីវៈអាជីព ហើយការសិក្សាជួយអភិវឌ្ឍចំណេះដឹង និងជំនាញលើវិស័យទាក់ទងនឹងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងជំនាញក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអប់រំ។ ឧប្បត្តិករ

តម្រូវឲ្យមានការសិក្សានិងបទពិសោធខ្ពស់ក្នុងស្ថានភាពបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែង។ កម្មវិធីត្រូវបញ្ចូលជំនាញ និងចំណេះដឹងចាំបាច់ក្នុងការអនុវត្តវិស័យជំនួញនិងអាជីព ដើម្បីក្លាយជាគ្រូនិងបណ្តុះបណ្តាលដែលមាន ប្រសិទ្ធភាពនិងចំណេះដឹងទ្រឹស្តីការអនុវត្តជាក់ស្តែងនិងស្រាវជ្រាវ ដើម្បីបន្តការសិក្សាថែមទៀត។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលវេទនាបុគ្គលវេទនានៃ៖

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅផ្នែកឧស្សាហកម្មនិងអាជីពឬវិជ្ជាជីវៈពាក់ព័ន្ធ
- ចំណេះដឹងច្បាស់លាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើផែនការនិងដំណើរការនៃកម្មវិធីអប់រំសម្រាប់និស្សិត តាមជំនាញរបស់ខ្លួន
- សមត្ថភាពក្នុងការប្រើចំណេះដឹងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាសុគតស្នាញក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនិង ស្ថានភាពបង្រៀននិងរៀនក្នុងបរិបទផ្សេងៗគ្នា
- ភាពជាអ្នកដឹកនាំដែលមានប្រសិទ្ធភាពនិងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះទិន្នផលផ្ទាល់ខ្លួននិងជាក្រុម
- សមត្ថភាពយល់ វិភាគ និងធ្វើបទបង្ហាញទិន្នន័យ ជាគ្រាកិច លេខ និងសំណេរយ៉ាងពិស្តារ ដូចជា សម្ភារសម្រាប់បង្រៀន
- ចំណេះដឹងគ្រឹះលើមុខវិជ្ជាមួយឬច្រើន ដូចជា វប្បធម៌ សង្គម បច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ
- អភិវឌ្ឍន៍ជំនាញសិក្សានិងគុណភាពចាំបាច់ដើម្បីអនុវត្តការងារ
- សមត្ថភាពយល់និងវាយតម្លៃព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងៗ
- អភិវឌ្ឍជំនាញទូទៅដែលទាក់ទងនឹងបរិបទការងារនិងសមត្ថភាពដឹកនាំខ្លួនឯងនិងរៀនពេញ មួយជីវិត។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- មានការគោរពខ្ពស់ពីនិស្សិតរួមថ្នាក់ និយោជិត និងតំណាងឧស្សាហកម្ម។ មានចំណេះដឹងនិង ជំនាញរបស់ខ្លួនចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រឹស្តីក្នុងអាជីព ឧស្សាហកម្ម និងវិជ្ជាជីវៈ
- យល់ច្បាស់ពីជំនាញរបស់ខ្លួននិងចេះពិចារណា ដោយចេះស្រាវស្រាវរកដំណោះស្រាយបញ្ហាក្នុង វិជ្ជាជីវៈនិងការសិក្សា
- មានការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងរៀនសូត្ររបស់អ្នកដទៃនិងខ្លួនឯង តាមរយៈ សកម្មភាពសិក្សានិងអនុវត្តផ្ទាល់
- ផ្តើមគំនិតកែតម្រូវចំណេះដឹងនិងជំនាញរបស់ខ្លួនស្របតាមបរិបទខុសៗគ្នា តម្រូវតាមសេចក្តី ត្រូវការរបស់អ្នកសិក្សា ជួយគាំទ្រ និងលើកទឹកចិត្តអ្នកដទៃឲ្យខិតខំរៀនសូត្រ
- ចេះប្រមូលព័ត៌មានសុគតស្នាញតាមរបៀបផ្សេងៗនិងអាចធ្វើបទបង្ហាញព័ត៌មាននោះតាមរបៀបត្រឹម ត្រូវច្បាស់លាស់ដល់ទស្សនិកជនខុសៗគ្នា។

Handwritten signature in blue ink.

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅផ្នែកឧស្សាហកម្មនិងជំនាញមុខរបរ គួបផ្សំដោយចំណេះដឹងទូទៅ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ស្រូបយកចំណេះដឹងថ្មី។ ចំណេះដឹងនេះរួមមាន ចំណេះដឹងផ្នែកទ្រឹស្តី ដែលពាក់ព័ន្ធបច្ចេកទេសថ្មី។ មានចំណេះស៊ីជម្រៅផ្នែកទ្រឹស្តីនិងដំណើរការទាក់ទងនឹងការរៀន និងការបង្រៀន។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- ចេះស្រាវជ្រាវនិងវិភាគស៊ីជម្រៅបញ្ហាស្មុគស្មាញទាក់ទងនឹងការរៀននិងការបង្រៀននិងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្តក្នុងបរិបទផ្សេងៗ
- ចេះធ្វើផែនការនិងអនុវត្តកម្មវិធីអប់រំប្រកបដោយការពិចារណាលើតម្រូវការរបស់សិស្សម្នាក់ៗ ចេះវាយតម្លៃនិងបង្កើនគុណភាពនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបន្ទាប់ពីការវាយតម្លៃការសិក្សារបស់និស្សិតនិងកម្មវិធី
- ចេះប្រើនីតិវិធីប្រចាំថ្ងៃបានត្រឹមត្រូវប៉ុន្តែត្រូវចេះស្វែងយល់ពីស្ថានភាពដែលត្រូវការដំណោះស្រាយដោយប្រើគំនិតថ្មី ការអនុវត្តជាក់ស្តែង និងទ្រឹស្តី។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ចេះវិភាគនិងសម្របសម្រួលដោះស្រាយបញ្ហាជាក្រុម ក្នុងនាមជាអ្នកដឹកនាំឬសមាជិកនៃក្រុម
- អាចដឹកនាំក្រុមក្នុងស្ថានភាពមិនដាក់លាក់តម្រូវឲ្យមានដំណោះស្រាយដោយប្រើគំនិតថ្មី
- ផ្តើមគំនិតក្នុងការរកបញ្ហាដែលតម្រូវឲ្យដោះស្រាយជាបុគ្គលឬជាក្រុម
- ទទួលខុសត្រូវចំពោះការសិក្សាផ្ទាល់ខ្លួនចេះរករកនិងប្រើមធ្យោបាយក្នុងការស្រាវជ្រាវរកព័ត៌មានថ្មីឬរបៀបក្នុងការវិភាគទិន្នន័យនៃកិច្ចការ
- ដោះស្រាយបញ្ហាវិជ្ជាជីវៈនិងក្រុមសីលធម៌ទាក់ទងនឹងតម្លៃនៃក្រុមវិជ្ជាជីវៈ។

ជំនាញលេខនព្វន្ឋ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចប្រើព័ត៌មានជាស្ថិតិ លេខ និងសំណេរស្មុគស្មាញ និងចេះវិភាគបរិបទអប់រំនិងការងារ
- ទំនាក់ទំនងដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយសំណេរនិងផ្ទាល់មាត់ ធ្វើបទបង្ហាញស្របតាមបញ្ហានិងតម្រូវការទស្សនិកជន
- អាចអភិវឌ្ឍនិងធ្វើបទបង្ហាញត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ដើម្បីដឹកនាំនិងការរៀនសូត្រពីអ្នកដទៃ។

ជំនាញចិត្តចលនា៖

- លទ្ធផលការសិក្សាក្នុងគុណវុឌ្ឍិនេះមានកម្រិតខ្ពស់ជាងគុណវុឌ្ឍិកម្រិត៥ (សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់)

បច្ចេកទេស/ឯកទេស) ដោយបន្ថែមនូវជំនាញដែលតម្រូវឲ្យមានការអនុវត្តកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល ដោយប្រសិទ្ធភាព។ មានន័យថាបេក្ខជនមិនគ្រាន់តែមានជំនាញប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងមាន សមត្ថភាពអាចធ្វើបទបង្ហាញដល់អ្នកដទៃ ហើយមានការយល់ដឹងនូវរបៀបអភិវឌ្ឍនិងកែលម្អ ជំនាញនេះទៀតផង។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- បានបញ្ចប់វគ្គសិក្សារយៈពេល៤ឆ្នាំយ៉ាងតិច កម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រ ស្វែករដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែល កំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលដែលបានអនុម័ត
- មានសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស /សញ្ញាបត្រស្វែករវគ្គមិនបានទទួល ស្គាល់ មានសិទ្ធិធ្វើតេស្តចូលរៀនវគ្គសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រវិស្វកម្មឆ្នាំទី៣ដែលបានទទួលស្គាល់ និង ចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារបណ្តុះ បណ្តាលដែលបានអនុម័ត
- អ្នកទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស អាចបន្តការ សិក្សាទៅឆ្នាំទី៣នៃកម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស /សញ្ញាបត្រស្វែករ ដែលបានទទួលស្គាល់ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវរាល់សមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលដែលបាន អនុម័ត
- អ្នកទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស ដែលបាន ទទួលស្គាល់ ហើយមានបទពិសោធការងាររយៈពេល២ឆ្នាំយ៉ាងតិច លើមុខជំនាញដែល អនុញ្ញាតឲ្យធ្វើតេស្តចូលរៀនកម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស /សញ្ញាបត្រស្វែករ ដែលមាន ការទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ តាមរយៈការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុន។ ប្រការនេះ បេក្ខជនត្រូវសិក្សាតែក្រេឌីតដែលនៅសល់ប៉ុណ្ណោះ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែល កំណត់ក្នុងកញ្ចប់ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលដែលបានអនុម័ត។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស

ក. លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសដែលផ្តោតលើការបណ្តុះបណ្តាល ជំនាញឯកទេសវិជ្ជាជីវៈត្រូវបញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនូវកិច្ចការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់និងការសរសេរ គម្រោងជាលក្ខណៈឯករាជ្យដោយយកចំណេះដឹងដែលបានសិក្សាមកដោះស្រាយបញ្ហានានានៅក្នុងវិស័យ

វិជ្ជាជីវៈពេទ្យសាស្ត្រ។ *[Handwritten signature]*

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ដែលមាននៅក្នុងផ្នែកអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាលទ្ធផលសិក្សាដែលរួមបញ្ចូលនូវការសិក្សាពីវិស័យឬទស្សនៈចម្បងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹង ការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈទាំងផ្នែកទ្រឹស្តីនិងជំនាញក្នុងបរិបទទូទៅ ដោយឆ្លងតាមការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាសិក្សាក្នុង ថ្នាក់និងការងារស្រាវជ្រាវសរសេរគម្រោងក្នុងកម្រិតស៊ីជម្រៅនិងយល់ដឹងខ្ពស់។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសជាទូទៅ ត្រូវបំពេញការសិក្សាបន្តពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្មរយៈពេលយ៉ាងតិចពី២ឬ៣ឆ្នាំសម្រាប់ការសិក្សាពេញម៉ោង ហើយ រហូតដល់៦ឬ៨ឆ្នាំសម្រាប់ការសិក្សាមិនពេញម៉ោងនិងមានចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច៤៥-៥៧ក្រេឌីត។

ការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសអាចធ្វើឡើងតាមរបៀបបីយ៉ាង ដូចខាងក្រោម៖

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជា៖

ការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើឡើងតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាទាំងអស់ដោយផ្អែកលើការប្រឡង ជាសំណេរនិង/ឬការប្រឡងផ្ទាល់មាត់ដើម្បីបញ្ចប់ការសិក្សា។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះតម្រូវ ឲ្យនិស្សិតសិក្សាក្នុងថ្នាក់ផងនិងអាចសិក្សាជាក្រុមតូចៗផងលើមុខវិជ្ជាទាំងអស់ ហើយអាចតម្រូវ ឲ្យមានការធ្វើគម្រោងស្រាវជ្រាវលើមុខវិជ្ជាណាមួយ។ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ប្រភេទនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់បេក្ខជនដែលមានជាមូលដ្ឋាននូវគុណវុឌ្ឍិនិងបទពិសោធន៍ ទាក់ទងនឹងមុខវិជ្ជាវិជ្ជាជីវៈផ្ទាល់ឬបទពិសោធន៍វិជ្ជាជីវៈពាក់ព័ន្ធ។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស តាមរយៈការសិក្សា លើមុខវិជ្ជាតម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាលើមុខវិជ្ជាយ៉ាងតិចចំនួន៣៩ក្រេឌីតនៃចំនួនក្រេឌីតសរុប និង ចំនួន៦ក្រេឌីតលើគម្រោងស្រាវជ្រាវឬ៤៥ក្រេឌីតចំពោះនិស្សិតដែលពុំមានធ្វើគម្រោងស្រាវជ្រាវ។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជានិងស្រាវជ្រាវ៖

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះ ធ្វើឡើងតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាតម្រូវនិងការធ្វើរបាយការណ៍ ស្រាវជ្រាវ ហើយការបញ្ចប់ការសិក្សាត្រូវផ្អែកលើការប្រឡងជាសំណេរនិង/ឬការប្រឡងផ្ទាល់មាត់ និងលទ្ធផលនៃរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវ។ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសតាមរយៈកិច្ចការ សិក្សានិងស្រាវជ្រាវ ជាធម្មតាមានរយៈពេលសិក្សាចន្លោះពី៣-៤ឆមាសរៀបចំឡើងដោយភ្ជាប់គ្នា រវាងកម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសនិងបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស តាមរយៈការសិក្សា លើមុខវិជ្ជានិងស្រាវជ្រាវ តម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាលើមុខវិជ្ជាយ៉ាងតិចចំនួន៣៣ក្រេឌីត នៃចំនួន ក្រេឌីតសរុបនិងចំនួន១២ក្រេឌីតលើរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវ។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ៖

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះ ធ្វើឡើងដោយផ្ដោតលើការស្រាវជ្រាវជាចម្បង ហើយការបញ្ចប់ ការសិក្សាត្រូវផ្អែកលើនិក្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះតម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សា

តែលើមុខវិជ្ជាមូលដ្ឋានចាំបាច់មួយចំនួនដូចជាវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវជាដើម ហើយពុំតម្រូវឱ្យនិស្សិតសិក្សាក្នុងថ្នាក់ ប្រឡង ឬធ្វើកិច្ចការផ្សេងៗឡើយ។ ការវាយតម្លៃការរីកចម្រើនរបស់និស្សិតធ្វើឡើងតាមរយៈសាស្ត្រាចារ្យណែនាំដែលជាអ្នកត្រួតពិនិត្យនិងណែនាំនិស្សិតតាំងពីដើមដល់ចប់។ ហើយការវាយតម្លៃជ្រើសរើសបេក្ខជនចូលរៀន ជាទូទៅត្រូវផ្ដោតលើការវាយតម្លៃលើសមិទ្ធផលសារណាដែលបានធ្វើកន្លងមកក្នុងការបញ្ចប់កម្រិតបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសឬបទពិសោធនៃការធ្វើការស្រាវជ្រាវដែលមានតម្លៃស្មើ។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស តាមរយៈការស្រាវជ្រាវត្រូវមាន១២ក្រេឌីតលើមុខវិជ្ជាដែលទាក់ទងនឹងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ ដើម្បីសរសេរនិក្ខេបបទឬមុខវិជ្ជាផ្សេងៗ អាស្រ័យតាមតម្រូវការនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានិងយ៉ាងតិច៣៣ក្រេឌីត លើនិក្ខេបបទ។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលដែលចូលរួមក្នុងវិជ្ជាជីវៈនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ការយល់ដឹងបែបស៊ីជម្រៅលើទ្រឹស្តី ការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍថ្មីៗសំខាន់ៗនៃវិស័យមុខជំនាញឬវិជ្ជាជីវៈនិងវិបាកផ្សេងៗដែលចេញពីការរីកចម្រើនទាំងនោះ សំដៅរក្សាបាននូវចំណេះដឹងក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា
- ការយល់ដឹងនិងសមត្ថភាពក្នុងការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងការសាកសួរដែលមានលក្ខណៈដាក់លាក់នៅក្នុងវិស័យសិក្សាឬការប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈ ហើយប្រើវិធីសាស្ត្រទាំងនោះក្នុងការបំពេញការសិក្សាស្រាវជ្រាវចាំបាច់នានាឬក្នុងការធ្វើគម្រោងក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- សមត្ថភាពធ្វើសំយោគនិងប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍថ្មីៗក្នុងវិស័យជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនក្នុងការវិភាគអភិវឌ្ឍនិងពិសោធនសម្បត្តិកម្ម និងលើកជាដំណោះស្រាយលើបញ្ហានានាដែលទាក់ទងទៅនឹងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្ត
- សមត្ថភាពក្នុងកម្រិតនេះ វាពាក់ព័ន្ធនឹងស្វ័យអភិវឌ្ឍនិងការអនុវត្តនូវចំណេះដឹង បញ្ញាញាណនិងជំនាញក្នុងវិស័យផ្សេងៗនិង/ឬឯកទេសកម្រិតខ្ពស់នៅក្នុងបរិបទទូទៅនិងឯកទេស
- ការងារក្នុងកម្រិតនេះ គឺអនុលោមទៅនឹងការធ្វើផែនការការងារទូទៅ ផែនការថវិកាឬយុទ្ធសាស្ត្រ ហើយទទួលខុសត្រូវយ៉ាងសំខាន់ចំពោះចេតនាសម្ព័ន្ធការងារទូទៅ ការងារគ្រប់គ្រងរួមទាំងមុខងារនិងលទ្ធផលការងាររបស់អ្នកដទៃដែលពាក់ព័ន្ធ
- មានការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយសុក្រឹតភាពនិងកម្រិតខ្ពស់លើផែនការ ការរៀបចំគម្រោងប្លង់ ដំណើរការការងារបច្ចេកទេសឬការងារគ្រប់គ្រង
- សមត្ថភាពបង្ហាញពីលទ្ធផលនៃការសិក្សានិងស្រាវជ្រាវកម្រិតខ្ពស់ តាមរយៈការបោះពុម្ពជាឯកសារផ្សព្វផ្សាយជូនដល់សហគមន៍អ្នកសិក្សាអ្នកជំនាញការនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

(Handwritten signature)

បុគ្គលទទួលបានគុណវឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ឆ្លើយតបយ៉ាងទៀងទាត់ទៅនឹងភាពសុគតស្មាញក្នុងការសិក្សានិងបញ្ហាដែលទាក់ទងជំនាញដោយផ្តល់នូវដំណោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត ការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវ ហើយប្រើប្រាស់នូវជំនាញទាំងនេះតាមការចាំបាច់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ក្នុងករណីពុំមានទិន្នន័យឬព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់
- សម្រេចចិត្តដោយមានភាពឯករាជ្យក្នុងការប្រឈមមុខនឹងដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុន និងបញ្ហាកើតឡើងដោយចៃដន្យ ហើយសហការជាមួយអ្នកដទៃនិងផ្តល់ភាពជាអ្នកដឹកនាំតាមការចាំបាច់
- ប្រតិបត្តិតាមនិងជួយជំរុញអ្នកដទៃឲ្យយកសីលធម៌និងសុភវិនិច្ឆ័យទៅដោះស្រាយបញ្ហាជម្លោះដែលលំបាកនិងសុគតស្មាញ
- មានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ដោយមានភាពម្ចាស់ការលើការសិក្សានិងភាពជាអ្នកដឹកនាំដែលជាឱកាស ដើម្បីជួយជំរុញការអភិវឌ្ឍផ្នែកវិជ្ជាជីវៈដល់អ្នកដទៃផ្សេងទៀត។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹង ការយល់ដឹងច្បាស់លាស់លើចំណុចសំខាន់នៃមុខវិជ្ជានិងការអប់រំ ដែលរួមមានទស្សនាទាន គោលការណ៍ ទ្រឹស្តី និងការប្រតិបត្តិថ្មីៗដែលទាក់ទងដំណើរការនៃការសិក្សានិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- មានការយល់ដឹងល្អិតល្អន់លើផ្នែកមួយឬច្រើនដែលសុគតស្មាញក្នុងជំនាញឯកទេសរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រឹស្តីការស្រាវជ្រាវនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- យល់ពីរបៀបដែលចំណេះដឹងថ្មីៗ ត្រូវបានអភិវឌ្ឍនិងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់និងផលប៉ះពាល់នៃការស្រាវជ្រាវថ្មីៗទៅលើចំណេះដឹងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាលើការប្រតិបត្តិជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- យល់ដឹងពីវិធានថ្មីៗនៅក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិដែលអាចមានឥទ្ធិពលលើជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលទាក់ទងនឹងហេតុផលស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការអនុវត្តវិធានទាំងនេះនាពេលអនាគត។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- យកចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្តទៅដោះស្រាយបញ្ហាថ្មីប្លែកនិងមិនអាចព្រាងទុកនៅក្នុងការសិក្សានិងជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិងចេះបង្កើតដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហានិងព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត
- មានលទ្ធភាពធ្វើការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយហេតុផលច្បាស់លាស់និងអាចទុកចិត្តបាន ក្នុងស្ថានភាពដែលព័ត៌មានពុំមានភាពគ្រប់គ្រាន់និងច្បាស់លាស់
- ធ្វើសំហេតនិងប្រើប្រាស់ឯកសារសិក្សាដែលបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឬបាយការណ៍វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ ហើយបង្កើតនូវគំនិតថ្មីៗដ៏មានសារៈសំខាន់និងបូកបញ្ចូលគំនិតទាំងនោះបង្កើតជាចំណេះដឹងថ្មីៗបន្ថែមទៀត

- ប្រើបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវទូទៅនិងបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវជំនាញឯកទេស ក្នុងការវិភាគប្រកបដោយប្រឌិតញាណលើបញ្ហាសុគតស្នាញទាំងឡាយ ហើយអាចទាញយកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងលើកជាសំណើទាក់ទងនឹងវិស័យអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- រៀបចំគម្រោងនិងអនុវត្តគម្រោងខ្នាតធំឬការស្រាវជ្រាវដែលជាផ្នែកមួយនៃការសិក្សាដោយឯករាជ្យតាមរយៈការយកចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តី ការអនុវត្ត និងបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវមកប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កើតនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានសំខាន់ៗបន្ថែមលើចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈដែលមានហើយ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការស្វែងរកនិងដោះស្រាយប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតនូវបញ្ហានិងស្ថានភាពសុគតស្នាញកើតមានក្នុងបរិបទនៃការសិក្សានិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ នៅពេលដែលមានតម្រូវការព័ត៌មាននិងជំនាញបន្ថែម និស្សិតមានលទ្ធភាពចាត់វិធានការស្វែងរកព័ត៌មាននិងអនុវត្តនូវជំនាញបន្ថែមដោយឯករាជ្យ
- ទទួលខុសត្រូវយ៉ាងពេញទំហឹងចំពោះការងាររបស់ខ្លួននិងសហប្រតិបត្តិការជាមួយសមាជិកដទៃទៀត ដើម្បីដោះស្រាយគ្រប់ស្ថានភាពនិងបញ្ហាទាំងឡាយប្រតិបត្តិការជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួនទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការតាមការចាំបាច់។ ចំពោះការងារជាក្រុម អាចបញ្ចេញនូវសកម្មភាពក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ក្រុមទាំងមូល
- ដោះស្រាយយ៉ាងជាប់លាប់និងហ្មត់ចត់នូវបញ្ហាសុគតស្នាញ ដែលទាក់ទងនឹងអភិសមាបារនៅក្នុងរង្វង់ការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ មានលទ្ធភាពធ្វើការវិនិច្ឆ័យបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនិងមានសុពលភាព ដោយឈរលើគោលការណ៍និងគុណតម្លៃសង្គមជាមូលដ្ឋាន ចំពោះបញ្ហាដែលកើតមានឡើងហើយមិនអាចដោះស្រាយតាមរយៈក្រមសីលធម៌ឬបទបញ្ជាដែលមាន
- ផ្តួចផ្តើមស្នើសុំឲ្យពិនិត្យឡើងវិញនិងធ្វើវិសោធនកម្មលើក្រមសីលធម៌ដែលមិនសមស្របក្នុងការអនុវត្តក្នុងសង្គម។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- ប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធនានានៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូលតាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការនិងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយដែលមានលក្ខណៈអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដូចជានិក្ខេបបទឬរបាយការណ៍នៃគម្រោងស្រាវជ្រាវ
- គណនា ស្រង់ស្ថិតិទិន្នន័យ និងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនងដើម្បីអង្កេតបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមានឡើង អាចបង្ហាញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងសំណូមពររបស់ខ្លួនជូនអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ។

ឃ. ប្រកសិក្សាភីម្យីនីតូលបានគុណវុឌ្ឍិ
 បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- មានគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្មដែលបានទទួលស្គាល់ ហើយឆ្លងកាត់ការសិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសដែលបានទទួលស្គាល់ និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវហើយសម្រេចបាននូវសមត្ថភាព/ក្រេឌីត ដែលកំណត់ក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនោះតាមរយៈកិច្ចការសិក្សាការងារសរសេរគម្រោង និងការងារស្រាវជ្រាវរួមបញ្ចូលគ្នា
- អ្នកដែលមានគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/សញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម ដែលបានទទួលស្គាល់ហើយមានបទពិសោធការងាររយៈពេល២ឆ្នាំ លើជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើតេស្តចូលរៀនកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវតាមរយៈការធ្វើតេស្តទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុន/សមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន ដែលរៀបចំឡើងដោយស្ថាប័នទទួលបន្ទុក។ ប្រការនេះបេក្ខជនត្រូវសិក្សាតែក្រេឌីតដែលនៅសល់ប៉ុណ្ណោះ ហើយប្រឡងសម្រេចនូវសមត្ថភាពដែលកំណត់ក្នុងឯកសារបណ្តុះបណ្តាលដែលបានអនុម័ត។

បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស

ក. លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

កម្មវិធីកម្រិតបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស តម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប៥៤ក្រេឌីតសម្រាប់កិច្ចការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់(ការសិក្សាក្នុងថ្នាក់នូវមុខវិជ្ជាកម្រិតខ្ពស់) បូកបន្ថែមនិក្ខេបបទជំនាញមួយ ដែលជាធម្មតាត្រូវមានរយៈពេលស្រាវជ្រាវយ៉ាងតិច៣ឆ្នាំរហូតដល់៦ឆ្នាំនៃការសិក្សាពេញម៉ោង និងរយៈពេលស្រាវជ្រាវ៤ឆ្នាំនៃការសិក្សាមិនពេញម៉ោង ឬ រយៈពេលប្រហាក់ប្រហែល បន្ទាប់ពីទទួលបានសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស។ ចំពោះរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតដែលផ្តោតជាចម្បងលើការ ស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យនៅក្នុងជំនាញណាមួយដែលផ្តល់ដោយគ្រឹះស្ថានមួយចំនួនតម្រូវឲ្យមានចំនួន ក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច១២ក្រេឌីតបូកបន្ថែមការសរសេរនិក្ខេបបទស្រាវជ្រាវខ្នាតធំមួយ។

កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ជាប់ពាក់ព័ន្ធជាសំខាន់ទៅនឹងភាពមានវិជ្ជាជ្រៅជ្រះដោយឯករាជ្យ ភាពស្មោះត្រង់នៃការអភិវឌ្ឍថ្មីៗបំផុតក្នុងជំនាញចាំបាច់និងការបង្កើតថ្មី ការបកស្រាយនិងប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងដែលផ្តល់នូវខ្លឹមសារសំខាន់ៗបន្ថែម លើការអភិវឌ្ឍនៃមុខវិជ្ជាមេរៀន ឬ ជំនាញវិជ្ជាជីវៈណាមួយ។ កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតអាចផ្តោតទៅលើការស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យ ដែលបង្ហាញជាលទ្ធផលនៅក្នុងនិក្ខេបបទបន្ថែមទៅលើចំណេះដឹងដែលមានស្រាប់ ឬ ការបូកបញ្ចូលគ្នារវាងកិច្ចការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ជាមួយនីតិក្ខេបបទវិជ្ជាជីវៈឬនិក្ខេបបទជំនាញអនុវត្ត។

គុណវុឌ្ឍិបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសដែលមាននៅក្នុងផ្នែកអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យា និងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាលទ្ធផលនៃការសិក្សាដែលរួមបញ្ចូលទាំងស្វ័យអភិវឌ្ឍនិងអនុវត្តទូលំទូលាយទាំងចំណេះដឹងទ្រឹស្តីវិជ្ជាជីវៈនិងជំនាញក្នុងវិស័យផ្សេងៗនិង/ឬឯកទេសកម្រិតខ្ពស់។ អ្នកបញ្ចប់ការសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសមានសមត្ថភាពអាចបង្កើតនូវអ្វីមួយថ្មីដោយខ្លួនឯង តាមរយៈកិច្ចការសិក្សានិងស្រាវជ្រាវផ្ទាល់ខ្លួនកម្រិតខ្ពស់ ដោយបង្ហាញបញ្ហាទាក់ទងនឹងការអនុវត្តចំពោះវិជ្ជាជីវៈណាមួយជំនួសនូវអ្វីដែលបានបង្កើតថ្មីនោះ ហើយត្រូវឲ្យមានគុណភាពល្អប្រសើរអាចយកមកប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែងបានទៀតផង។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលដែលទទួលតុណ្ហវិជ្ជាជីវៈ

បុគ្គលទទួលបានតុណ្ហវិជ្ជាជីវៈត្រូវមាន៖

- ការយល់ដឹងយ៉ាងស៊ីជម្រៅពីចំណុចសំខាន់ៗនៃចំណេះដឹងនិងការស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងការអប់រំទូទៅឬក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- ការស្គាល់ច្បាស់ពីបញ្ហាដែលលេចឡើងចំពោះមុខនៃការអប់រំឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងការស្គាល់ពីបុព្វហេតុចម្បងនៃបញ្ហាទាំងនោះសម្រាប់ការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ននិងការសន្និដ្ឋានដែលអាចទទួលយកបានជាទូទៅ
- ភាពមានចំណេះវិជ្ជាជីវៈខ្ពង់ខ្ពស់ទាក់ទងនឹងការសំយោគទ្រឹស្តីការស្រាវជ្រាវក្នុងជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធការបង្កើតនិងការបកស្រាយចំណេះដឹងថ្មី តាមរយៈការស្រាវជ្រាវឬការអនុវត្តទ្រឹស្តីនិងការស្រាវជ្រាវក្នុងការរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ទៅលើការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ
- ការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីបច្ចេកទេសក្នុងការស្រាវជ្រាវដែលអាចអនុវត្តទៅលើជំនាញនៃការសិក្សាដែលពាក់ព័ន្ធ
- សមត្ថភាពក្នុងការចងក្រងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលបានធ្វើនៅក្នុងនិក្ខេបបទស្រាវជ្រាវឬរបាយការណ៍គម្រោងស្រាវជ្រាវនិងនៅក្នុងអត្ថបទបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយជាឯកសារយោងសម្រាប់ការសិក្សាឬសម្រាប់វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ
- សមត្ថភាពក្នុងកម្រិតនេះ វាពាក់ព័ន្ធនឹងស្វ័យអភិវឌ្ឍនិងការអនុវត្តនូវចំណេះដឹង បញ្ហាញាណនិងជំនាញក្នុងវិស័យផ្សេងៗនិង/ឬឯកទេសកម្រិតខ្ពស់ទាំងនៅក្នុងបរិបទទូទៅនិងឯកទេស
- សមត្ថភាពពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវនិងចាត់ចែងរួមទាំងទិដ្ឋភាពទាំងអស់ចំពោះអ្នកដទៃទាំងការងារនិងមុខនាទី ហើយរួមទាំងការរៀបចំផែនការការងារ ផែនការថវិកា និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនានាដែលត្រូវការ
- សមត្ថភាពនៃការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយភាពស្មុគស្មាញកម្រិតខ្ពស់បំផុតក្នុងការងាររៀបចំផែនការ
- ការរៀបចំគម្រោងប្លង់ដំណើរការការងារបច្ចេកទេស ការងារស្រាវជ្រាវ ឬការងារគ្រប់គ្រង។

បុគ្គលទទួលបានតុណ្ហវិជ្ជាជីវៈត្រូវ៖

- ប្រើប្រាស់បានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនូវចំណេះដឹងនិង/ឬការយល់ដឹងជ្រៅជ្រះខាងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនទៅលើការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនដែលជាការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍការយល់ដឹងនិងយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីៗ
- ផ្តល់នូវភាពជាអ្នកដឹកនាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ដែលកើតមានឡើងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួននិងមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្ទេរគំនិតនិងការសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាទោះជាអ្នកមានជំនាញឬគ្មានជំនាញក្តី
- ពាចរដោះស្រាយយ៉ាងជាប់លាប់និងហ្មត់ចត់នូវបញ្ហាស្មុគស្មាញដែលទាក់ទងនឹងអភិសមាបាទនៅក្នុងដងការអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួននិងផ្តួចផ្តើមបង្កើតបាននូវដំណោះស្រាយដ៏សមរម្យ ចំពោះបញ្ហាដែលជះឥទ្ធិពលដល់សហគមន៍ទាំងមូល។

(Handwritten signature in blue ink)

គ.លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីចំណុចសំខាន់ៗនៃចំណេះដឹងក្នុងការអប់រំប្រជុំនាញវិជ្ជាជីវៈដោយរួមបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានជាក់លាក់ទ្រឹស្តី គោលការណ៍ និងទស្សនាទានជាមូលដ្ឋាននានា
- យល់ដឹងពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយនៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន ដោយរួមទាំងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនិងបច្ចេកទេសក្នុងការស្រាវជ្រាវនិងបញ្ហាប្រឈមជាចម្បងក្នុងការអភិវឌ្ឍការសន្និដ្ឋានដែលអាចទទួលយកបានជាទូទៅ។ សម្រាប់ការសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិតជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និស្សិតត្រូវទទួលបានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់និងទូលំទូលាយ ស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងទាំងក្នុង ក្របខ័ណ្ឌតំបន់និងអន្តរជាតិ។
- មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់ពីការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងជំនាញពាក់ព័ន្ធ ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- ប្រើប្រាស់ការយល់ដឹងខាងទ្រឹស្តីនិងបច្ចេកទេសនៃការអង្កេត ដើម្បីយកមកវិភាគប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតលើព្រឹត្តិការណ៍និងបញ្ហាសំខាន់ៗព្រមទាំងអាចបង្កើតបាននូវចំណេះស្រាយថ្មីៗ ចំពោះបញ្ហាទាំងនោះ
- សំយោគការស្រាវជ្រាវនិងការសរសេរទ្រឹស្តីហើយអាចអភិវឌ្ឍនូវការយល់ដឹងថ្មីៗ ប្រកបដោយការច្នៃប្រឌិត ដោយផ្អែកលើការធ្វើសមាហរណកម្មរវាងគំនិតទាំងក្នុងនិងក្រៅជំនាញសិក្សាជាន់ខ្ពស់របស់ខ្លួន
- រៀបចំនិងដឹកនាំការស្រាវជ្រាវឬគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សំខាន់ៗ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាស្មុគស្មាញនានាដែលទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងថ្មីឬការធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងក្នុងការងារប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈសំខាន់ៗ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ប្រព្រឹត្តិយ៉ាងសមស្របជាមួយនឹងស្វ័យភាពនិងការផ្តើមគំនិតកម្រិតខ្ពស់ក្នុងសកម្មភាពវិជ្ជាជីវៈឬវិជ្ជាការជាន់ខ្ពស់
- ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះសកម្មភាពរបស់ខ្លួន វាយតម្លៃ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ខ្លួនតាមរយៈការទទួលយកមតិយោបល់ពិតនិងការធ្វើផែនការកែលម្អឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង
- សម្របសម្រួលនិងលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងសកម្មភាពការងារជាក្រុមនិងអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងបរិស្ថានសង្គមនិងវិជ្ជាជីវៈដ៏ស្មុគស្មាញ
- ដោះស្រាយបានយ៉ាងហ្មត់ចត់និងឆាប់រហ័សនូវបញ្ហាសីលធម៌ដ៏ស្មុគស្មាញ ធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយការស៊ើបអង្កេតប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌និងធ្វើប្រដាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋានឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើបញ្ហាឬកង្វល់ដែលប៉ះពាល់ទាំងនោះ។ ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការលើកឡើងពី

ភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ឬគ្មានប្រសិទ្ធភាពនៃក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈដែលមានស្រាប់ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ និងធ្វើវិសោធនកម្មឲ្យបានសមស្របនិងត្រឹមត្រូវ។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- ប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការសិក្សាទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូល តាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការ និងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងការអប់រំទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈដូចជានិក្ខេបបទជំនាញប្រយោជន៍ការណ៍ គម្រោងស្តីពីបញ្ហាសំខាន់និងស្មុគស្មាញណាមួយ
- គណនានិងប្រើប្រាស់យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវទិន្នន័យគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិនិងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនងក្នុងការអង្កេតបញ្ហានិងការបង្ហាញសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះតាមរយៈ៖

- មានគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ហើយចូលសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិត ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវរយៈពេល៣ឆ្នាំ ហើយសម្រេចបាននូវក្រេឌីតដែលកំណត់ក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនោះ តាមរយៈកិច្ចការសិក្សា ការងារសរសេរគម្រោង និងការងារស្រាវជ្រាវរួមបញ្ចូលគ្នា។
- អ្នកមានគុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ហើយមានបទពិសោធការងាររយៈពេល២ឆ្នាំលើជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងទទួលបាននូវលំដាប់ឆ្លងចូលសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស ដែលបានទទួលស្គាល់និងចុះបញ្ជីកាត្រឹមត្រូវ តាមរយៈការធ្វើតេស្តទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុន/សមត្ថភាពបច្ចុប្បន្នដែលរៀបចំឡើងដោយស្ថាប័នទទួលបន្ទុក។ ប្រការនេះបេក្ខជនត្រូវសិក្សាតែក្រេឌីតដែលនៅសល់ប៉ុណ្ណោះ។

៣.២ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា

ការរំពឹងទុកកម្រិតចូលរៀន (សញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ)៖

ការចូលសិក្សាកម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សាក្នុងក្របខ័ណ្ឌអប់រំឧត្តមសិក្សា ជាទូទៅនិស្សិតត្រូវបញ្ចប់ការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាសិន ហើយអាចមានតម្រូវការចំណេះដំបូងខ្លះអាស្រ័យតាមជំនាញនីមួយៗ។ ក្នុងករណីតម្រូវឲ្យមានវគ្គសិក្សាត្រៀមវគ្គសិក្សាបន្ថែមនេះ មិនត្រូវរាប់បញ្ចូលជាផ្នែកនៃការអប់រំឧត្តមសិក្សាទេ ហើយក្រេឌីតដែលទទួលបានតាមរយៈការសិក្សានេះក៏មិនត្រូវបូកបញ្ចូលជាក្រេឌីតសរុប សម្រាប់ការទទួលបានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សាឡើយ។

លទ្ធផលសិក្សារំពឹងទុកក្នុងកម្រិតចូលសិក្សា៖
ចំណេះដឹង៖

- មានការយល់ដឹងទូលំទូលាយពីចំណេះដឹងនិងជំនាញលើមុខវិជ្ជាទូទៅនៃវិស័យនីមួយៗ ដែលបង្រៀននៅសាលាមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅគួបផ្សំនឹងចំណេះដឹងយ៉ាងទូលំទូលាយដែលជាតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការសិក្សាបន្តលើវិស័យដែលជ្រើសរើស។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- មានការយល់ដឹងពីគំនិតគោលការណ៍និងទ្រឹស្តីទូទៅលើមុខវិជ្ជាដែលសិក្សានិងមានសមត្ថភាពអនុវត្តការយល់ដឹងទាំងនោះក្នុងការវិភាគស្ថានភាពនិងបញ្ហាថ្មីៗដែលមានក្នុងការសិក្សានិងក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ
- មានការយល់ដឹងពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍសង្គមសេដ្ឋកិច្ចនិងមានលទ្ធភាពអាចអនុវត្តចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការសិក្សាក្នុងការវិភាគបញ្ហាទាំងនោះ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- មានការទទួលខុសត្រូវលើអត្ថចរិតនិងការសិក្សារបស់ខ្លួន ហើយអាចមានលទ្ធភាពចូលរួមធ្វើកិច្ចការនិងផ្តួចផ្តើមគំនិតតាមរយៈការណែនាំក្នុងការសិក្សានិងទម្រង់ប្រកាសផ្សេងៗក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្លួន
- ជឿទុកចិត្តបានថាអាចបំពេញកិច្ចការផ្សេងៗដែលដាក់ឱ្យធ្វើ ដោយមានការត្រួតពិនិត្យនិងណែនាំតិចតួច
- បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសំដៅសម្រេចគោលដៅទូទៅក្នុងស្ថានភាពការងារជាក្រុម។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- ប្រើព័ត៌មានមូលដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាកុំព្យូទ័រនិងបំណិនលេខនព្វន្ត ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានានាក្នុងបរិបទអប់រំនិងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- អាចប្រាស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ទាំងតាមរយៈការនិយាយផ្ទាល់មាត់ ការសរសេរ និងតាមរយៈការប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។

បរិញ្ញាបត្ររង

ក. លក្ខណៈនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

បរិញ្ញាបត្ររងតម្រូវឱ្យមានការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សាយ៉ាងតិច៦០ក្រេឌីតក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំឬរយៈពេលប្រហាក់ប្រហែល។ សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្ររង បង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងជំនាញ ដើម្បីបម្រើការងារនៅក្នុងវិស័យរដ្ឋបាលឬវិស័យវិជ្ជាជីវៈដែលមានតម្រូវការកម្រិតជំនាញឯកទេសតិចតួចនិងផ្តល់នូវមូលដ្ឋានចំណេះដឹងជាទ្រឹស្តីទូទៅសម្រាប់បន្តការសិក្សានៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ។ សមាសធាតុចំណេះដឹងនិងជំនាញទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ទោះបីជាការសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើចំណេះដឹងទូទៅឬចំណេះដឹងវិជ្ជាជីវៈមានភាពខុសគ្នាអាស្រ័យលើមុខជំនាញដែលសិក្សា។ ចំពោះសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្ររង ដែលទាក់ទងនឹងវិស័យការងារបណ្តុះបណ្តាល ត្រូវផ្តល់ចំណេះដឹងនិងជំនាញការងារផ្ទាល់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់តាមការចាំបាច់ហើយជាទូទៅត្រូវមានយ៉ាងតិច៥០% នៃកម្មវិធីអប់រំទាំងមូល។

មុខវិជ្ជាសិក្សាសម្រាប់បរិញ្ញាបត្ររង ត្រូវរៀបចំឡើងឲ្យមានការទាក់ទងទៅនឹងកម្មវិធីអប់រំ កម្រិតបរិញ្ញាបត្រតែពុំត្រូវឲ្យដូចគ្នាទាំងស្រុងនោះទេ។ មុខវិជ្ជាសិក្សាទាំងនោះមានភាពខុសគ្នា លើ វិសាលភាពនិងភាពស៊ីជម្រៅអាស្រ័យលើកម្មវិធីអប់រំជំនាញតែមួយឬពុំជំនាញ ប៉ុន្តែត្រូវមានភាពស៊ី ជម្រៅគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់បន្តការសិក្សាក្នុងកម្រិតបរិញ្ញាបត្រដែលទាក់ទងគ្នា។

គុណវុឌ្ឍិកម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងផ្តល់នូវការតម្រង់ទិសមូលដ្ឋានទូទៅក្នុងការចូលបម្រើការងារ ពិសេសក្នុងវិស័យមុខរបរវិជ្ជាជីវៈនិងផ្តល់នូវការណែនាំលើមូលដ្ឋាននៃវិជ្ជាណាមួយឬអន្តរាហ្មវិជ្ជា។

ខ. លក្ខណៈរបស់បុគ្គលដែលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងសំខាន់ៗស្តីពីដំណើរការគោលការណ៍និងទ្រឹស្តីនានាក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា រួមទាំង នីតិវិធីនិយតកម្មនិងការប្រតិបត្តិដែលទាក់ទងនឹងវិស័យវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តនូវគំនិតទ្រឹស្តីនិងដំណើរការវិភាគវិធី ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានានាដែល ពាក់ព័ន្ធនឹងការងារនិង/ឬវិស័យដែលបានសិក្សាដោយឈរលើការធ្វើវិភាគច្បាស់លាស់
- សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តប្រកបដោយជោគជ័យនូវការទទួលខុសត្រូវលើការងារក្នុងវិស័យដែលបាន សិក្សា
- សមត្ថភាពក្នុងការបកស្រាយនិងវាយតម្លៃលើទិន្នន័យគុណវិស័យនិងទិន្នន័យបរិមាណវិស័យ ហើយ បង្ហាញសេចក្តីសន្និដ្ឋាន តាមរយៈការបង្ហាញផ្ទាល់មាត់និងការសរសេរដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងព័ត៌មានសមស្រប។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ចេះប្រើចំណេះដឹងនិងជំនាញ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានានាក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សាជាមួយនឹង តម្រូវការនៃការណែនាំតិចតួចប៉ុន្តែការយល់ដឹងលើចំណេះដឹងនិងរបៀបដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ នៅមានកម្រិតដែលអាចមានឥទ្ធិពលលើការវិភាគនិងការបកស្រាយនូវចំណេះដឹងទាំងនោះ
- ចេះស្វែងរកការប្រឹក្សាយោបល់ពីប្រភពសមស្របនានាតាមការចាំបាច់
- ចេះផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការរៀបចំផែនការបង្កើនចំណេះដឹងនិងជំនាញរបស់ខ្លួន
- ចេះគិតនិងធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យប៉ុន្តែក៏ចេះធ្វើអន្តរកម្មក្នុងក្រុមឬការងារជាក្រុមប្រកបដោយ ន័យស្ថាបនា ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅរួមគ្នា
- យល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់លើសកម្មភាពរបស់អ្នកដទៃនិងប្រមាណពីភាពសមស្របនៃសកម្មភាពទាំង នោះ ដោយគោរពដល់គោលការណ៍អភិសមាចារនិងសីលធម៌ហើយទទួលយកការទទួលខុសត្រូវ ចំពោះសកម្មភាពនានាដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយបុគ្គលឬជាក្រុម។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង

- យល់ដឹងទូទៅលើវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ហើយមានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់និងស៊ីជម្រៅលើចំណុច

(Handwritten signature)

សំខាន់ៗមួយចំនួន ដោយរាប់ទាំងទ្រឹស្តីគំនិតនិងគោលការណ៍សំខាន់ៗ

- យល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនាពេលថ្មីៗ
- ចំពោះកម្មវិធីអប់រំដែលផ្តល់ដល់និស្សិត ដើម្បីចូលបម្រើការងារផ្នែកវិជ្ជាជីវៈឬការងារពាក់ព័ន្ធនឹងវិជ្ជាជីវៈមានចំណេះលើការអភិវឌ្ឍថ្មីៗនៅក្នុងការប្រតិបត្តិ តម្រូវការបច្ចេកទេសនិងនិយតកម្មនានាក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈ។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចវិភាគនិងបកស្រាយព័ត៌មានបច្ចេកទេសនិងស្រាវជ្រាវ ហើយអាចប្រើប្រាស់ព័ត៌មានទាំងនោះដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានានាជាមួយនឹងតម្រូវការនៃការណែនាំខ្លះៗ
- អាចពិនិត្យពិច័យ លើបញ្ហាសំខាន់ៗឬបញ្ហាដែលកើតឡើងជាប្រក្រតីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះនិងលើកជាវិធីសាស្ត្រថ្មីៗដោយប្រើចំណេះដឹងអនុវត្តនិងទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធ
- យល់ដឹងនិងព្រែកទស្សនៈនិងទ្រឹស្តីនៃមុខវិជ្ជាដែលសិក្សា ហើយប្រើទស្សនៈនិងទ្រឹស្តីទាំងនោះនៅក្នុងបរិបទការងារនិងការសិក្សា
- យល់ដឹងពីចរិតលក្ខណៈចំណេះដឹងនៅក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ហើយអាចយកចំណេះដឹងទាំងនោះទៅវិភាគនិងដោះស្រាយបញ្ហានានា
- នៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំវិជ្ជាជីវៈ អាចប្រើចំណេះដឹងបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈក្នុងការវិភាគនិងដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ៗជាមួយនឹងតម្រូវការនៃការណែនាំគិតគូរ ហើយអាចយល់និងពន្យល់ពីវិបាកដែលកើតមានតាមរយៈការសម្រេចចិត្តផ្សេងៗ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- គិតពិចារណានិងធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យ ប៉ុន្តែក៏ចេះធ្វើអន្តរកម្មក្នុងក្រុមឬការងារជាក្រុមប្រកបដោយន័យស្ថាបនាដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅរួមគ្នា
- ចេះប្រើភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងក្រុមការងារតូចៗដែលខ្លួនទទួលខុសត្រូវ
- កំណត់ពីចំណុចខ្សោយនៃចំណេះដឹងនិងជំនាញរបស់ខ្លួន ហើយធ្វើផែនការអនុវត្តន៍ ដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់បន្តទៀត
- មានការទទួលខុសត្រូវលើសកម្មភាពផ្ទាល់ខ្លួននិងសកម្មភាពជាក្រុម
- យល់ដឹងនិងគោរពយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវបទប្បញ្ញត្តិនិងក្រមសីលធម៌ ហើយចេះស្វែងរកការប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់តាមការចាំបាច់
- យល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់លើសកម្មភាពរបស់អ្នកដទៃហើយចេះប្រមាណពីភាពសមស្របនៃសកម្មភាពទាំងនោះដោយគិតពីវិបាកដែលអាចកើតមាន
- ក្នុងស្ថានភាពដែលមានការខ្វែងគំនិតគ្នាលើតម្លៃឬសារៈសំខាន់នៃអ្វីមួយ អាចលើកយកបញ្ហានៃការខ្វែងគំនិតនេះមកលាតត្រដាងនិងធ្វើការកាត់ក្តីតាមហេតុផលជាក់ស្តែង។

ជំនាញលេខនព្វន្ឋ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចប្រើវិធីគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិទូទៅ ក្នុងការពិនិត្យពិច័យនិងលើកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហានានា

- ប្រាស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទាំងក្នុងការនិយាយ ការសរសេរ ការវែកញែករកហេតុ-ផល ការវិភាគ និងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់
- ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងក្នុងការវិភាគបញ្ហានិងភស្តុតាងនានាដែលទទួលបាន និងក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទូទៅត្រូវមានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិឬសញ្ញាបត្រដែលមានតម្លៃស្មើដែលរាប់ទាំងវិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានឬសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣។ ការចូលរៀនកម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងពុំតម្រូវឲ្យបេក្ខជនមានបទពិសោធការងារមុនចូលរៀនឡើយ។ ចំពោះបេក្ខជនដែលមានវិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានតម្រូវឲ្យមានការផ្ទេរក្រេឌីត។

បរិញ្ញាបត្ររងជាគុណវុឌ្ឍិដែលសិក្សារយៈពេលពីរឆ្នាំក្រោយថ្នាក់ទី១២។ ដូច្នោះហើយកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងអាចរៀបចំឡើងតាមរយៈមុខជំនាញតែមួយឬពហុជំនាញ ហើយត្រូវបូកបញ្ចូលជំនាញការងារទូទៅចាំបាច់មួយចំនួន តាមរយៈមុខវិជ្ជាតម្រង់ទិស។ ចំពោះការសិក្សាដែលបំពេញតម្រូវការនៃការប្រកបមុខរបរសម្រាប់អ្នកឯកទេសវិជ្ជាជីវៈក្នុងសមាគមវិជ្ជាជីវៈឬឧស្សាហកម្ម អាចធ្វើតាមរយៈការបំពេញការសិក្សាយកសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រវិជ្ជាជីវៈ។

មានច្រកសិក្សាដើម្បីបន្ថយកត្តាផ្សេងៗគ្នាជាច្រើនដែលអ្នកទទួលបានបរិញ្ញាបត្ររងអាចបន្តការសិក្សា។ ច្រកសិក្សាដែលនិយមជាង គឺតាមរយៈការសិក្សាបន្តក្នុងកម្មវិធីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រលើវិស័យសិក្សាដែលស្របទៅនឹងមុខវិជ្ជាតម្រង់ទិសរយៈពេលមិនលើសពី២ឆ្នាំ បន្ថែមដោយមានចំនួនក្រេឌីតកំណត់ជាក់លាក់។ ច្រកសិក្សាមួយទៀត គឺតាមរយៈការសិក្សាបន្តក្នុងកម្មវិធីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រលើជំនាញស្របឬជំនាញផ្សេងដែលមានចំនួនក្រេឌីតតិចជាងឬប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។

មវិញ្ញាបត្រ

ក. លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រតម្រូវឲ្យបេក្ខជនបំពេញយ៉ាងតិច១២០ក្រេឌីត ហើយធម្មតាត្រូវសិក្សាពេញម៉ោងរយៈពេល៤ឆ្នាំឬសមមូល។ ការសិក្សាអាចមានរយៈពេលខុសគ្នាទៅតាមជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិងកម្មវិធីអប់រំនីមួយៗ។ ទោះជាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រទាំងអស់តម្រូវឲ្យបំពេញក្រេឌីតអប្បបរមាចំនួន១២០ក្រេឌីតតាមរយៈការសិក្សានៅក្នុងថ្នាក់យ៉ាងណាក្តីចំនួនក្រេឌីតអាចកើនឡើងអាស្រ័យតាមតម្រូវការសិក្សាក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗគ្នា។ ចំពោះសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រលើជំនាញមួយចំនួនដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលវែងការផ្តល់ក្រេឌីតបន្ថែមគឺដើម្បីបញ្ជាក់ថាមុខជំនាញនោះមានតម្រូវការនៃការសិក្សាច្រើន។

កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបរិញ្ញាបត្របង្កើតក្នុងគោលបំណង ដើម្បីអភិវឌ្ឍការយល់ដឹងទូលំទូលាយក្នុងជំនាញនីមួយៗ រួមជាមួយការសិក្សាទាក់ទងទៅនឹងការវិភាគយ៉ាងជិតដិតលើការអភិវឌ្ឍនិងការស្រាវជ្រាវ

(Handwritten signature)

ថ្មីៗចុងក្រោយបំផុត។ និស្សិតត្រូវស្វែងយល់ពីចំណេះដឹងនិងទ្រឹស្តីសំខាន់ៗនៅក្នុងជំនាញផ្សេងៗទៀត ដែលបានសិក្សា។

សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រគុណវុឌ្ឍិសម្រាប់ចូលបម្រើក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈដែលតម្រូវឲ្យមានកម្រិត ជំនាញខ្ពស់ ហើយកម្មវិធីអប់រំត្រូវអភិវឌ្ឍទាំងចំណេះដឹងនិងជំនាញដើម្បីប្រតិបត្តិក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈទាំងនោះ និងទាំងមូលដ្ឋានចំណេះដឹងទ្រឹស្តីនិងអនុវត្តនិងការស្រាវជ្រាវដើម្បីបន្តការសិក្សានៅកម្រិតខ្ពស់បន្ថែម។

ខ. លក្ខណៈរបស់បុគ្គលដែលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ចំណេះដឹងទូលំទូលាយជាប្រព័ន្ធនិងប្រទាក់ក្រឡាក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ព្រមទាំងទ្រឹស្តីនិង គោលការណ៍សំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធ
- សមត្ថភាពអង្កេតនិងអាចស្វែងរកដំណោះស្រាយលើបញ្ហាស្មុគស្មាញដែលកើតមានឡើងដោយ ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងដែលបានមកពីការសិក្សាលើជំនាញរបស់ខ្លួននិងវិស័យពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗជាមួយ នឹងតម្រូវការនៃការណែនាំតិចតួច
- សមត្ថភាពប្រើប្រាស់រូបមន្តគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិដើម្បីវិភាគនិងដោះស្រាយបញ្ហាស្មុគស្មាញ ហើយ អាចជ្រើសរើសនិងប្រើប្រាស់យន្តការសមស្របបំផុត ដើម្បីបង្ហាញនូវលទ្ធផលទទួលបានជូនសវន- ការនានា
- ចំពោះកម្មវិធីអប់រំវិជ្ជាជីវៈចំណេះដឹងនិងជំនាញដែលទទួលបានឆ្លើយតបទៅនឹងការអនុវត្តជាក់ ស្តែងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពតាមជំនាញនីមួយៗ
- ចំពោះកម្មវិធីអប់រំទូទៅ ដែលមិនផ្តោតទៅលើការប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈចំណេះដឹងនិងការយល់ដឹងស៊ី ជម្រៅនៃស្នាដៃស្រាវជ្រាវលើជំនាញដែលខ្លួនសិក្សានិងសមត្ថភាពបកស្រាយ វិភាគ និងវាយតម្លៃ លើសារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវក្នុងការពង្រីកចំណេះដឹងលើជំនាញនោះ។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- មានគំនិតផ្តួចផ្តើមក្នុងការរកនិងដោះស្រាយបញ្ហាផ្សេងៗដែលកើតមានចំពោះបុគ្គលផ្ទាល់ខ្លួន និងក្រុមដោយការប្រតិបត្តិក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយថ្មីៗជាក់ស្តែង
- ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងនិងវិធីសាស្ត្រផ្នែកទ្រឹស្តីទទួលបានក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ក្នុងការពិនិត្យ ប្តឹងថ្លែងលើបញ្ហានានាក្នុងបរិបទផ្សេងៗ
- យល់ដឹងពីចរិតលក្ខណៈចំណេះដឹងនៅក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ហើយអាចយកចំណេះដឹងទាំង នោះទៅពិនិត្យពិចារនិងលើកជាដំណោះស្រាយលើបញ្ហាក្នុងការសិក្សានិងវិជ្ជាជីវៈនានា
- ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានា ដើម្បីរក្សាខ្លួនឲ្យដើរទាន់ការលូតលាស់នៅក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា និងដើម្បីពង្រីកចំណេះដឹងនិងការយល់ដឹងរបស់ខ្លួន
- ប្រតិបត្តិយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវវត្តមានរបស់គិតសម្រេចនិងទទួលខុសត្រូវខ្ពស់នៅក្នុងបរិបទសិក្សាវិជ្ជាជីវៈ និងសហគមន៍នានា។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយជាប្រព័ន្ធនិងប្រទាក់ក្រឡាក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ព្រមទាំងទ្រឹស្តី និងគោលការណ៍សំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធ
- យល់ដឹងពីចំណេះដឹងនិងទ្រឹស្តីដែលទាក់ទងនឹងការអប់រំផ្សេងៗឬវិស័យវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ ចំពោះ កម្មវិធីអប់រំវិជ្ជាជីវៈ
- យល់ដឹងពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយសំខាន់ៗនៃជំនាញឯកទេសក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ដោយរួម បញ្ចូលចំណេះដឹងវិភាគនៃការស្រាវជ្រាវនាពេលបច្ចុប្បន្នទាក់ទងនឹងដំណោះស្រាយបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលកើតមានឡើងនិងការពង្រីកចំណេះដឹង
- ក្នុងកម្មវិធីអប់រំដែលរៀបចំឡើងសម្រាប់បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យានិស្សិតត្រូវយល់ដឹងពីអនុសញ្ញា បទប្បញ្ញត្តិ និងតម្រូវការបច្ចេកទេសផ្សេងៗ ព្រមទាំងរបៀបធ្វើវិសោធនកម្មលើបញ្ហាខាងលើឲ្យ ឆ្លើយតបនឹងការផ្លាស់ប្តូររបស់សង្គម។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចអង្កេតយល់និងវាយតម្លៃនូវព័ត៌មានគំនិតនិងកសុតាងថ្មីៗពីប្រភពផ្សេងៗនិងធ្វើការសន្និដ្ឋាន ទៅលើព្រឹត្តិការណ៍និងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងជាមួយនឹងតម្រូវការនៃការណែនាំតិចតួច
- អាចអង្កេតបញ្ហាស្មុគស្មាញទាំងឡាយផ្តល់យោបល់និងបង្កើតដំណោះស្រាយថ្មីៗតាមរយៈការ ប្រើប្រាស់នូវចំណេះដឹងនិងបទពិសោធក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួន
- អាចយកជំនាញនិងចំណេះដឹងទាំងនោះទៅអនុវត្តក្នុងវិជ្ជាជីវៈនិងក្នុងការអប់រំទូទៅ ដែលទាក់ទង នឹងការសិក្សាក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួន។ ចំពោះផ្នែកអប់រំវិជ្ជាជីវៈនិស្សិតអាចយកនីតិវិធីសមស្របទូទៅ មកប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែត្រូវកំណត់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ពីស្ថានភាពដែលតម្រូវឲ្យមានការបង្កើតនូវ ដំណោះស្រាយថ្មីៗទាំងអស់នេះត្រូវការឆ្លើយតបហើយបង្កើតឡើងតាមរយៈទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្ត។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- រួមចំណែកជាមួយក្រុមការងាររបស់ខ្លួននិងស្វែងរកដំណោះស្រាយលើបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលកើត មានទោះក្នុងមុខនាទីថ្នាក់ដឹកនាំក្តីឬជាសមាជិកក្រុមក្តី
- អនុវត្តការងារក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំនៅក្នុងស្ថានភាពរុំជាក់លាក់ដែលតម្រូវឲ្យមានដំណោះស្រាយថ្មី
- ផ្តួចផ្តើមស្វែងរកបញ្ហាទាំងឡាយដែលតម្រូវឲ្យមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ហើយអាចដោះស្រាយនូវបញ្ហា ទាំងនោះដោយសមរម្យទោះក្នុងការងារជាបុគ្គលឬជាក្រុមក្តី
- ទទួលខុសត្រូវចំពោះការសិក្សារបស់ខ្លួន ហើយមានលទ្ធភាពស្វែងរកនិងប្រើមធ្យោបាយស្វែងរក ព័ត៌មានថ្មីៗឬបច្ចេកទេសក្នុងការវិភាគ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួន
- មានលទ្ធភាពស្វ័យសិក្សាដោយខ្លួនឯង ដើម្បីបន្តសិក្សាទៅកម្រិតខាងមុខ
- អនុវត្តជំនាញការងារជាក្រុមនិងទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលដែលសមស្របទៅនឹងការងាររបស់ខ្លួន
- ដោះស្រាយបញ្ហាអភិសមាបារនិងវិជ្ជាជីវៈ ទាក់ទងនឹងការវិនិច្ឆ័យលើគុណតម្លៃនិងសីលធម៌ដែល

[Handwritten signature]

ងាយប៉ះពាល់ដល់អ្នកដទៃ ស្របតាមគុណតម្លៃជាមូលដ្ឋានសំខាន់ៗនិងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ។

ជំនាញលេខនព្វន្ត ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- ប្រើប្រាស់បានយ៉ាងប្រសើរនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងក្នុងការប្រមូល បកស្រាយ និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននិងគំនិតផ្សេងៗ
- ជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រគណិតវិទ្យាឬស្ថិតិ ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងការបកស្រាយទិន្នន័យព័ត៌មាននិងលើកជាដំណោះស្រាយនៅពេលធ្វើការពិនិត្យអង្កេតលើបញ្ហានានា
- ទំនាក់ទំនងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពទាំងការនិយាយក៏ដូចជាសរសេរ ជ្រើសរើស និងប្រើប្រាស់ទម្រង់បទបង្ហាញសមស្របទៅតាមព្រឹត្តិការណ៍និងអ្នកចូលរួមផ្សេងៗ។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទូទៅត្រូវមានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិឬសញ្ញាបត្រ ដែលមានតម្លៃស្មើរាប់ទាំងវិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន បរិញ្ញាបត្ររង សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣(កម្រិត៤) ឬសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស(កម្រិត៥)។ ចំពោះបេក្ខជនដែលមានបរិញ្ញាបត្ររងឬសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេសតម្រូវឲ្យមានការផ្ទេរក្រេឌីត។ ការចូលសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រពុំតម្រូវឲ្យបេក្ខជនមានបទពិសោធការងារមុនចូលរៀនឡើយ។

សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាគុណវុឌ្ឍិដែលសិក្សារយៈពេលបួនឆ្នាំក្រោយថ្នាក់ទី១២។ ដូច្នេះហើយកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ អាចរៀបចំឡើងតាមរយៈមុខជំនាញតែមួយឬពហុជំនាញ ហើយត្រូវបូកបញ្ចូលជំនាញការងារទូទៅចាំបាច់មួយចំនួនតាមរយៈមុខវិជ្ជាតម្រង់ទិស។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្ររួមមាន៖

- ការសិក្សាដែលមានរយៈពេល៤ឬ៥ឆ្នាំ ឬច្រើនជាងចំពោះជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិតនូវជំនាញអនុវត្តនិងបច្ចេកទេស ដែលចាំបាច់យកទៅអនុវត្តនៅក្នុងវិជ្ជាជីវៈយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព
- ការបញ្ចូលគ្នានៃកម្មវិធីអប់រំជំនាញផ្សេងគ្នាឬកម្មវិធីអប់រំសញ្ញាបត្រពីគ្រូគ្នាដែលអនុញ្ញាតឲ្យនិស្សិតបញ្ចូលគ្នានូវមុខវិជ្ជាដែលមាននៅក្នុងជំនាញទាំងពីរ ហើយអាចទទួលបានសញ្ញាបត្រជំនាញទាំងពីរក្នុងរយៈពេលខ្លីជាងការសិក្សាជំនាញនីមួយៗដោយឡែកពីគ្នា។

សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រ ជាសញ្ញាបត្រដែលអនុញ្ញាតឲ្យនិស្សិតបន្តការសិក្សាទៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ក. លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ជាទូទៅត្រូវបំពេញការសិក្សាបន្តពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ រយៈពេលយ៉ាងតិចពី២ឬ៣ឆ្នាំ សម្រាប់ការសិក្សាពេញម៉ោង ហើយរហូតដល់៦ឬ៥ឆ្នាំ សម្រាប់ការសិក្សាមិនពេញម៉ោងនិងមាន

ចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច៤៥-៥៧ក្រេឌីត។

កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងផ្តល់នូវចំណេះដឹងនិងជំនាញជាន់ខ្ពស់ ទាំងលើការអប់រំទូទៅនិងទាំងវិជ្ជាជីវៈ ដល់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាមួយនឹងលទ្ធផល នៃការសិក្សាខ្ពស់ ដែលជាទូទៅតម្រូវឲ្យមានមធ្យមភាគនៃពិន្ទុនិទ្ទេសសរុបចាប់ពី២,៥ឡើងទៅ។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែលផ្តោតការបណ្តុះបណ្តាលលើជំនាញឯកទេសវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវបញ្ចូលក្នុងកម្មវិធី អប់រំនូវកិច្ចការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់និងការសរសេរគម្រោងជាលក្ខណៈឯករាជ្យ ដោយយកចំណេះដឹង ដែលបានសិក្សាមកដោះស្រាយបញ្ហានានាក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ស្រាវជ្រាវដែលផ្តោតលើការធ្វើនិរុត្តិក្ខេបបទស្រាវជ្រាវ ត្រូវផ្តល់ជូនជាឈ្មោះ សញ្ញាបត្រដែលផ្តើមជាមួយពាក្យ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សិល្បៈមនុស្សសាស្ត្រ (MA) ឬបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ វិទ្យាសាស្ត្រ (MSC)។ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់វិជ្ជាជីវៈដែលផ្តោតលើកិច្ចការសិក្សាសុទ្ធឬលើកិច្ចការសិក្សា ផងនិងការសរសេរគម្រោងខ្នាតតូចឬខ្នាតធំផង ជាទូទៅត្រូវផ្តល់ជូនជាឈ្មោះសញ្ញាបត្រដែលផ្តើមជាមួយ ពាក្យបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ពុទ្ធកិច្ច (MEd) បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់រដ្ឋបាលពុទ្ធកិច្ច (MBA) បរិញ្ញាបត្រ ជាន់ខ្ពស់អប់រំ (MEd) បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់វិស្វកម្ម (MEg) ឬប្រើពាក្យពិពណ៌នាផ្សេងៗទៀតសម្រាប់ ជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលពាក់ព័ន្ធ។

ការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់អាចធ្វើឡើងតាមរបៀបបីយ៉ាងដូចខាងក្រោម៖

- **បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជា**
 ការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើឡើងតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាទាំងអស់ ដោយផ្អែកលើការ ប្រឡងជាសំណេរនិង/ឬការប្រឡងផ្ទាល់មាត់ដើម្បីបញ្ចប់ការសិក្សា។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល នេះតម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាក្នុងថ្នាក់ផងនិងអាចសិក្សាជាក្រុមតូចៗផងលើមុខវិជ្ជាទាំងអស់ ហើយអាចតម្រូវឲ្យមានការធ្វើគម្រោងការស្រាវជ្រាវលើមុខវិជ្ជាណាមួយ។ កម្មវិធីសិក្សា កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជា តម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាលើមុខវិជ្ជា យ៉ាងតិចចំនួន៣៩ក្រេឌីតនៃចំនួនក្រេឌីតសរុបនិងចំនួន៦ក្រេឌីតលើគម្រោងស្រាវជ្រាវ ឬ៤៥ក្រេឌីតចំពោះនិស្សិតដែលពុំមានគម្រោងស្រាវជ្រាវ។
- **បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជានិងស្រាវជ្រាវ**
 ការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើឡើងតាមរយៈការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាតម្រូវនិងការធ្វើរបាយការណ៍ ស្រាវជ្រាវ ហើយការបញ្ចប់ការសិក្សាត្រូវផ្អែកលើការប្រឡងសំណេរនិង/ឬការប្រឡងផ្ទាល់ មាត់និងលទ្ធផលនៃរបាយការណ៍។ កម្មវិធីសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ តាមរយៈការ ស្រាវជ្រាវតម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាលើមុខវិជ្ជាយ៉ាងតិចចំនួន៣៣ក្រេឌីតនៃចំនួនក្រេឌីតសរុប និងចំនួន១២ក្រេឌីតលើរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវ។
- **បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការស្រាវជ្រាវ**
 ការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើឡើងដោយផ្តោតលើការស្រាវជ្រាវជាចម្បង ហើយការបញ្ចប់ការ

Handwritten signature in blue ink.

សិក្សាត្រូវផ្អែកលើនិរុត្តបបទនៃការស្រាវជ្រាវ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនេះតម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាតែលើមុខវិជ្ជាមូលដ្ឋានចាំបាច់មួយចំនួន ដូចជាវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវជាដើម ហើយពុំតម្រូវឲ្យនិស្សិតធ្វើឡើយ សិក្សាក្នុងថ្នាក់ ប្រឡង ឬធ្វើកិច្ចការផ្សេងៗឡើយ។ ការវាយតម្លៃការរីកចម្រើនរបស់និស្សិត ធ្វើឡើងតាមរយៈសាស្ត្រាចារ្យណែនាំដែលជាអ្នកត្រួតពិនិត្យ និងណែនាំនិស្សិតតាំងពីដើមដល់ចប់។ កម្មវិធីសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការស្រាវជ្រាវ ត្រូវមាន១២ក្រេឌីតលើមុខវិជ្ជាដែលទាក់ទងនឹងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ ដើម្បីសរសេរនិរុត្តបបទឬមុខវិជ្ជាផ្សេងៗ អាស្រ័យតាមតម្រូវការនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានិងយ៉ាងតិច៣៣ក្រេឌីតលើនិរុត្តបបទ។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលដែលបទប្បញ្ញត្តិរដ្ឋាននេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ការយល់ដឹងបែបស៊ីជម្រៅលើទ្រឹស្តីការស្រាវជ្រាវនិងការអភិវឌ្ឍថ្មីៗ សំខាន់ៗនៃវិស័យមុខជំនាញឬវិជ្ជាជីវៈនិងវិបាកផ្សេងៗដែលចេញពីការរីកចម្រើនទាំងនោះ សំដៅរក្សាបាននូវចំណេះដឹងក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា
- ការយល់ដឹងនិងសមត្ថភាពក្នុងការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការសាកសួរដែលមានលក្ខណៈជាក់លាក់នៅក្នុងវិស័យសិក្សាឬការប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈ ហើយប្រើវិធីសាស្ត្រទាំងនោះក្នុងការបំពេញការសិក្សាស្រាវជ្រាវចាំបាច់នានាឬក្នុងការធ្វើគម្រោងក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- សមត្ថភាពធ្វើសំយោគនិងប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងការអភិវឌ្ឍថ្មីៗក្នុងវិស័យជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនក្នុងការវិភាគ អភិវឌ្ឍ និងពិសោធសម្មតិកម្ម និងលើកជាដំណោះស្រាយលើបញ្ហានានាដែលទាក់ទងទៅនឹងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្ត
- សមត្ថភាពបង្ហាញពីលទ្ធផលនៃការសិក្សានិងស្រាវជ្រាវកម្រិតខ្ពស់ តាមរយៈការបោះពុម្ពជាឯកសារផ្សព្វផ្សាយជូនដល់សហគមន៍អ្នកសិក្សា អ្នកជំនាញការ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ឆ្លើយតបយ៉ាងទៀងទាត់ទៅនឹងភាពស្មុគស្មាញក្នុងការសិក្សានិងបញ្ហាដែលទាក់ទងជំនាញដោយផ្តល់នូវដំណោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត ការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវ ហើយប្រើប្រាស់នូវជំនាញទាំងនេះតាមការចាំបាច់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងករណីពុំមានទិន្នន័យឬព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់
- សម្រេចចិត្តដោយមានភាពឯករាជ្យក្នុងការប្រឈមមុខនិងដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុននិងបញ្ហាកើតឡើងដោយចៃដន្យ ហើយសហការជាមួយអ្នកដទៃនិងផ្តល់ភាពជាអ្នកដឹកនាំតាមការចាំបាច់
- ប្រតិបត្តិតាមនិងជួយជំរុញអ្នកដទៃឲ្យយកសីលធម៌និងសុភវិនិច្ឆ័យទៅដោះស្រាយបញ្ហាដើម្បីផ្តល់លំបាកនិងសុភស្មុញ
- មានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ដោយមានភាពម្ចាស់ការលើការសិក្សានិងភាពជាអ្នកដឹកនាំ

ដែលជាឱកាស ដើម្បីជួយជំរុញការអភិវឌ្ឍផ្នែកវិជ្ជាជីវៈដល់អ្នកដទៃផ្សេងៗទៀត។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់លើចំណុចសំខាន់នៃមុខវិជ្ជានិងការអប់រំ ដែលរួមមានទស្សនាទានគោលការណ៍ ទ្រឹស្តី និងការប្រតិបត្តិថ្មីៗដែលទាក់ទងដំណើរការនៃការសិក្សានិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- មានការយល់ដឹងល្អិតល្អន់លើផ្នែកមួយឬច្រើនដែលស្មុគស្មាញក្នុងជំនាញឯកទេសរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រឹស្តី ការស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- យល់ពីរបៀបដែលចំណេះដឹងថ្មីៗ ត្រូវបានអភិវឌ្ឍនិងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់និងផលប៉ះពាល់នៃការស្រាវជ្រាវថ្មីៗទៅលើចំណេះដឹងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាលើការប្រតិបត្តិជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- យល់ដឹងពីវិធានថ្មីៗនៅក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិដែលអាចមានឥទ្ធិពលលើជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលទាក់ទងនឹងហេតុផលស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរ ក្នុងការអនុវត្តវិធានទាំងនេះនាពេលអនាគត។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចយកចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្តទៅដោះស្រាយបញ្ហាថ្មីប្លែកនិងមិនអាចព្រាងទុកនៅក្នុងការសិក្សានិងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងចេះបង្កើតដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហានិងព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត
- មានលទ្ធភាពធ្វើការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយហេតុផលច្បាស់លាស់និងអាចទុកចិត្តបានក្នុងស្ថានភាពដែលព័ត៌មានពុំមានភាពគ្រប់គ្រាន់និងច្បាស់លាស់
- ធ្វើសំយោគនិងប្រើប្រាស់ឯកសារសិក្សាដែលបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឬរបាយការណ៍វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗហើយបង្កើតនូវគំនិតថ្មីៗដ៏មានសារៈសំខាន់និងបូកបញ្ចូលគំនិតទាំងនោះបង្កើតជាចំណេះដឹងថ្មីៗបន្ថែមទៀត
- ប្រើបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវទូទៅនិងបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវជំនាញឯកទេសក្នុងការវិភាគប្រកបដោយប្រឌិតញាណលើបញ្ហាស្មុគស្មាញទាំងឡាយ ហើយអាចទាញយកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងលើកជាសំណើទាក់ទងនឹងវិស័យការអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- រៀបចំគម្រោងនិងការអនុវត្តគម្រោងខ្នាតធំ ការស្រាវជ្រាវដែលជាផ្នែកមួយនៃការសិក្សាដោយឯករាជ្យតាមរយៈការយកចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តី ការអនុវត្ត និងបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវមកប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើតនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានសំខាន់ៗ បន្ថែមលើចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈដែលមានហើយ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការស្វែងរកនិងដោះស្រាយប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតនូវបញ្ហានិងស្ថានភាពស្មុគស្មាញក៏ត្រូវមានក្នុងបរិបទនៃការសិក្សានិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ នៅពេលដែលមានតម្រូវការព័ត៌មាននិងជំនាញបន្ថែម និស្សិតមានលទ្ធភាពចាត់វិធានការស្វែងរកព័ត៌មាននិងអនុវត្តនូវជំនាញ

(Handwritten signature)

បន្ថែមដោយឯករាជ្យ

- ទទួលខុសត្រូវយ៉ាងពេញទំហឹង ចំពោះការងាររបស់ខ្លួននិងសហប្រតិបត្តិការជាមួយសមាជិកដទៃទៀត ដើម្បីដោះស្រាយគ្រប់ស្ថានភាពនិងបញ្ហាទាំងឡាយប្រតិបត្តិរូបជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួនទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការតាមការចាំបាច់។ ចំពោះការងារជាក្រុមអាចបញ្ចេញនូវសកម្មភាពទាំងឡាយក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ក្រុមទាំងមូល
- ដោះស្រាយយ៉ាងជាប់លាប់និងហ្មត់ចត់នូវបញ្ហាសុភស្តុភារដែលទាក់ទងនឹងអភិសមាចារនៅក្នុងរង្វង់ការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ មានលទ្ធភាពធ្វើការវិនិច្ឆ័យបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនិងមានសុពលភាព ដោយឈរលើគោលការណ៍និងគុណតម្លៃសង្គមជាមូលដ្ឋានចំពោះបញ្ហាដែលកើតមានឡើង ហើយមិនអាចដោះស្រាយតាមរយៈក្រមសីលធម៌ឬបទបញ្ជាដែលមាន
- ផ្តួចផ្តើមស្នើសុំឲ្យពិនិត្យឡើងវិញនិងធ្វើវិសោធនកម្មលើក្រមសីលធម៌ដែលមិនសមស្របក្នុងការអនុវត្តក្នុងសង្គម។

ជំនាញលេខ១១ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- អាចប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយក្រុម អ្នកពាក់ព័ន្ធនានានៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូលតាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការ និងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយដែលមានលក្ខណៈអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈដូចជានិក្ខេបបទឬរបាយការណ៍នៃគម្រោងស្រាវជ្រាវ
- អាចគណនា ស្រង់ស្ថិតិទិន្នន័យ និងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនង ដើម្បីអង្កេតបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមានឡើងអាចបង្ហាញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងសំណូមពររបស់ខ្លួនជូនអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនដែលមានបំណងចង់សិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងសមត្ថភាពអាចបន្តការសិក្សាទទួលយកសញ្ញាបត្រកម្រិតខ្ពស់ក្នុងជំនាញដែលបានស្នើសុំ។ មានច្រកសិក្សាជាច្រើន ដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ។ ច្រកសិក្សាទាំងនេះប្រែប្រួលទៅតាមវិធីសាស្ត្រនៃកម្មវិធីអប់រំនីមួយៗនិងបែបបទដែលពាក់ព័ន្ធ។ ជាទូទៅកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលផ្តោតលើការស្រាវជ្រាវជាមូលដ្ឋាន តម្រូវឲ្យបេក្ខជនមានមូលដ្ឋាននៃការស្រាវជ្រាវជាមុន ចំណែកកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលផ្តោតលើកិច្ចការសិក្សាជាមូលដ្ឋានការវាយតម្លៃជ្រើសរើសបេក្ខជនមានលក្ខណៈទូលំទូលាយនិងងាយជាង។

ដោយសារច្រកសិក្សានិងលក្ខខណ្ឌវិធីសាស្ត្រក្នុងការទទួលបានគុណវុឌ្ឍិមានច្រើនប្រភេទ រយៈពេលនៃការសិក្សាក៏ប្រែប្រួលទៅតាមនោះដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ភាគច្រើនតម្រូវឲ្យសិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំបន្ថែមលើការសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ ដែលមានរយៈពេល៤ឆ្នាំឬច្រើនជាង។

សញ្ញាបត្របណ្ឌិត

ក.លក្ខណៈកម្មវិធីបណ្ណះបណ្ណាល័យ

កម្មវិធីកម្រិតបណ្ឌិតតម្រូវឲ្យមានចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាសរុប៥៤ក្រេឌីត សម្រាប់កិច្ចការសិក្សា កម្រិតខ្ពស់ (ការសិក្សាក្នុងថ្នាក់នូវមុខវិជ្ជាកម្រិតខ្ពស់) បូកបន្ថែមនិក្ខេបបទជំនាញមួយដែលជាធម្មតាត្រូវ មានរយៈពេលស្រាវជ្រាវយ៉ាងតិច៣ឆ្នាំរហូតដល់៦ឆ្នាំនៃការសិក្សាពេញម៉ោងនិងរយៈពេលស្រាវជ្រាវ ៨ឆ្នាំ នៃការសិក្សាមិនពេញម៉ោងឬរយៈពេលប្រហាក់ប្រហែលបន្ទាប់ពីទទួលបានសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។

ចំពោះរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិត ដែលផ្តោតជាចម្បងលើការស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យនៅ ក្នុងជំនាញណាមួយផ្តល់ដោយគ្រឹះស្ថានមួយចំនួន តម្រូវឲ្យចំនួនក្រេឌីតសរុបយ៉ាងតិច១២ក្រេឌីតបូកបន្ថែម ការសរសេរនិក្ខេបបទស្រាវជ្រាវខ្នាតធំមួយ។

កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិត ជាប់ពាក់ព័ន្ធជាសំខាន់ទៅនឹងភាពមានវិជ្ជាជ្រៅជ្រះដោយឯករាជ្យ ភាព ស្ម័គ្រជំនាញលើការអភិវឌ្ឍថ្មីៗបំផុតក្នុងជំនាញចាំបាច់និងការបង្កើតថ្មី ការបកស្រាយ និងប្រើប្រាស់ ចំណេះដឹងដែលផ្តល់នូវខ្លឹមសារសំខាន់ៗ បន្ថែមលើការអភិវឌ្ឍនៃមុខវិជ្ជាមេរៀនឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈណា មួយ។ កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតអាចផ្តោតទៅលើការស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យដែលបង្ហាញជាលទ្ធផលនៅ ក្នុងនិក្ខេបបទបន្ថែមទៅលើចំណេះដឹង ដែលមានស្រាប់ឬការបូកបញ្ចូលគ្នារវាងកិច្ចការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ ជាមួយនឹងនិក្ខេបបទវិជ្ជាជីវៈឬនិក្ខេបបទជំនាញអនុវត្ត។

ជាធម្មតា សញ្ញាបត្របណ្ឌិតស្រាវជ្រាវត្រូវបានគេផ្តល់ងារឬសរសេរជាបុព្វបទ «បណ្ឌិតទស្សនវិជ្ជា ឬបណ្ឌិតស្រាវជ្រាវ (PhD)»។ រីឯសញ្ញាបត្របណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈ/ឯកទេសដែលផ្អែកលើកិច្ចការសិក្សាកម្រិត ខ្ពស់និងនិក្ខេបបទឬគម្រោងអនុវត្តជំនាញ គឺជាធម្មតាត្រូវបានគេផ្តល់ងារឬបុព្វបទជា «បណ្ឌិតរដ្ឋបាល ធុរកិច្ច(DBA)» «បណ្ឌិតអប់រំ(DEd)» «បណ្ឌិតវិស្វកម្ម(DEng)» ឬឈ្មោះជំនាញដទៃទៀតដែល សមស្របទៅនឹងជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលពាក់ព័ន្ធ។

កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតមានច្រើនប្រភេទ ប្រែប្រួលទៅតាមការរៀបចំឬសន្សំនៃការស្រាវជ្រាវនិង កិច្ចការសិក្សា និងការតម្រង់ទិសទៅរកវិជ្ជាជីវៈ។ សញ្ញាបត្របណ្ឌិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចែក ចេញជាបីប្រភេទ ដូចខាងក្រោម៖

- **សញ្ញាបត្របណ្ឌិតស្រាវជ្រាវ** ជាប្រភេទសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សាកម្រិតខ្ពស់បំផុតដែលត្រូវបាន ប្រគល់ជូនទៅបុគ្គលណាម្នាក់ ដោយផ្អែកទៅលើការទទួលស្គាល់ស្នាដៃឆ្នើមទាំងខាងវិធីសាស្ត្រ ស្រាវជ្រាវ ទាំងខាងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលអាចបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្តីវិទ្យាសាស្ត្រ ព្រមទាំងមានការចូលរួមចំណែកក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវសម្រាប់ការបង្កើតចំណេះដឹងនិងការអនុ- វត្តថ្មី។ កម្មវិធីអប់រំប្រភេទនេះជាធម្មតាត្រូវបន្តពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ស្រាវជ្រាវដោយផ្អែក តាមរយៈស្នាដៃស្រាវជ្រាវដែលស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យ។

សញ្ញាបត្របណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈ ជាប្រភេទសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សាខ្ពស់បំផុត ដែលត្រូវបានប្រគល់ជូនទៅ បុគ្គលណាម្នាក់ដែលបានសិក្សាមុខវិជ្ជាជំនាញដូចជា វេជ្ជសាស្ត្រ ទន្តវិទ្យាសាស្ត្រ ឱសថសាស្ត្រ

Handwritten signature or mark in blue ink.

វិស្វកម្ម អប់រំ ពុទ្ធិកិច្ច និងវិចិត្រសិល្បៈ ជាដើម។ បុគ្គលទទួលបានសញ្ញាបត្រប្រភេទនេះ បំពេញការងារជាចម្បងនិងបានចងក្រងចំណេះដឹង ដែលបានពីការសិក្សានិងបទពិសោធការងារទៅតាមវិធីសាស្ត្រ។ បុគ្គលទទួលបានសញ្ញាបត្របណ្ឌិតប្រភេទនេះមានគោលបំណងជាចម្បង គឺការបង្កើនសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈផ្ទាល់ខ្លួនឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ចំពោះគោលដៅជាត្រីទ្វាប្រាសិល្បៈ មានកម្រិតសមមូលនឹងសញ្ញាបត្របណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈ។ កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតប្រភេទនេះ ជាធម្មតាត្រូវបន្តពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ដែលមានការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងកិច្ចការសិក្សានិងការស្រាវជ្រាវ។

- **សញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយស** ជាសញ្ញាបត្របណ្ឌិតមួយប្រភេទដែលពុំមានរាប់បញ្ចូលក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិទេ និយាយរួមគឺសញ្ញាបត្របណ្ឌិតដែលគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាប្រគល់ជូនបុគ្គលណាម្នាក់ដោយសារទទួលស្គាល់ស្នាដៃធ្វើមកម្រិតខ្ពស់ដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ដល់សង្គមនិងមនុស្សជាតិតាមរយៈសមិទ្ធផលការងារ ការសរសេរសៀវភៅ ឬការផ្សព្វផ្សាយការស្រាវជ្រាវជាដើម។

ខ. លក្ខណៈនៃបុគ្គលដែលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិនេះ

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវមាន៖

- ការយល់ដឹងយ៉ាងស៊ីជម្រៅពីចំណុចសំខាន់ៗនៃចំណេះដឹងនិងការស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងការអប់រំទូទៅឬក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ
- ការយល់ច្បាស់ពីបញ្ហាដែលលេចឡើងចំពោះមុខនៃការអប់រំឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិងការស្គាល់ពីបុព្វហេតុចម្បងនៃបញ្ហាទាំងនោះ សម្រាប់ការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ននិងការសន្និដ្ឋានដែលអាចទទួលយកបានជាទូទៅ
- ភាពមានចំណេះវិជ្ជាជ្រៅជ្រះខ្ពង់ខ្ពស់ទាក់ទងនឹងការសំយោគទ្រឹស្តី ការស្រាវជ្រាវក្នុងជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធ ការបង្កើត និងការបកស្រាយចំណេះដឹងថ្មីតាមរយៈការស្រាវជ្រាវឬការអនុវត្តទ្រឹស្តីនិងការស្រាវជ្រាវក្នុងការរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ទៅលើការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ
- ការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីបច្ចេកទេសក្នុងការស្រាវជ្រាវដែលអាចអនុវត្តទៅលើជំនាញនៃការសិក្សាដែលពាក់ព័ន្ធ
- សមត្ថភាពក្នុងការចងក្រងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលបានធ្វើនៅក្នុងនិក្ខេបបទស្រាវជ្រាវឬរបាយការណ៍គម្រោងស្រាវជ្រាវនិងនៅក្នុងអត្ថបទបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយជាឯកសារយោងសម្រាប់ការសិក្សាឬសម្រាប់វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ។

បុគ្គលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិកម្រិតនេះត្រូវ៖

- ប្រើប្រាស់បានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនូវចំណេះដឹងនិង/ឬការយល់ដឹងជ្រៅជ្រះខាងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនទៅលើការអភិវឌ្ឍបន្ថែមផ្នែកចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនដែលជាការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍការយល់ដឹងនិងយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីៗ
- ផ្តល់នូវភាពជាអ្នកដឹកនាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតមានឡើងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួននិងមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្ទេរគំនិតនិងការសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព

ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាទោះជាអ្នកមានជំនាញឬគ្មានជំនាញក្តី

- អាចដោះស្រាយយ៉ាងជាប់លាប់និងហ្មត់ចត់នូវបញ្ហាស្មុគស្មាញដែលទាក់ទងនឹងអភិសមាបារនៅក្នុងរង្វង់ការអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួននិងផ្តើមបង្កើតបាននូវដំណោះស្រាយដ៏សមរម្យ ចំពោះបញ្ហាដែលជះឥទ្ធិពលដល់សហគមន៍ទាំងមូល។

គ. លទ្ធផលសិក្សា

ចំណេះដឹង៖

- មានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីចំណុចសំខាន់ៗនៃចំណេះដឹងក្នុងការអប់រំឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈដោយរួមបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានជាក់លាក់ ទ្រឹស្តី គោលការណ៍និងទស្សនាទានជាមូលដ្ឋាននានា
- យល់ដឹងពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយនៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន ដោយរួមទាំងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនិងបច្ចេកទេសក្នុងការស្រាវជ្រាវនិងបញ្ហាប្រឈមជាចម្បងក្នុងការអភិវឌ្ឍ ការសន្និដ្ឋានដែលអាចទទួលយកបានជាទូទៅ។ សម្រាប់ការសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិតជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិស្សិតត្រូវទទួលបានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់និងទូលំទូលាយស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់និងអន្តរជាតិ
- មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់ពីការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងជំនាញពាក់ព័ន្ធដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ។

ជំនាញក្នុងការគិត៖

- អាចប្រើប្រាស់ការយល់ដឹងខាងទ្រឹស្តីនិងបច្ចេកទេសនៃការអង្កេត ដើម្បីយកមកវិភាគប្រកបដោយច្នៃប្រឌិតលើព្រឹត្តិការណ៍និងបញ្ហាសំខាន់ៗ ព្រមទាំងអាចបង្កើតបាននូវដំណោះស្រាយថ្មីៗចំពោះបញ្ហាទាំងនោះ
- អាចសំយោគការស្រាវជ្រាវនិងការសរសេរទ្រឹស្តី ហើយអាចអភិវឌ្ឍនូវការយល់ដឹងថ្មីៗប្រកបដោយការច្នៃប្រឌិតដោយផ្អែកលើការធ្វើសមាហរណកម្មរវាងគំនិតទាំងក្នុងនិងក្រៅជំនាញសិក្សាជាន់ខ្ពស់របស់ខ្លួន
- អាចរៀបចំនិងដឹកនាំការស្រាវជ្រាវឬគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សំខាន់ៗ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាស្មុគស្មាញនានាដែលទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងថ្មីឬការធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងក្នុងការងារប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈសំខាន់ៗ។

ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ៖

- ប្រព្រឹត្តិយ៉ាងសមស្របជាមួយនឹងស្វ័យភាពនិងការផ្តើមគំនិតកម្រិតខ្ពស់ក្នុងសកម្មភាពវិជ្ជាជីវៈឬវិជ្ជាការជាន់ខ្ពស់
- ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះសកម្មភាពរបស់ខ្លួន វាយតម្លៃ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ខ្លួនតាមរយៈការទទួលយកមតិយោបល់ពិតនិងការធ្វើផែនការកែលម្អឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង
- លម្អៀងប្រយោជន៍ដល់លើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងសកម្មភាពការងារជាក្រុមនិងអនុវត្តយ៉ាង

Handwritten signature or mark in blue ink.

មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដឹកនាំក្នុងបរិស្ថានសង្គមនិងវិជ្ជាជីវៈដ៏ស្មុគស្មាញ

- ដោះស្រាយបានយ៉ាងហ្មត់ចត់និងឆាប់រហ័សនូវបញ្ហាសីលធម៌ដ៏ស្មុគស្មាញ ធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយការស៊ើបអង្កេតប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌ និងធ្វើប្រយោជន៍សេចក្តីសន្និដ្ឋានឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើបញ្ហាប្រកួលដែលប៉ះពាល់ទាំងនោះ។ ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការលើកឡើងពីភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ឬគ្មានប្រសិទ្ធភាពនៃក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈដែលមានស្រាប់ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនិងធ្វើវិសោធនកម្មឲ្យបានសមស្របនិងត្រឹមត្រូវ។

ជំនាញលេខទទួល ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង៖

- ប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការសិក្សាទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូលតាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការនិងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងការអប់រំទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈ ដូចជានិក្ខេបបទជំនាញឬរបាយការណ៍គម្រោងស្តីពីបញ្ហាសំខាន់ៗនិងស្មុគស្មាញណាមួយ
- គណនានិងប្រើប្រាស់យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវទិន្នន័យ គណិតវិទ្យា និងស្ថិតិនិងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនងក្នុងការអង្កេតបញ្ហានិងការបង្ហាញសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍។

ឃ. ច្រកសិក្សាដើម្បីទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ

បេក្ខជនទូទៅត្រូវមានសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់និងត្រូវបានរំពឹងទុកថាអាចបង្ហាញពីសក្តានុពលក្នុងការបន្តការសិក្សាកម្រិតបណ្ឌិតតាមជំនាញសិក្សាដែលស្នើសុំ។ ក្នុងករណីខ្លះបេក្ខជនអាចបន្តការសិក្សាបេសឌ័នពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ទៅកម្រិតបណ្ឌិតតែម្តង បើទោះបីជាគេមិនទាន់ទទួលបានសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នៅឡើយ។ សម្រាប់កម្មវិធីកម្រិតបណ្ឌិតមួយចំនួន បទពិសោធក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈគឺជាតម្រូវការសំខាន់មួយ។

ដោយហេតុថាបេក្ខជនមានចំណេះនិងជំនាញពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗគ្នាច្រើនប្រភេទ រយៈពេលនៃការសិក្សាក៏ប្រែប្រួលទៅតាមនោះដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាកម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតស្រាវជ្រាវឬបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈកាត់ច្រើនតម្រូវឲ្យសិក្សារយៈពេលពី៣ទៅ៦ឆ្នាំនៃការសិក្សាពេញម៉ោង។

ព័ត៌មានបន្ថែមមានបញ្ជាក់នៅក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ១៥១អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ ស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបណ្ឌិត។

៤. ការគ្រប់គ្រងនិងចេញគុណវុឌ្ឍិ

៤.១ ការគ្រប់គ្រងនិងអនិវត្ត

ការគ្រប់គ្រងលើការអនុវត្ត និងអភិវឌ្ឍក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកម្ពុជាត្រូវស្ថិតនៅក្រោមក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យអប់រំ និងស្ថាប័នទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ។

៤.២ នាពេលខុសគ្នារវាងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈនិងការអប់រំឧត្តមសិក្សា

កម្រិតគុណវុឌ្ឍិនៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ និងការអប់រំឧត្តមសិក្សា ទូទៅដែលមានឈ្មោះត្រួតគ្នានិងប្រហាក់ប្រហែលគ្នាត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់វិស័យទាំងពីរ។ ដោយសារតែភាពផ្សេងគ្នានេះមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងការជ្រើសរើសប្រភេទនៃការសិក្សា សហគមន៍សិក្សាត្រូវបញ្ជាក់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវពីអ្វីដែលនិស្សិតបានរៀនដោយវែកញែកឲ្យបានច្បាស់លាស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិទាំងនោះ។

ដើម្បីបង្ហាញពីភាពផ្សេងគ្នា ការប្រើប្រាស់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គួរមានបញ្ចូលនូវវាក្យសព្ទបច្ចេកទេសមកជាមួយ។ ស័ព្ទ«បច្ចេកវិទ្យា»និង«បច្ចេកទេស» អាចប្រើសម្រាប់ផ្តល់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិផ្សេងៗពីគ្នាទៅតាមជំនាញផ្សេងគ្នា។ ឧទាហរណ៍ បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសនិងជំនាញវិស្វកម្មមេកានិក បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសព័ត៌មានវិទ្យាឬបរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសប្រព័ន្ធរដ្ឋបាល សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេស/ឯកទេសផលិតកម្មកម្មន្ត សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេក/ឯកទេសវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេស/ឯកទេសជំនាញអគ្គិសនី។

ដើម្បីធានាឲ្យមានភាពផ្សេងគ្នា ក្នុងការប្រើប្រាស់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិរវាងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ និងការអប់រំឧត្តមសិក្សា ពាក្យ«បច្ចេកទេស»ឬ«បច្ចេកវិទ្យា» គួរកុំយកមកប្រើជា ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិសិក្សាសម្រាប់ផ្នែកការអប់រំឧត្តមសិក្សា។

៤.៣ ការប្រើឈ្មោះជំនាញសិក្សា

សម្រាប់កម្មវិធីអប់រំឧត្តមសិក្សានៃឆ្នងណា ដែលមិនមានប្រើឈ្មោះជំនាញសិក្សាវិជ្ជាជីវៈទេ នោះ ជាការចាំបាច់ណាស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ការពិពណ៌នាទៅលើជំនាញសិក្សាឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងមានសង្គតិភាព។ ឈ្មោះជំនាញសិក្សា គឺជាវាក្យសព្ទដែលត្រូវប្រើសម្រាប់ពិពណ៌នាពីវិស័យសិក្សាទូទៅ (សិល្បៈវិទ្យាសាស្ត្រ វិស្វកម្ម ។ល។) និងនៅក្នុងជំនាញសិក្សាពិសេសមួយចំនួន លើកលែងតែកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់កម្រិតសញ្ញាបត្រមួយចំនួនដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈ ដែលទាក់ទងទៅនឹងជំនាញវិជ្ជាជីវៈនោះ (បរិញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម បរិញ្ញាបត្រពាណិជ្ជសាស្ត្រ បរិញ្ញាបត្រអប់រំ បរិញ្ញាបត្រវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម។ល។)។

ស័ព្ទ«សិល្បៈ»គួរតែប្រើសម្រាប់ការសិក្សាផ្នែកមនុស្សសាស្ត្រឬវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមនិងស័ព្ទ«វិទ្យាសាស្ត្រ» គួរប្រើសម្រាប់ការសិក្សាផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រពិតឬវិទ្យាសាស្ត្រអនុវត្តដែលរួមមានវិទ្យាសាស្ត្របរិស្ថានជីវវិទ្យា រូបវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រវេជ្ជសាស្ត្រ។

នៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិក្រោយបរិញ្ញាបត្រស័ព្ទ«បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់វិទ្យាសាស្ត្រ» តែងប្រើសម្រាប់កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ស្រាវជ្រាវផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រពិតឬវិទ្យាសាស្ត្រអនុវត្ត និងស័ព្ទ «បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សិល្បៈ»ប្រើសម្រាប់កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ស្រាវជ្រាវផ្នែកមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម និងស័ព្ទ«បរិញ្ញាបត្រស្រាវជ្រាវ» ប្រើសម្រាប់កម្រិតសញ្ញាបត្របណ្ឌិតស្រាវជ្រាវក្នុងវិស័យណាមួយ។ ចំពោះសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ កម្រិតគុណវុឌ្ឍិក្រោយបរិញ្ញាបត្រ (បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសនិង

Handwritten signature or mark in blue ink.

បណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈ) តម្រូវឲ្យនិស្សិតសិក្សាមុខវិជ្ជាតម្រូវក្នុងថ្នាក់ ភាគច្រើនដោយបូកបន្ថែមការសរសេរគម្រោងតាមជំនាញឬសរសេរជានិក្ខេបបទ ហើយឈ្មោះសញ្ញាបត្រ គឺដាក់តាមជំនាញសិក្សាដោយមិនមានសំណួរនៅពីមុខទេ។

តារាងគំរូឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិសម្រាប់កម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សា

កម្រិត	ផ្នែកទូទៅ (Academic)	ផ្នែកវិជ្ជាជីវៈ (Professional)
គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៥៖ -បរិញ្ញាបត្ររង -សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	បរិញ្ញាបត្ររងសិល្បៈឬបរិញ្ញាបត្ររងវិទ្យាសាស្ត្រ ឬបរិញ្ញាបត្ររង ...	សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររងច្រកទេស/ឯកទេស ... (ជំនាញ)
គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៦៖ - បរិញ្ញាបត្រ	បរិញ្ញាបត្រសិល្បៈឬបរិញ្ញាបត្រវិទ្យាសាស្ត្រ ឬបរិញ្ញាបត្រ ...	បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស...(ឈ្មោះជំនាញវិជ្ជាជីវៈ - ដូចជា ពាណិជ្ជសាស្ត្រ អប់រំ វិស្វកម្ម)
គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៧៖ - បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សិល្បៈឬវិទ្យាសាស្ត្រ (បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ស្រាវជ្រាវ)	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស.. (ឈ្មោះជំនាញវិជ្ជាជីវៈ- ដូចជា ពាណិជ្ជសាស្ត្រ អប់រំ វិស្វកម្ម)
គុណវុឌ្ឍិកម្រិត៨៖ - បណ្ឌិត	បណ្ឌិតទស្សនវិជ្ជា(បណ្ឌិតស្រាវជ្រាវ)	បណ្ឌិត ... (ឈ្មោះជំនាញ វិជ្ជាជីវៈ- ដូចជា ពាណិជ្ជសាស្ត្រ អប់រំ វិស្វកម្ម) (បណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈ)

សម្គាល់៖ ករណីដែលវិស័យជំនាញត្រូវរាប់បញ្ចូលជាមួយឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិទូទៅ (ដូចជា សញ្ញាបត្រកសិកម្មឬបរិញ្ញាបត្រវិស្វកម្ម ជំនាញបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យាឬបរិញ្ញាបត្រពាណិជ្ជសាស្ត្រ ជំនាញគណនេយ្យ) ការសិក្សាយ៉ាងតិច៥០% គួរស្ថិតនៅក្នុងវិស័យនៃជំនាញនោះ។

៤.៤ ការផ្តល់សញ្ញាបត្រកម្រិតបណ្ឌិត

សញ្ញាបត្របណ្ឌិតស្រាវជ្រាវ ប្រើសម្រាប់កម្មវិធីអប់រំកម្រិតបណ្ឌិតដែលផ្តោតលើការស្រាវជ្រាវជាសំខាន់។ សញ្ញាបត្របណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស(វិជ្ជាជីវៈ) ដូចជា បណ្ឌិតរដ្ឋបាលធុរកិច្ច បណ្ឌិតអប់រំ បណ្ឌិតវិស្វកម្ម អាចរាប់បញ្ចូលជាសមាសភាគនៃការស្រាវជ្រាវកម្រិតខ្ពស់ ប៉ុន្តែសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើកិច្ចការជាក់ស្តែងជាចម្បងនិងមុខវិជ្ជាតម្រូវសិក្សាក្នុងកម្រិត ក៏ដូចជាការសរសេរនិក្ខេបបទឬគម្រោង តាមជំនាញដើម្បីបញ្ចប់កម្រិតបណ្ឌិត។ សញ្ញាបត្រកម្រិតបណ្ឌិតទាំងពីរប្រភេទនេះ ស្ថិតនៅលើកម្រិត សមមូលគ្នា (មានតម្លៃស្មើគ្នា)។

សញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយស ជាសញ្ញាបត្រកិត្តិយសដែលគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាប្រគល់ជូនបុគ្គលណាម្នាក់ដែលមានស្នាដៃធ្វើមកម្រិតខ្ពស់ជួយដល់វិភាគទានដល់សង្គមនិងមនុស្សជាតិ ហើយអាចរាប់បញ្ចូលឬមិនរាប់បញ្ចូលនូវវិភាគទានសម្រាប់គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាដែលផ្តល់សញ្ញាបត្រកិត្តិយស។ សញ្ញាបត្រកិត្តិយស ជាទូទៅប្រើសម្រាប់បណ្ឌិតច្បាប់ឬបណ្ឌិតអក្សរសាស្ត្រ តែទោះជាយ៉ាងនេះក្តីវាបណ្ឌិតកិត្តិយស

នៃជំនាញពិសេស អាចនឹងប្រើប្រាស់សម្រាប់ស្នាដៃធ្វើមឬវិភាគទានណាដែលនឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជា បណ្ឌិតកិត្តិយសនៅក្នុងជំនាញនោះ។ អ្នកទទួលបានសញ្ញាបត្រកិត្តិយសទាំងនោះមានសិទ្ធិប្រើងារកិត្តិយស នោះ ប៉ុន្តែក៏មិនអាចប្រើបានដូចធម្មតា នៅក្នុងស្ថានភាពសាធារណៈទូទៅឡើយ។ ទោះយ៉ាងណា គ្រឹះស្ថាន ឧត្តមសិក្សាដែលផ្តល់សញ្ញាបត្រកិត្តិយស អាចប្រើងារកិត្តិយសជាមួយបុគ្គលនោះជាធម្មតាបាន។

៤.៥ ទម្រង់ស្នើសុំសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិ

គ្រប់គុណវុឌ្ឍិដែលចេញទាំងអស់ អាចរាប់បញ្ចូលនូវធាតុដូចខាងក្រោម៖

- ឈ្មោះ លេខកូដ និង ឡូហ្គោរបស់ស្ថាប័នឬគ្រឹះស្ថានដែលចេញ
- ឈ្មោះបុគ្គលដែលទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ
- ឈ្មោះនិងប្រភេទគុណវុឌ្ឍិនៅក្នុង ក.គ.ជ.ក ដូចជា វិញ្ញាបនបត្រ សញ្ញាបត្រ ...
- កាលបរិច្ឆេទនៃការចេញ
- ហត្ថលេខាអ្នកដែលមានសិទ្ធិចេញ

នៅក្នុងវិស័យអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ គួរបន្ថែមនូវធាតុមួយចំនួនដូច ខាងក្រោម៖

- សេចក្តីបញ្ជាក់ពីប្រភេទឧស្សាហកម្ម ដូចជា វិស្វកម្ម
- ផ្នែកមុខរបរបុគ្គលនោះ នៅក្នុងវង់ក្រចក ឧទាហរណ៍ (ផលិតកម្ម)
- ពាក្យ «គុណវុឌ្ឍិដែលបានផ្តល់ជូននេះ មានការទទួលស្គាល់នៅក្នុង ក.គ.ជ.ក»។

៥. បញ្ហានិងចំណាត់ចែង

៥.១ ទំនាក់ទំនងរវាងការអប់រំឧត្តមសិក្សានិងការអប់រំបច្ចុប្បន្នបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ

កម្មវិធីអប់រំនៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើសមត្ថភាព ដែលទាញចេញដោយផ្ទាល់ពីតម្រូវការការងារសម្រាប់មុខរបរនិងអាជីពច្បាស់លាស់។ កម្មវិធីអប់រំឧត្តមសិក្សា ផ្តោតជាចម្បងទៅលើវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវនិងការអភិវឌ្ឍនៃចំណេះដឹងឲ្យបានទូលំទូលាយនៅក្នុង ជំនាញសិក្សានិងការប្រើប្រាស់នៃចំណេះដឹងទ្រឹស្តីនិងចំណេះដឹងអនុវត្តក្នុងការស្រាវជ្រាវនិងការអនុវត្ត នៅក្នុងមុខរបរអាជីព។

ទោះយ៉ាងនេះក្តី ការអប់រំក្នុងវិស័យទាំងពីរនៅមានភាពស្រដៀងគ្នា។ នៅក្នុងវិស័យទាំងពីរ មាន អង្គសំខាន់ៗ គឺចំណេះដឹងនិងនិស្សិតដែលត្រូវបានរំពឹងទុកក្នុងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគិតនិងការដោះស្រាយ បញ្ហា គុណភាព បុគ្គលិកលក្ខណៈនៃការទទួលខុសត្រូវ សុចរិតភាព និងសមត្ថភាពក្នុងការបន្តការសិក្សា។

លក្ខណៈនៃការបង្រៀននិងរៀននៅក្នុងវិស័យទាំងពីរត្រូវបានបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ ដូច្នេះ ការបង្រៀនជំនាញពិសេសអាចគ្រោងទុកជាមុនបានសម្រាប់កម្មវិធីអប់រំដែលត្រូវផ្តល់ជូននិស្សិត។ វាជាការ ចាំបាច់ដែរ ដែលត្រូវទទួលស្គាល់ថាកម្មវិធីអប់រំជំនាញដូចគ្នានៅក្នុងវិស័យទាំងពីរអាចមានបញ្ចូលមុខវិជ្ជា

Handwritten signature in blue ink.

សិក្សាប្រហាក់ប្រហាក់គ្នាជាច្រើន។ ដូច្នោះហើយ បើសិនជានិស្សិតដែលសិក្សានៅក្នុងវិស័យមួយមានបំណង បន្តការសិក្សាជំនាញដដែលទៅក្នុងវិស័យមួយទៀត (រវាងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សានិងវិស័យអប់រំបណ្តុះ បណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ) គួរពិចារណាផ្តល់ឲ្យជាក្រេឌីតឬលើកលែងមុខវិជ្ជាដូចគ្នាឬសមមូលគ្នា ដែលបានរៀនរួចហើយនៅក្នុងវិស័យដែលបានសិក្សាពីមុន។ នេះជាការចាំបាច់ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រដល់ ការផ្ទេរការសិក្សារបស់និស្សិត។

៥.២ ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុនមក

និស្សិតភាគច្រើននឹងចាប់យកការសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សាតែម្តង បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការសិក្សា មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនិងទទួលយកកម្មវិធីអប់រំពេញលេញនៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា។ ដូចគ្នានេះដែរ និស្សិតអាចចាប់យកការសិក្សានៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ បន្ទាប់ពីចេញពី សាលាមធ្យមសិក្សា។

ក្នុងករណីខ្លះនិស្សិតអាចនឹងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងជំនាញសំខាន់ៗ តាមរយៈការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ ឬនៅក្នុងការងារ។ នេះជាករណីសំខាន់ពិសេសនៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលណា ដែលផ្តោតលើសមត្ថភាពអនុវត្តជាចម្បងនិងសម្រាប់និស្សិតវ័យចំណាស់ដែល មានបទពិសោធការងារសមស្រប អាចចុះឈ្មោះសិក្សាក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនានាដើម្បីទទួលបាន គុណវុឌ្ឍិសិក្សាផ្លូវការឬដើម្បីអភិវឌ្ឍជំនាញរបស់ពួកគេ។

ពេលខ្លះនិស្សិតបំពេញការសិក្សាជាន់ខ្ពស់បន្តពីថ្នាក់ទី១២ ដែលមានលក្ខណៈមិនដូចគ្នាទាំងស្រុង ក៏ដោយ ក៏អាចមានតម្លៃស្មើនឹងផ្នែកណាមួយនៃកម្មវិធីអប់រំនៅក្នុងគ្រឹះស្ថានដែលគេចុះឈ្មោះនោះដែរ។ ការសិក្សាជាន់ខ្ពស់នេះ អាចត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមរយៈការផ្តល់ជូនកម្មវិធីអប់រំពិសេសក្នុងកិច្ចសហ- ប្រតិបត្តិការជាមួយគ្រឹះស្ថានដទៃឬតាមរយៈកម្មវិធីអប់រំបំពេញបន្ថែមដោយផ្នែកនៅក្នុងគ្រឹះស្ថានក្រោយ មធ្យមសិក្សាផ្សេងទៀត។

និស្សិតគួរតែមិនត្រូវបានតម្រូវឲ្យបំពេញឡើងវិញនូវការងារដែល ដែលពួកគេបានបញ្ចប់ដោយ ជោគជ័យនៅកន្លែងមួយផ្សេងទៀតរួចទៅហើយ។ គេគួរតែទទួលបានក្រេឌីតឬការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ជាង នៅពេលដែលមានការបង្ហាញថា ពួកគេមានចំណេះដឹងនិងជំនាញដែលសមមូលទៅនឹងលទ្ធផលសិក្សា ដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ ហើយពួកគេគួរតែត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យបន្តការសិក្សាបន្ថែម តាមមធ្យោបាយដែលអាចបត់បែនបាន។

ម៉្យាងទៀត វាជាការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់និស្សិតដែលមិនមានប្រវត្តិបូព៌មាននៃការសិក្សា គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបន្តការសិក្សារបស់ពួកគេ។ ជាការសំខាន់ផងដែរដែលគ្រឹះស្ថានបានកំណត់ពីលក្ខណៈ ពិសេសរបស់និស្សិត ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីបេសកកម្មនិងគោលបំណងរបស់គ្រឹះស្ថានដោយអនុញ្ញាតដល់ និស្សិតដែលទទួលបានការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ជាងមានឱកាសនៅក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាថ្មីដែលគេសិក្សា ដើម្បី អភិវឌ្ឍលក្ខណៈពិសេសទាំងនោះ។

ក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យអប់រំ និងស្ថាប័នទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ ត្រូវរៀបចំគោលការណ៍ និង សេចក្តីណែនាំក្នុងការប្រតិបត្តិ សម្រាប់ដំណើរការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុនដែលនឹងផ្តល់នូវលក្ខខណ្ឌ

រួមនិងឯកភាពថ្នាក់ជាតិទាំងការទទួលស្គាល់ការសិក្សាពីមុន និងការផ្ទេរក្រេឌីតឆ្លងកាត់រវាងវិស័យអប់រំ ឧត្តមសិក្សានិងវិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ឲ្យមានលក្ខណៈស្តង់ដារច្បាស់លាស់។

គ្រឹះស្ថានគួរបង្កើតគោលនយោបាយនិងដំណើរការ សម្រាប់វាយតម្លៃសាវតាររបស់និស្សិតដែល អាចទទួលបានការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ជាង ដើម្បីឆ្ពោះទៅទទួលបានវិជ្ជាជីវៈបច្ចេកទេសឬការសិក្សានៅឧត្តម សិក្សានិងផ្តល់នូវការប្រឹក្សា និងការណែនាំសម្រាប់និស្សិតដែលទទួលបានការសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ជាងអំពី ដំណើរការទាំងនោះ។គ្រឹះស្ថានក៏គួរធ្វើការពិនិត្យលើកិច្ចការរបស់និស្សិតទាំងនេះនិងកែសម្រួលដំណើរការ និងលក្ខណវិនិច្ឆ័យរបស់គ្រឹះស្ថានតាមការចាំបាច់។

ការទទួលខុសត្រូវលើការកំណត់សិទ្ធិទទួលបានចូលសិក្សាក្នុងកម្មវិធីអប់រំបណ្តុះបណ្តាល និងចំនួន ក្រេឌីតឬឯកតាសមត្ថភាពដែលបានផ្តល់ជូនលើការសិក្សាដែលមានពីមុន ត្រូវទុកសិទ្ធិឲ្យគ្រឹះស្ថានដែល និស្សិតចុះឈ្មោះសិក្សា។ ប៉ុន្តែជាការណែនាំទូទៅ និស្សិតដែលបានបញ្ចប់គុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្រ បច្ចេកទេសនៅមហាវិទ្យាល័យបច្ចេកវិទ្យាឬវិទ្យាស្ថានបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ អាចទទួលបានចំនួនក្រេឌីត ប្រមាណ៣០ក្រេឌីតនៃការសិក្សាមុខវិជ្ជាសមមូលគ្នា។ អាស្រ័យទៅតាមខ្លឹមសារដាក់លាក់របស់មុខវិជ្ជា ដែលពាក់ព័ន្ធ ចំនួនក្រេឌីតនេះអាចនឹងបង្កើនឬបន្ថយតិចជាង៣០ក្រេឌីត ហើយអាចជាការចាំបាច់ត្រូវ បង្កើតបញ្ញត្តិសម្រាប់កម្មវិធីផ្ទេរពិសេសនៅក្នុងវិស័យមុខវិជ្ជា ដែលតម្រូវការជាមុនសម្រាប់ការសិក្សាកម្រិត ខ្ពស់បន្ទាប់។

៥.៣ ការរំពឹងទុកស្តីពីការចូលសិក្សាក្រោយមធ្យមសិក្សា

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ គឺផ្អែកទៅតាមការសន្មតថានិស្សិតដែលចូលសិក្សានៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាល បណ្តាលកម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សា បានបញ្ចប់កម្មវិធីមធ្យមសិក្សាឬកម្មវិធីសមមូលពេញលេញ និងបាន ទទួលចំណេះដឹងនិងជំនាញ ដើម្បីចូលសិក្សាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅកម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សាតាម ជំនាញសិក្សាដែលពួកគេបានជ្រើសរើស។ សាវតារនៃការសន្មតនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងសមត្ថភាពសរសេរ និងផ្ទាល់មាត់ក្នុងភាសាសិក្សាអប់រំ សមត្ថភាពច្នៃប្រឌិត និងការអនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញគិតវិភាគ ដែលទទួលបានពីការសិក្សាមុខវិជ្ជាពាក់ព័ន្ធ និងសមត្ថភាពធ្វើការដោយឯករាជ្យនិងការទទួលខុសត្រូវលើ ការសិក្សារបស់ខ្លួន។ ការសន្មតនេះ រាប់បញ្ចូលផងដែរនូវតម្រូវការជាមុនសម្រាប់ការសិក្សាជំនាញពិសេស។

និស្សិតដែលមានលក្ខណសម្បត្តិច្បាស់លាស់តាមតម្រូវការនៃកម្រិតគុណវុឌ្ឍិដែលរំពឹងទុក អាច បន្ត ដោយផ្ទាល់ក្នុងកម្មវិធីអប់រំដូចមានរៀបរាប់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ។

និស្សិតអាចនឹងត្រូវបំពេញការសិក្សាថ្នាក់ត្រៀមឬថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលរៀបចំឡើង ដើម្បីធានាឲ្យពួក គេមានចំណេះដឹងភាសា ជំនាញសិក្សា និងប្រវត្តិសិក្សាចាំបាច់ ដើម្បីទទួលបានជោគជ័យនៅក្នុងការសិក្សា កម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ការតម្រូវឲ្យសិក្សាថ្នាក់ត្រៀម មិនមែនជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីអប់រំកម្រិតក្រោយ មធ្យមសិក្សាឡើយ។ ចំនួនក្រេឌីតដែលអាចនឹងត្រូវបានបែងចែកសម្រាប់ការសិក្សាមូលដ្ឋានឬថ្នាក់ត្រៀម នេះ មិនរាប់បញ្ចូលដើម្បីទទួលបានកម្រិតអប់រំក្រោយមធ្យមសិក្សាទេ។

៥.៤ ទំនាក់ទំនងរវាងតម្រូវការស្រាវជ្រាវនិងវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងឧត្តមសិក្សា

មានភាពខុសគ្នាសំខាន់រវាងកម្មវិធីអប់រំស្រាវជ្រាវ ដែលផ្តោតទៅលើការស្រាវជ្រាវនិងការបង្វែរ

(Handwritten signature)

ចំណេះដឹងចូលក្នុងជំនាញដែលមិនពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការងារវិជ្ជាជីវៈ និងកម្មវិធីអប់រំផ្សេងទៀត ដែលរៀបចំឡើង ដើម្បីផ្តល់ដល់និស្សិតនូវចំណេះដឹងនិងជំនាញកម្រិតខ្ពស់ដែលជាតម្រូវការសម្រាប់អាជីព វិជ្ជាជីវៈ។

កម្មវិធីអប់រំទាំងពីរប្រភេទមិនមែនដាច់ដោយឡែកពីគ្នានោះទេ។ កម្មវិធីអប់រំស្រាវជ្រាវគួរអភិវឌ្ឍ សមត្ថភាពដែលអាចមានតម្លៃសំខាន់សម្រាប់ការងារក៏ដូចជាសម្រាប់ជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ចំណែកឯកម្មវិធីអប់រំ វិជ្ជាជីវៈ គួរធ្វើឲ្យពាក់ព័ន្ធនឹងការយល់ដឹងខាងចំណេះដឹងទ្រឹស្តីនិងការស្រាវជ្រាវនៅក្នុងជំនាញសិក្សា និងវិស័យដែលជាប់ទាក់ទងគ្នានិងអភិវឌ្ឍន៍និច្ចទៅនឹងសមត្ថភាពដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចអនុវត្តបាន នៅក្នុងបរិបទណាមួយ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ការសង្កត់ធ្ងន់ពីភាពផ្សេងគ្នាគួរមានការឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុង ខ្លឹមសារកម្មវិធីអប់រំលម្អិតនិងនៅក្នុងឈ្មោះកម្រិតគុណវុឌ្ឍិ។

ការបញ្ចប់កម្មវិធីអប់រំឧត្តមសិក្សាគ្រឹះស្ថានដែលមានការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំនិងការផ្តល់ ឲ្យសញ្ញាបត្រសិក្សាតែងតែទទួលបានជាមួយនិងសិទ្ធិអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ។ ដូច្នេះហើយ វាមានសារៈសំខាន់ ក្នុង ការពិចារណាថា មិនមែនគ្រាន់តែកម្រិតចំណេះដឹងនិងជំនាញទូទៅដែលកម្មវិធីអប់រំផ្តោតជាសំខាន់ ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនិស្សិតដូចដែលមានរៀបរាប់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែចំណេះដឹង និង ជំនាញពិសេសដែលចាំបាច់សម្រាប់វិជ្ជាជីវៈរបស់និស្សិតក៏នឹងត្រូវរៀបចំផងដែរ។ អ្វីដែលជាការជាប់ទាក់ទង គ្នារវាងកម្មវិធីអប់រំទាំងពីរជាទូទៅអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាននៅក្នុងគ្រឹះស្ថានផ្សេងគ្នានិងនៅក្នុងប្រទេសផ្សេង គ្នានិងតម្រូវការពិសេសដែលទាក់ទងទៅនឹងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ជាការណែនាំ គ្រឹះស្ថានគួរពិចារណា ពីតម្រូវការកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលពិសេស របស់ស្ថាប័នទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំជំនាញ ឬ ស្ថាប័នវិជ្ជាជីវៈ ក៏ដូចជាតម្រូវការពិសេសណាមួយសម្រាប់អនុវត្តវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិ បង្កើតកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនិងតម្រូវការជំនាញតាមប្រភេទសម្រាប់គ្រប់គុណ- វុឌ្ឍិទាំងអស់។ មានការពឹងទុកថា ការបន្ថែមទៅលើតម្រូវការចំណេះដឹងនិងជំនាញពិសេសសម្រាប់មុខ របរវិជ្ជាជីវៈនានានឹងត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់កម្ពុជា។ ក្នុងរយៈពេលនៃការរៀបចំ គ្រឹះស្ថានត្រូវទទួល ខុសត្រូវលើការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីអប់រំនិងនីតិវិធីវាយតម្លៃរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាថាវាពិតជាបានឆ្លើយតបទៅនឹង តម្រូវការសម្រាប់ការអនុវត្តក្នុងវិជ្ជាជីវៈនិងលក្ខណវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ និងគិត បញ្ចូលទាំងភាពគ្រប់គ្រាន់នៃនីតិវិធីទាំងនោះ។

នៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ តម្រូវការសមត្ថភាពនិងជំនាញត្រូវបាន កំណត់តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគ្រាសឬក្រុមហ៊ុន ហើយការកំណត់នូវតម្រូវការជំនាញ ទាំងនោះសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ ត្រូវធ្វើឡើងតាមការប្រឹក្សាយោបល់និងក្នុងន័យបញ្ជាក់ពីការទទួល ស្គាល់គុណភាពដោយត្រូវបង្ហាញឲ្យឃើញថា និស្សិតនឹងទទួលបាននូវសមត្ថភាពនិងជំនាញទាំងនោះយ៉ាង ពិតប្រាកដ។

៥.៥ កម្មវិធីអប់រំនិងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិទទួលបានដែលផ្តល់ដោយសមាគមវិជ្ជាជីវៈ

សមាគមវិជ្ជាជីវៈមួយចំនួនដែលមានទីតាំងនៅក្នុងប្រទេសដទៃ អាចផ្តល់ការទទួលស្គាល់ទៅលើ បទពិសោធន៍វិជ្ជាជីវៈឬការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញឯកទេសនូវកម្រិតឬឋានៈជា "សញ្ញាបត្ររង" វិញ្ញាបនបត្រ

«សញ្ញាបត្រ» ឬ «កម្រិតស្មើ» និងពេលខ្លះធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ កម្មវិធីអប់រំនិងទម្រង់បណ្តុះបណ្តាលនៃការទទួលស្គាល់ដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ពេលខ្លះត្រូវបានផ្តល់ដោយក្រុមហ៊ុនកុំព្យូទ័រ ដើម្បីទទួលស្គាល់បទពិសោធន៍និងជំនាញក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធរបស់គេ។

កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះមួយចំនួន អាចត្រូវបានគេផ្តល់តម្លៃនិងផ្តល់ការទទួលស្គាល់ខ្ពស់។ ប៉ុន្តែភាគច្រើននៃកម្មវិធីអប់រំតាមលក្ខណៈបែបនេះ មិនត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ឬផ្តល់តម្លៃ ដូចជាគុណវុឌ្ឍិកម្រិតសញ្ញាបត្រឬលទ្ធផលសិក្សានៃការស្រាវជ្រាវនោះទេ ហើយកម្មវិធីអប់រំនិងកម្រិតទទួលបានទាំងនេះក៏មិនស្ថិតនៅក្នុងផ្នែកណាមួយនៃក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិនេះដែរ។ ទោះជាគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាខ្លះអាចទទួលស្គាល់ការសិក្សាទាំងនោះនិងផ្តល់ជាក្រខ្លីត ដើម្បីបន្ថយកត្តាគុណវុឌ្ឍិនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សាដែលគ្រឹះស្ថានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល។ ឱកាសបែបនេះត្រូវផ្តល់តាមកម្រិតតម្រូវការនិងអភិវឌ្ឍន៍តាមស្តង់ដារលទ្ធផលសិក្សាពឹងទុកដែលមានក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។

៥.៦ កម្រិតបញ្ចប់មធ្យមប្បញ្ញត្តិកណ្តាលនៃកម្មវិធីអប់រំរយៈពេលវែង

កម្មវិធីអប់រំសម្រាប់ទទួលបានគុណវុឌ្ឍិ ត្រូវតែផ្តល់ដល់ដាច់នៃសកម្មភាពទាក់ទងគ្នាដែលរៀបចំឡើង ដើម្បីបង្កើតសំណុំសមត្ថភាពដែលអ្នកបញ្ចប់ការសិក្សាត្រូវទទួលបាន។ វាមិនមែនជាការសន្សំឬការបណ្តាក់ក្រខ្លីតសាមញ្ញនោះទេ។ ទោះជាវាកម្រិតបញ្ចប់ពាក់កណ្តាលនៃកម្មវិធីអប់រំរយៈពេលវែង ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យនិស្សិត ឧទាហរណ៍ សញ្ញាបត្រដែលចេញសម្រាប់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សារយៈពេលពីរឆ្នាំដំបូងនៃកម្មវិធីអប់រំរយៈពេលវែង ចាំបាច់ត្រូវតែជាគុណវុឌ្ឍិមួយដែលមានប្រយោជន៍ឬប្រើការបាន ហើយនិស្សិតនោះមានចំណេះដឹងនិងជំនាញដែលមានតម្លៃត្រឹមត្រូវដែលបានបញ្ចប់។ កម្មវិធីអប់រំដែលរៀបចំឡើងសម្រាប់កម្រិតទាំងនេះ អាចមានការតម្រង់ទិសទៅរកការអនុវត្តច្រើនជាងការសិក្សារយៈពេលពីរឆ្នាំដំបូងនៃកម្មវិធីអប់រំរយៈពេលវែង ដែលជាការសិក្សាតម្រង់ទៅរកមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់បន្តទៅកម្រិតគុណវុឌ្ឍិរយៈពេលវែងពេញលេញ។

ដូច្នេះហើយ គ្រឹះស្ថានសិក្សាមិនអាចសម្រេចផ្តល់សញ្ញាបត្រឲ្យទៅនិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សារយៈពេលពីរឆ្នាំដំបូងនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ ឬសម្រេចផ្តល់សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ឲ្យ ទៅនិស្សិតដែលចុះឈ្មោះសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែលធ្លាក់មុខវិជ្ជាមួយចំនួន លុះត្រាកម្មវិធីអប់រំ នោះមានការអនុញ្ញាតនិងគ្រោងទុកជាស្រេចសម្រាប់កម្រិតបញ្ចប់តាមដំណាក់កាលទាំងនោះ។

ដូចគ្នានេះដែរចំពោះកម្មវិធីអប់រំរយៈពេលខ្លីដែលត្រូវបានពង្រីកពេលវេលាអប់រំ ជាឧទាហរណ៍ កម្មវិធីអប់រំកម្រិតសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បានពង្រីកពេលវេលានិងផ្លាស់ប្តូរទៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ គ្រឹះស្ថានសិក្សាត្រូវពិនិត្យឡើងវិញលើកម្មវិធីអប់រំទាំងមូល ដើម្បីធានាថាសមាសភាគនៃកម្មវិធីអប់រំនិងដំណាក់កាលនៃសកម្មភាពមានភាពសមស្រប សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងជំនាញខ្ពស់បន្ថែមតាមតម្រូវការនៃកម្រិតសិក្សាថ្មី។

[Handwritten signature]

៥.៧ សមមូលភាពនៃសញ្ញាបត្រក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ

ការទទួលស្គាល់ស្តង់ដារសមមូលជាមួយនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ គឺជាការសំខាន់។ ការតម្រូវសម្រាប់ គុណវុឌ្ឍិអាចនឹងយកមកប្រើជាការណែនាំយ៉ាងមានប្រយោជន៍ក្នុងការបង្កើតស្តង់ដារសមមូល។

ជាគោលការណ៍ គុណវុឌ្ឍិបញ្ញាបត្រដែលមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល៤ឆ្នាំនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ មានតម្លៃសមមូលទៅនឹងកម្រិតបញ្ញាបត្រនៅក្នុងប្រទេសដទៃនៃតំបន់អារ៉ាប់ សមមូលនឹងបញ្ញាបត្រ កិត្តិយសនៅចក្រភពអង់គ្លេសឬសមមូលនឹងកម្រិតបញ្ញាបត្រនៅអឺរ៉ុប អាមេរិកខាងជើង អូស្ត្រាលី និងកន្លែងផ្សេងទៀតនៅក្នុងពិភពលោក។ ការអនុវត្តនេះមិនមែនសម្រាប់តែកម្រិតបញ្ញាបត្រប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែសម្រាប់គ្រប់គុណវុឌ្ឍិដែលផ្តល់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ការអនុវត្តនេះ ធ្វើឡើងលើ គ្រប់កម្មវិធីអប់រំដែលផ្តល់ដោយគ្រឹះស្ថានសិក្សាដែលមានការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ។ គ្រប់កម្មវិធីអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិគួរផ្តល់ឲ្យមានចំណេះដឹងជំនាញទូទៅនិងជំនាញវិជ្ជាជីវៈភ្ជាប់ជាមួយ នឹងការសិក្សាសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិ ដែលអាចប្រដូចគ្នាបានពេញពិភពលោក។

ខណៈដែលការបញ្ជាក់ភាពច្បាស់លាស់នៃក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ ត្រូវប្រមូលផ្តុំចងក្រងជាមួយកម្មវិធី អប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលដែលមានផ្តល់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តម្រូវការនិងឱកាសនៃការទទួល ស្គាល់មានភាពខុសគ្នាទៅតាមតំបន់ផ្សេងគ្នានៃពិភពលោក ហើយការសិក្សាដែលធ្វើឡើងនៅកន្លែងផ្សេង អាចនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពផ្សេងគ្នានៃតម្រូវការនិងចន្លោះសម្ព័ន្ធនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំផ្សេងគ្នា។ សម្រាប់គោល- បំណងនៃការវាយតម្លៃកម្រិតសមមូលនៃការសិក្សាដែលបានបញ្ចប់នៅកន្លែងដទៃ ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិនឹង ត្រូវយកមកប្រើជាគោលការណ៍ដើម្បីវាយតម្លៃ ប៉ុន្តែត្រូវមានការពិចារណាទៅលើឋានៈនៃក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ ដែលពាក់ព័ន្ធគ្នានិងវិសាលភាពនៃការសិក្សា ដែលបានទទួលស្គាល់ជាគុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងយុត្តាធិការ ដទៃ (ទទួលស្គាល់ដោយស្ថាប័នផ្សេងដែលមានសមត្ថកិច្ច) ។ ដូច្នោះគុណវុឌ្ឍិត្រូវបានវាយតម្លៃតាមករណី នីមួយៗ គឺធ្វើមួយករណីម្តង។ នេះអាចជាលទ្ធផលនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលវែង ឬ ខ្លីដែលត្រូវទទួលយកសម្រាប់គោលបំណងការងារប្រៀបធៀប ឬសម្រាប់ការទទួលចូលទៅសិក្សាកម្រិតក្រោយ បញ្ញាបត្រ គឺសមមូលទៅនឹងគុណវុឌ្ឍិសញ្ញាបត្រដែលផ្តល់នៅកម្ពុជា។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីការទទួល យល់ព្រមលើសញ្ញាបត្រទាំងនោះ ជាគុណវុឌ្ឍិគឺមិនប៉ះពាល់ទៅលើអ្វីដែលជាតម្រូវការសម្រាប់កម្មវិធីអប់រំ ដែលផ្តល់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៥.៨ ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិទៅលើគ្រឹះស្ថានអន្តរជាតិ

ជំនួយដែលផ្តល់ឲ្យនិស្សិតនិងគ្រឹះស្ថាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយស្ថាប័នអន្តរជាតិត្រូវ បានទទួលស្គាល់និងត្រូវបានយល់ថាជាការទទួលបាននូវគុណវុឌ្ឍិស្រាវជ្រាវឬបច្ចេកទេសដែលចេញ ដោយគ្រឹះស្ថានណាមួយហើយនិស្សិតត្រូវបំពេញឲ្យបាននូវរាល់លក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់គ្រឹះស្ថាននោះ។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គេមិនអាចផ្លាស់ប្តូរប្រលុបចោលការរំពឹងទុកនៃកម្មវិធីអប់រំនៅក្នុងព្រះរាជា ណាចក្រកម្ពុជាតែជាការបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលបានបង្កើតនៅកម្ពុជា។ ទាំងនេះរាប់បញ្ចូលទាំង សង្គតិភាព ជាមួយក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិដែលមានការអនុលោមតាមការតម្រូវចំនួនគ្រប់គ្រង តម្រូវការ

សម្រាប់ការសិក្សាប្រចាំឆ្នាំ និងការបង្កើតនូវលទ្ធផលសិក្សានៅក្នុងវិស័យផ្សេងគ្នា។

កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលដែលផ្តល់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវធ្វើឡើងឲ្យស្របទៅនឹងបរិបទប្រទេសកម្ពុជា ប្រវត្តិ បទពិសោធន៍ និងតម្រូវការសិក្សារបស់និស្សិត។ កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលទាំងនោះ ត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងចំណេះដឹងនៃបទប្បញ្ញត្តិនិងការអនុវត្តនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលជាការពាក់ព័ន្ធនឹងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនិងសមត្ថភាពប្រើប្រាស់គំនិតច្នៃប្រឌិត ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា។ កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលជាច្រើនមានភាពទន់ភ្លន់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីតម្រូវតាមការរំពឹងទុករបស់កម្មវិធីអប់រំទាំងចំណេះដឹងនៃបទប្បញ្ញត្តិនិងការអនុវត្ត ប៉ុន្តែក្នុងករណីខ្លះចាំបាច់ត្រូវមានការសិក្សាបន្ថែមឬជំនួសដើម្បីបំពេញបានតាមសំណុំនៃតម្រូវការទាំងពីរ។

៥.៩ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារ

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិផ្តល់ការណែនាំសម្រាប់បុគ្គលិកសិក្សា និស្សិត និយោជក និងមន្ត្រីវាយតម្លៃគុណភាពអប់រំ អំពីស្តង់ដារដែលទាក់ទងនឹងវិសាលភាពនៃចំណេះដឹង កម្រិតជំនាញ និងសមត្ថភាព។ ស្តង់ដារទាំងនោះត្រូវបានរៀបចំជាក្បួនទូទៅនិងទាមទារការបកស្រាយដោយអ្នកដែលមានបទពិសោធន៍លើជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណេះដឹងលើស្តង់ដារសមិទ្ធផលក្នុងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាឬគ្រឹះស្ថានបច្ចេកទេសអន្តរជាតិ។ នេះជាផ្នែកមួយនៃការទទួលខុសត្រូវលើការធានាគុណភាពអប់រំផ្ទៃក្នុងរបស់គ្រឹះស្ថានទាំងអស់ ដែលផ្តល់កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សាក្នុងការទទួលបានការផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយឯករាជ្យ ថាស្តង់ដារដែលបានដាក់ចេញនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិកំពុងសម្រេចបានប្រកបដោយសង្គតិភាព។ យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ទទួលបានការផ្ទៀងផ្ទាត់នេះនឹងក្លាយទៅជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំលើគ្រឹះស្ថានទាំងមូលនិងលើកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលនីមួយៗ។

យុទ្ធសាស្ត្រទូទៅដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយគ្រឹះស្ថានសិក្សា ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារ រួមមានការពិនិត្យ ការផ្តល់ពិន្ទុទៅលើអត្ថបទឬកិច្ចការរបស់និស្សិត ការផ្ទៀងផ្ទាត់ឯករាជ្យលើស្តង់ដារនៃការវាយតម្លៃកិច្ចការនិស្សិត ការពិនិត្យលើដេប៉ាតឺម៉ង់ និងកម្មវិធីអប់រំពីខាងក្រៅ ការវាយតម្លៃកម្មវិធីអប់រំដោយនិស្សិតដែលកំពុងសិក្សានិងនិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សា និងរបាយការណ៍របស់និយោជកស្តីពីជំនាញរបស់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សា។

ការផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារ ភាគច្រើនអាចធ្វើឡើងដោយការរៀបចំពិសេសជាមួយគ្រឹះស្ថានជាដៃគូឬក្នុងករណីដំណើរការផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារធ្វើឡើងត្រឹមកម្រិតមហាវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាស្ថាន គ្រឹះស្ថានសិក្សាអាចប្រើប្រព័ន្ធធានាគុណភាពផ្ទៃក្នុងដែលមានស្រាប់ ប៉ុន្តែត្រូវផ្អែកលើការរៀបចំលម្អិតនិងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តដំណើរការ។ ការរៀបចំជាមួយគ្រឹះស្ថានដៃគូឬប្រព័ន្ធមហាវិទ្យាល័យ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារមិនប៉ះពាល់ដល់ការទទួលខុសត្រូវរបស់គ្រឹះស្ថានមូលដ្ឋានដែលកំពុងបង្រៀនកម្មវិធីអប់រំឡើយ។

ការពិនិត្យគុណភាពអប់រំពីខាងក្រៅលើគ្រឹះស្ថានសិក្សានិងការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំលើកម្មវិធីអប់រំនិងផ្តល់នូវការបកប្រែចុកដាក់ពិសេសទៅលើភាពគ្រប់គ្រាន់នៃយន្តការសម្រាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តង់ដារ។ បើយន្តការទាំងនោះមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ នោះការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំលើគ្រឹះស្ថានឬលើកម្មវិធីអប់រំនឹងមិនត្រូវបានផ្តល់ជូនឡើយ។

Handwritten signature in blue ink.

៥.១០ ការផ្ទៀងផ្ទាត់សង្គតិភាពជាមួយក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ

តម្រូវការមួយសម្រាប់ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំលើកម្មវិធីអប់រំ គឺការមានសង្គតិភាពជាមួយ ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ។ តម្រូវការពិសេស រួមមាន៖

- ការប្រើឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិ កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ និងជំនាញសិក្សាឬឯកទេស
- ចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមាដែលតម្រូវសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ
- លទ្ធផលសិក្សានៅក្នុងវិស័យជាក់លាក់ផ្សេងគ្នានៃការសិក្សា
- ស្តង់ដារដែលតម្រូវឲ្យសម្រេចបាននៅក្នុងវិស័យនៃកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ។

ការសម្គាល់ខាងក្រោមរៀបរាប់ពីអ្វីដែលត្រូវធ្វើ ដើម្បីបំពេញបាននូវតម្រូវការនៃការទទួលស្គាល់ គុណភាពអប់រំ។

តម្រូវការ១៖ ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិត្រូវតែគោរពតាមក្របខ័ណ្ឌ

ការផ្តល់ឈ្មោះគុណវុឌ្ឍិត្រូវធ្វើឡើងឲ្យត្រឹមត្រូវស្របតាមកម្រិតគុណវុឌ្ឍិ។ ឧទាហរណ៍ កម្មវិធីអប់រំ នៅក្នុងការអប់រំបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈនៅកម្រិត៤ឬកម្រិត៥ ត្រូវតែបញ្ចូលពាក្យបច្ចេកទេសឬបច្ចេកវិទ្យា ហើយឈ្មោះជំនាញត្រូវតែរៀបរាប់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមវិស័យដែលបានសិក្សា។

តម្រូវការ២៖ ចំនួនក្រេឌីតដែលតម្រូវសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិត្រូវតែគោរពតាមការបញ្ជាក់នៅក្នុង ក្របខ័ណ្ឌ

- ចំនួនក្រេឌីតនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំត្រូវតែជាការបូកបន្ថែមទៅលើការសិក្សាមូលដ្ឋានឬថ្នាក់ត្រៀម
- ចំនួនក្រេឌីតអតិបរមា២១ក្រេឌីតក្នុងរយៈពេលមួយឆមាសនៃការសិក្សាពេញម៉ោង។

រួមនូវក្រេឌីត អាស្រ័យទៅតាមប្រព័ន្ធចំនួន នៅក្នុងការសិក្សាពេញម៉ោងរបស់និស្សិត គឺពី១២ទៅ ២១ក្រេឌីតក្នុងមួយឆមាសនិងចំនួនក្រេឌីតអប្បបរមា២០ក្រេឌីតក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិសិក្សារយៈពេល៤ឆ្នាំ។

រួមនូវក្រេឌីតត្រូវបានប្រើជាមុខងារសម្រាប់វាយតម្លៃចំនួននៃការសិក្សាដែលសម្រេចបាន។ ប្រសិន បើកម្មវិធីអប់រំមានចំនួនម៉ោងសិក្សាច្រើនអាចធ្វើឲ្យចំនួនក្រេឌីតខ្ពស់ តែមិនប្រាកដជាកស្មតាងបង្ហាញថា លទ្ធផលការសិក្សាដែលបានរំពឹងទុកអាចទទួលបានទាំងស្រុងនោះទេ។

តម្រូវការ៣៖ គោលបំណងកម្មវិធីអប់រំគួរអភិវឌ្ឍលទ្ធផលសិក្សាទៅតាមវិស័យសិក្សា

- គោលបំណងសិក្សាជាក់លាក់ សម្រាប់កម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលគួរមានបញ្ចូលលទ្ធផល សិក្សាទៅក្នុងគ្រប់វិស័យ
- កិច្ចការដើម្បីសម្រេចបានលទ្ធផលសិក្សាទាំងនោះ គួរបែងចែកឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមមុខវិជ្ជានៅ ក្នុងកម្មវិធីអប់រំនិងគួរបញ្ចូលទៅក្នុងគោលបំណងនៃមុខវិជ្ជាសិក្សានីមួយៗ
- ភាពជាក់លាក់នៃកម្មវិធីអប់រំនិងមុខវិជ្ជាសិក្សា គួរបញ្ចូលវិធីសាស្ត្រនៃការបង្រៀននិងសកម្មភាព និស្សិតច្បាស់លាស់សម្រាប់លទ្ធផលសិក្សានៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ
- តេស្ត ការប្រឡង និងកិច្ចការវាយតម្លៃសមត្ថភាពដែលតម្រូវដទៃទៀត គួរបញ្ចូលតម្រូវការនៃ ការវាយតម្លៃការសិក្សាឲ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមវិស័យនីមួយៗ

- ការវាយតម្លៃកម្មវិធីអប់រំរាប់បញ្ចូលទាំងនិស្សិត និងនិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សា ឬនិយោជក និង/ឬយន្តការដទៃទៀត គួរផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើលទ្ធផលសិក្សានៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ។

តម្រូវការ៖ ការវាយតម្លៃស្តង់ដារដែលសម្រេចបាន

ស្តង់ដារដែលសម្រេចបាននៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ ត្រូវតែមានសង្គតិភាពជាមួយនឹងការពិពណ៌នាពីលក្ខណសម្បត្តិនៃនិស្សិត ដែលបញ្ចប់ការសិក្សានិងការពិពណ៌នាពីលទ្ធផលសិក្សាសម្រាប់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ។

លទ្ធផលសិក្សាមួយចំនួនអាចវាយតម្លៃបាននៅក្នុងគេស្តនិងការប្រឡងឬកិច្ចការវាយតម្លៃដទៃទៀតនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី លទ្ធផលសិក្សាផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងទៅនឹងលក្ខណសម្បត្តិរបស់និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាឬការបញ្ជាក់វាក្យសព្ទទូទៅនៅក្នុងស្តង់ដារចាំបាច់ត្រូវការកម្រិតវិនិច្ឆ័យពីស្តង់ដារដែលសម្រេចបាននោះ។ ដូច្នេះហើយ ភស្តុតាងជាច្រើននៃការវាយតម្លៃទៅលើសង្គតិភាពរបស់ស្តង់ដារដែលសម្រេចបាន គឺផ្អែកលើវិធានប្រយោលនិងការវិនិច្ឆ័យវិជ្ជាជីវៈ។ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការសម្រាប់ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ ប្រភពនៃភស្តុតាងខាងក្រោមគួរបញ្ចូលទៅក្នុងការវាយតម្លៃកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល៖

- ការវាយតម្លៃកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលនិងស្វ័យវាយតម្លៃរបស់និស្សិតដែលបញ្ចប់ការសិក្សាពីកម្មវិធីអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល
- ការផ្តល់យោបល់ឯករាជ្យដោយសហសេរីកិច្ចវិជ្ជាជីវៈមកពីគ្រឹះស្ថានដទៃទៀតដោយអ្នកវាយតម្លៃដែលមានការតម្រង់ទិសទៅលើកម្រិតសិក្សាពិបាកនៅក្នុងគេស្ត កិច្ចការស្រាវជ្រាវ និងស្តង់ដារដែលសម្រេចបានដោយនិស្សិត
- ការស្ទាបស្ទង់មតិពីនិយោជករបស់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាឬសមាគមវិជ្ជាជីវៈជាន់ខ្ពស់នៃអ្នកដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សា។

Handwritten signature

ឧបសម្ព័ន្ធ

១. តារាងពិពណ៌នាសមត្ថភាពទូទៅសង្ខេបសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិនីមួយៗ

ការពិពណ៌នាសមត្ថភាពទូទៅក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិនីមួយៗនៃ គ.គ.ជ.ក

គុណវុឌ្ឍិនីនៃ គ.គ.ជ.ក	វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១
សម្រាប់	កម្រិត១	កម្រិត២
គោលបំណង	វិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គលដែលមានចំណេះដឹងនិងជំនាញកម្រិតមូលដ្ឋានសម្រាប់ប្រតិបត្តិការងារនិងបន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត។	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ១ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គលសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពការងារផ្សេងៗតាមការប្រមើលទុកនិងធម្មតាៗនិងទុកជាច្រកសម្រាប់បន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត។
ចំណេះដឹង	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងដែលទាក់ទងទៅនឹងបរិបទការងារមុខរបរដូចជាការអនុវត្តនីតិវិធីបទប្បញ្ញត្តិ និងគោលគំនិតកម្រិតមូលដ្ឋាន។ 	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងកម្រិតមូលដ្ឋានទាក់ទងនឹងកិច្ចការពង្រឹងដែលកំណត់ក្នុងបរិបទការងាររួមមានការអនុវត្តនីតិវិធីបទប្បញ្ញត្តិមូលដ្ឋាន និងគោលគំនិតខ្លះៗដែលទទួលបានពីការណែនាំនិងការសិក្សា។
ជំនាញក្នុងគិត	<ul style="list-style-type: none"> ប្រើចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារតាមលំដាប់លំដោយ ចំណេះដឹងទាំងនេះទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់សិស្ស ប៉ុន្តែត្រូវមានសមត្ថភាពអនុវត្តតាមការណែនាំផ្ទាល់របស់អ្នកគ្រប់គ្រង។ 	<ul style="list-style-type: none"> ប្រើចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារក្នុងកិច្ចការដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធនិងលំដាប់លំដោយ ចំណេះដឹងទាំងនេះទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់បេក្ខជន ប៉ុន្តែត្រូវមានសមត្ថភាពឆ្លើយតបតាមការណែនាំផ្ទាល់របស់អ្នកគ្រប់គ្រង។
ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ	<ul style="list-style-type: none"> បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវស្របតាមការណែនាំឬស្របតាមស្តង់ដារនីតិវិធីក្នុងបរិបទការងារដែលបានកំណត់ មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះបរិមាណនិងគុណភាពនៃទិន្នផលរបស់ខ្លួនមួយចំនួន ប៉ុន្តែមិនមែនជាការទទួលខុសត្រូវលើទិន្នផលរបស់អ្នកដទៃឡើយ។ 	<ul style="list-style-type: none"> បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្រោមការណែនាំឬស្របតាមស្តង់ដារនីតិវិធីក្នុងបរិបទការងារដែលបានកំណត់ មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះបរិមាណនិងគុណភាពនៃលទ្ធផលរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមិនមែនជាការទទួលខុសត្រូវលើលទ្ធផលរបស់អ្នកដទៃឡើយ។
ជំនាញលេខនព្វន្ឋ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង	<ul style="list-style-type: none"> យល់និងឆ្លើយតបទៅនឹងការណែនាំដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចការពង្រឹង 	<ul style="list-style-type: none"> យល់និងឆ្លើយតបទៅនឹងការណែនាំស្តីពីកិច្ចការមុខរបរ

	<ul style="list-style-type: none"> • ធ្វើការទាក់ទងតាមរយៈផ្ទាល់មាត់និងសំណេរធម្មតាក្នុងកម្រិតមូលដ្ឋានដូចជាការសរសេររបាយការណ៍លើការងារនិងកិច្ចការដែលខ្លួនបានបំពេញដែលជាទម្រង់របាយការណ៍ងាយៗ។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ទាក់ទងតាមរយៈផ្ទាល់មាត់និងសំណេរធម្មតាដែលមានការសរសេររបាយការណ៍ធម្មតាលើកិច្ចការដែលបេក្ខជនបានបំពេញដូចជាការបំពេញទម្រង់របាយការណ៍ធម្មតា។
ជំនាញចិត្តចលនា	<ul style="list-style-type: none"> • មានជំនាញមូលដ្ឋានក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារក្នុងកិច្ចការអាជីព ហើយអាចប្រើជំនាញទាំងនោះក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីតាមស្តង់ដារ។ 	<ul style="list-style-type: none"> • មានជំនាញខ្ពស់ជាងកម្រិត១ ក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារក្នុងកិច្ចការអាជីព ហើយអាចប្រើជំនាញទាំងនោះក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីតាមស្តង់ដារសមស្រប។
ការអនុវត្ត	<ul style="list-style-type: none"> • អនុវត្តនីតិវិធី បទប្បញ្ញត្តិ និងប្រើជំនាញរបស់ខ្លួនប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ • សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីងាយៗ • ចូលរួមសហការនិងបំពេញសកម្មភាពការងារដែលកំណត់នៅក្នុងសកម្មភាពមុខងារវិជ្ជាជីវៈ • ទទួលនិងអនុវត្តតាមការណែនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងជាប្រចាំ 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើចំណេះដឹងតាមនីតិវិធីនិងបទប្បញ្ញត្តិព្រមទាំងជំនាញហត្ថកម្មប្រកបដោយលក្ខណៈទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់ • ចូលរួមសហការនិងបំពេញសកម្មភាពការងារដែលកំណត់ក្នុងកិច្ចការមុខរបរ • ទទួលនិងអនុវត្តតាមការណែនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងករណីចាំបាច់ • សមត្ថភាពអនុវត្តកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃតាមនីតិវិធីស្តង់ដារប្រក្រាមការណែនាំផ្ទាល់ • ប្រតិបត្តិកិច្ចការទៅតាមលំដាប់លំដោយនៃការងារទៅតាមទិសដៅដែលបានកំណត់ • សមត្ថភាពអនុវត្តកិច្ចការប្រកបដោយចិត្តទទួលខុសត្រូវ • ចេះទទួលនិងនាំសារប្រព័ន្ធមាន
ចំណុះនៃការសិក្សា	សិក្សារយៈពេលពី៤-៦ខែបូករួមទាំងវគ្គស្ថានចម្បងនិងសន្សំឯកតាសមត្ថភាព	សិក្សារយៈពេល១ឆ្នាំ

Handwritten signature or initials in blue ink.

ការពិពណ៌នាពីសមត្ថភាពទូទៅក្នុងកម្រិតគុណវុឌ្ឍិទីមួយៗនៃ ក.គ.ជ.ក

គុណវុឌ្ឍិទី១ ក.គ.ជ.ក	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២	សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣
កម្រិត១	កម្រិត២	កម្រិត៤
<p>គោលបំណង</p>	<p>សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ២ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវចំណេះដឹងនិងជំនាញក្នុងបរិបទទូលំទូលាយ និងជាក់លាក់ដើម្បីប្រតិបត្តិការងារជំនាញផ្សេងៗ ដោយមានជម្រើសច្បាស់លាស់និងទុកជាច្រកសម្រាប់ការសិក្សាបន្ថែមទៀត។</p>	<p>សញ្ញាបត្របច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ៣ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវចំណេះដឹងនិងជំនាញជាឯកទេសក្នុងបរិបទទូលំទូលាយដើម្បីប្រតិបត្តិការងារជំនាញផ្សេងៗនិងទុកជាច្រកសម្រាប់ការសិក្សាបន្ថែមទៀត។</p>
<p>ចំណេះដឹង</p>	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងលើកិច្ចការមុខរបរការអនុវត្តស្តង់ដារនិងនីតិវិធីរួមមានការយល់ដឹងមូលដ្ឋាននៃទ្រឹស្តីសំខាន់ៗ។ 	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយលើកិច្ចការមុខរបរនិងដំណើរការនិងអាចប្រើចំណេះដឹងអនុវត្តការងារប្រចាំថ្ងៃនិងការងារថ្មីដែលមិនធ្លាប់ជួបប្រទះ ចំណេះដឹងនេះមានដូចជាគោលគំនិតមូលដ្ឋាននិងទ្រឹស្តីក្នុងការអនុវត្តការងារទាំងអស់នេះ។
<p>ជំនាញក្នុងការគិត</p>	<ul style="list-style-type: none"> យល់ពីបញ្ហានិងបរិបទក្នុងការកង់ណោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញនេះទាក់ទងនឹងការយល់និងសមត្ថភាពក្នុងការពិចារណាដើម្បីរកនីតិវិធីដែលឆ្លើយតបទៅនឹងកិច្ចការប្រញូ ប៉ុន្តែមិនចាំបាច់អភិវឌ្ឍន៍និច្ចនិងណោះស្រាយថ្មីឡើយ។ 	<ul style="list-style-type: none"> រកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាផ្សេងៗក្នុងស្ថានភាពដែលធ្លាប់ជួបប្រទះនិងមិនដែលជួបប្រទះ អាចសំយោគជំនាញ បច្ចេកទេស សម្ភារ និងឧបករណ៍ដើម្បីអនុវត្តកិច្ចការជួបប្រទះរាល់ថ្ងៃនិងមិនដែលជួបប្រទះមួយចំនួន មានការយល់ដឹងពីគំនិត គោលការណ៍ និងទ្រឹស្តីទូទៅលើមុខវិជ្ជាដែលសិក្សានិងមានសមត្ថភាពអនុវត្តការយល់ដឹងទាំងនោះក្នុងការវិភាគស្ថានភាពនិងបញ្ហាថ្មីៗដែលមានក្នុងការសិក្សានិងក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ មានការយល់ដឹងពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចនិងមានលទ្ធភាពអាចអនុវត្តចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីការសិក្សាក្នុងការវិភាគបញ្ហាទាំងនោះ។
<p>ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរ បុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ</p>	<ul style="list-style-type: none"> បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្រោមការណែនាំបន្តិចបន្តួចនិងទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯងចំពោះទិន្នផល 	<ul style="list-style-type: none"> ទទួលខុសត្រូវចំពោះការកិច្ចក្នុងកន្លែងការងារ ដឹកនាំខ្លួនឯងក្នុងការអនុវត្តការងារប្រកបដោយការយកចិត្តទុកដាក់និងស្រប

	<ul style="list-style-type: none"> • ធ្វើការសហការជាមួយអ្នកដទៃនិងចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវចំពោះការជឿទុកចិត្ត គុណភាព និងបរិមាណនៃទិន្នផល។ 	<p>តាមការកំណត់ក្នុងភារកិច្ច</p> <ul style="list-style-type: none"> • ទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណការងាររបស់ខ្លួន ផ្តល់ភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងការសម្រេចចិត្ត និងទទួលខុសត្រូវចំពោះលទ្ធផលរបស់អ្នកដទៃ • មានការទទួលខុសត្រូវនិងផ្តើមគំនិតដើម្បីបង្កើនជំនាញមុខរបរបស់ខ្លួន • បំពេញកិច្ចការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសំដៅសម្រេចគោលដៅទៅក្នុងស្ថានភាពការងារជាក្រុម • ជឿទុកចិត្តបានថាអាចបំពេញកិច្ចការផ្សេងៗដែលដាក់ឱ្យធ្វើដោយមានការត្រួតពិនិត្យនិងណែនាំតិចតួច • មានការទទួលខុសត្រូវលើអត្ថចរិតនិងការសិក្សារបស់ខ្លួនហើយអាចមានលទ្ធភាពចូលរួមធ្វើកិច្ចការនិងផ្តួចផ្តើមគំនិតតាមរយៈការណែនាំក្នុងការសិក្សានិងទម្រង់ប្រកបផ្សេងៗក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្លួន។
<p>ជំនាញលេខទន្ធព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • បកស្រាយ ពន្យល់ និងផ្តើមព័ត៌មាន ដែលទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការមុខរបរដូចជាសេចក្តីណែនាំដើម្បីកែប្រែនីតិវិធីស្របតាមស្តង់ដារ • ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការច្បាស់លាស់ • វិភាគទិន្នន័យដោយប្រើកណ្តាតវិទ្យានិងស្ថិតិសាមញ្ញៗ ព្រមទាំងអាចបកស្រាយទិន្នន័យ។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ស្វែងយល់បកស្រាយព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនិងប្រើព័ត៌មាននេះក្នុងដំណើរការងារ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធផលនិងសុវត្ថិភាព។ ព័ត៌មាននេះមានដូចជា ក្រាហ្វិច លេខ និងសំណេរ • ប្រមូលព័ត៌មាននិងធ្វើបទបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់តាមរយៈ ក្រាហ្វិច សំណេរ និងផ្ទាល់មាត់ • ប្រើវិធីស្ថិតិនិងលេខក្នុងការរៀបចំវាយតម្លៃនិងរបាយការណ៍លើសកម្មភាពការងារព្រមទាំងរិះគន់ដំណើរការថ្មីដែលស្របទៅនឹងស្ថានភាពការងារ • ប្រើព័ត៌មានមូលដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាកុំព្យូទ័រ និងជំនាញលេខទន្ធព័ត៌មានក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានានាក្នុងបរិបទអប់រំនិងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព • អាចប្រាស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទាំងតាមរយៈការនិយាយផ្ទាល់មាត់ ការសរសេរ និងតាមរយៈការប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។
<p>ជំនាញចិត្តចលនា</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារសម្ភារនិងនីតិវិធី 	<ul style="list-style-type: none"> • បញ្ជាដំណើរការឧបករណ៍ដែលមានលក្ខណៈ

6/2018

	<p>ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព</p> <ul style="list-style-type: none"> • ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍តាមវិធីដែលបានមកពីការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធការងារ។ 	<p>បច្ចេកទេសស្មុគស្មាញនិងប្រតិបត្តិកិច្ចការជួបប្រទះប្រចាំថ្ងៃនិងមិនដែលជួបប្រទះមួយចំនួន</p> <ul style="list-style-type: none"> • ជំនាញនេះមានដូចជាសមត្ថភាពក្នុងការជ្រើសរើស ប្រើប្រាស់ និងតម្រូវឧបករណ៍បរិក្ខារ និងសម្ភាររួមទាំងដំណើរការស្របតាមកិច្ចការផ្សេងៗគ្នា។
<p>ការអនុវត្ត</p>	<ul style="list-style-type: none"> • អនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់តាមរយៈនីតិវិធីស្របតាមស្តង់ដារក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុន • បង្ហាញពីការអភិវឌ្ឍនៃការយល់ដឹងលើគោលការណ៍និងគំនិតទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការមុខរបរនិងធ្វើការផ្លាស់ប្តូរតាមនីតិវិធីក្នុងស្ថានភាពប្រែប្រួល • ធ្វើការជាមួយអ្នកដទៃនិងទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណការងារជាឯកត្តបុគ្គលនិងក្រុមការងារ • ទទួលខុសត្រូវនិងអនុវត្តការងារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងសុវត្ថិភាព • សមត្ថភាពទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯងឬជាមួយអ្នកដទៃចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណនៃទិន្នផល • រកដំណោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុនមួយចំនួន • ប្រតិបត្តិកិច្ចការក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមានជម្រើសនិងមានដែនកំណត់ • វាយតម្លៃនិងប្រមូលព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងៗ • ទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលការងារនិងសិក្សារបស់ខ្លួន • ការអនុវត្តដូចជាការទទួលខុសត្រូវមួយចំនួនចំពោះអ្នកដទៃ • ការធ្វើការជាក្រុមឬដឹកនាំសម្របសម្រួលក្នុងក្រុម 	<ul style="list-style-type: none"> • អនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញក្នុងការជ្រើសរើសយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងការងារដើម្បីបង្កើនសុវត្ថិភាពទិន្នផលនិងគុណភាព • អនុវត្តជំនាញយ៉ាងទូលំទូលាយទាក់ទងនឹងសកម្មភាពដូចជាការងារប្រចាំថ្ងៃវិធីសាស្ត្រនិងនីតិវិធីដែលតម្រូវឲ្យមានការជ្រើសរើសឧបករណ៍ សេវាកម្ម ឬវិធានការក្នុងពេលវេលាមួយកំណត់ • ស្វ័យអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងការដឹកនាំខ្លួនឯងឲ្យឆ្លើយតបទៅនឹងកិច្ចការខុសៗគ្នាប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯងយ៉ាងពេញលេញនិងទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលរបស់អ្នកដទៃ • សមត្ថភាពធ្វើការជាក្រុម រួមចំណែកទទួលខុសត្រូវចំពោះគុណភាពនិងបរិមាណនៃទិន្នផលរបស់ក្រុម និងជួយគាំទ្រដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាព • មានសមត្ថភាពរកដំណោះស្រាយបញ្ហានិងការទទួលខុសត្រូវចំពោះអ្នកដទៃ • អនុវត្តនីតិវិធីដោយប្រើជំនាញដែលបានអភិវឌ្ឍនិងតាមសមត្ថភាពផ្លាស់ខ្លួន • បកស្រាយព័ត៌មានដោយប្រើសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន
<p>ចំណុះនៃការសិក្សា</p>	<p>សិក្សារយៈពេល១ឆ្នាំ</p>	<p>សិក្សារយៈពេល១ឆ្នាំ</p>

ការពិពណ៌នាពីសមត្ថភាពនៅក្នុងកម្រិតគុណតម្លៃទីមួយៗនៃ ក.គ.ជ.ក

គុណតម្លៃនៃ ក.គ.ជ.ក	សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស/ឯកទេស បរិញ្ញាបត្ររង	បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស បរិញ្ញាបត្រ
កម្រិត	កម្រិត៥	កម្រិត៦
<p>គោលបំណង</p>	<p>សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ /បរិញ្ញាបត្ររង បច្ចេកទេស សាស្ត្រាទស គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គល ដែលអនុវត្តដោយ រួមបញ្ចូលទាំងបច្ចេកទេស ទ្រឹស្តី និងទស្សនៈក្នុងបរិបទទូលំទូលាយដើម្បី ប្រតិបត្តិការងារ ជំនាញផ្សេងៗកម្រិតខ្ពស់ឬជា ជំនួយការអ្នក វិជ្ជាជីវៈអាជីពនិងទុកជាច្រក សម្រាប់ការសិក្សា បន្ថែមទៀត</p> <p>ចំពោះបរិញ្ញាបត្ររង គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិ របស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវបច្ចេកទេសបន្ថែម និងចំណេះដឹងជាទ្រឹស្តីក្នុងបរិបទទូលំទូលាយ ដើម្បីប្រតិបត្តិការងារជំនាញជាន់ខ្ពស់ការអ្នក វិជ្ជាជីវៈអាជីពនិងទុកជាច្រកសម្រាប់បន្តការ សិក្សាបន្ថែមទៀត។</p>	<p>បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស គឺដើម្បី កំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវ បណ្តុំនៃចំណេះដឹងក្នុងបរិបទទូលំទូលាយ ដើម្បីប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈ/ការងារជំនាញកម្រិតខ្ពស់ និងទុកជាច្រកសម្រាប់បន្តការសិក្សាបន្ថែម ទៀត</p> <p>ចំពោះបរិញ្ញាបត្រ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណវុឌ្ឍិ របស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវបណ្តុំនៃចំណេះដឹង ជាទ្រឹស្តីក្នុងបរិបទទូលំទូលាយ ដើម្បីប្រតិបត្តិជំនាញ វិជ្ជាជីវៈនិងទុកជាច្រកសម្រាប់បន្តការសិក្សា បន្ថែមទៀត។</p>
<p>ចំណេះដឹង</p>	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយក្នុងលក្ខខណ្ឌ បច្ចេកទេសនិងដំណើរការឧស្សាហកម្មមាន ដូចជាចំណេះដឹងអាចប្រែប្រួលទៅតាម បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ យល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីនីតិវិធីនិងយល់ដឹង ពីគោលការណ៍និងទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹង ឧស្សាហកម្ម យល់ដឹងទូទៅលើវិស័យដែលខ្លួនសិក្សាហើយ មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់និងស៊ីជម្រៅលើ ចំណុចសំខាន់ៗមួយចំនួនដោយរាប់ទាំង ទ្រឹស្តី គំនិត និងគោលការណ៍សំខាន់ៗ យល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនាពេលថ្មីៗ។ 	<ul style="list-style-type: none"> មានចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅផ្នែកឧស្សាហកម្ម និងជំនាញមុខរបរគ្រប់គ្រងដោយចំណេះដឹង ទូទៅ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់ស្រូប យកចំណេះដឹងថ្មីៗ ចំណេះដឹងនេះ រួមមាន ចំណេះដឹងផ្នែកទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធបច្ចេក- ទេសថ្មី មានចំណេះស៊ីជម្រៅផ្នែកទ្រឹស្តីនិងដំណើរ ការទាក់ទងនឹងការរៀននិងការបង្រៀន មានចំណេះដឹងទូលំទូលាយជាប្រព័ន្ធនិង ប្រទាក់ក្រឡាក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សា ព្រមទាំងទ្រឹស្តីនិងគោលការណ៍សំខាន់ៗ ដែលពាក់ព័ន្ធ យល់ដឹងពីចំណេះដឹងនិងទ្រឹស្តីដែលទាក់ ទងនឹងការអប់រំផ្សេងៗឬវិស័យវិជ្ជាជីវៈ ផ្សេងៗចំពោះកម្មវិធីអប់រំវិជ្ជាជីវៈ យល់ដឹងពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយសំខាន់ៗ នៃជំនាញឯកទេសក្នុងវិស័យដែលខ្លួន

(Handwritten signature)

		<p>សិក្សាដោយរួមបញ្ចូលចំណេះដឹងវិភាគ នៃការស្រាវជ្រាវនាពេលបច្ចុប្បន្នទាក់ទងនឹង ដំណោះស្រាយបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើត មានឡើងនិងការពង្រីកចំណេះដឹង។</p>
<p>ជំនាញក្នុងការគិត</p>	<ul style="list-style-type: none"> • អនុវត្តចំណេះដឹងក្នុងស្ថានភាពសុគតស្មាញ និងវិភាគព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងៗដើម្បីធ្វើ ផែនការនិងអនុវត្តដំណោះស្រាយផែនការ ប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត • ធ្វើនិងសម្របសម្រួលចំណេះដឹងតាមបរិបទ ការងារ • វិភាគនិងបកស្រាយព័ត៌មានបច្ចេកទេសនិង ស្រាវជ្រាវ ហើយអាចប្រើប្រាស់ព័ត៌មានទាំង នោះដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានានាជាមួយនិង តម្រូវការនៃការណែនាំខ្លះៗ • ពិនិត្យពិចារណាលើបញ្ហាសំខាន់ៗបញ្ហាដែល កើតឡើងជាប្រក្រតីដោះស្រាយបញ្ហាទាំង នោះនិងលើកជាវិធីសាស្ត្រថ្មីៗដោយប្រើ ចំណេះដឹងអនុវត្តនិងទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធ • យល់ដឹងនិងញែកទស្សនៈនិងទ្រឹស្តីនៃមុខ វិជ្ជាដែលសិក្សាហើយប្រើទស្សនៈនិងទ្រឹស្តី ទាំងនោះនៅក្នុងបរិបទការងារនិងការសិក្សា យល់ដឹងពីចរិតលក្ខណៈចំណេះដឹងនៅក្នុង វិស័យដែលខ្លួនសិក្សាហើយអាចយកចំណេះ ដឹងទាំងនោះទៅវិភាគនិងដោះស្រាយ បញ្ហានានា។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ស្រាវជ្រាវនិងវិភាគស៊ីជម្រៅបញ្ហាសុគតស្មាញ ទាក់ទងនឹងការរៀននិងការបង្រៀននិង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្តក្នុង បរិបទផ្សេងៗ • អង្កេត យល់ និងវាយតម្លៃនូវព័ត៌មាន គំនិត និងកសាងថ្មីៗពីប្រភពផ្សេងៗនិងធ្វើការ សន្និដ្ឋានទៅលើព្រឹត្តិការណ៍និងបញ្ហាដែល កើតមានឡើងជាមួយនិងតម្រូវការនៃការ ណែនាំតិចតួច • អង្កេតបញ្ហាសុគតស្មាញទាំងឡាយ ផ្តល់ យោបល់និងបង្កើតដំណោះស្រាយថ្មីៗតាម រយៈការប្រើប្រាស់នូវចំណេះដឹងនិង បទពិសោធក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួន • អាចយកជំនាញនិងចំណេះដឹងទាំងនោះទៅ អនុវត្តក្នុងវិជ្ជាជីវៈនិងក្នុងការអប់រំទូទៅ ដែលទាក់ទងនឹងការសិក្សាក្នុងជំនាញ របស់ខ្លួន • ចំពោះផ្នែកអប់រំវិជ្ជាជីវៈនិស្សិតអាចយកនីតិ វិធីសម្របទូទៅមកប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែត្រូវ កំណត់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ពីស្ថានភាព ដែលតម្រូវមានការបង្កើតនូវដំណោះស្រាយ ថ្មីៗហើយការឆ្លើយតបទាំងអស់នេះ ត្រូវបង្កើតឡើងតាមរយៈទ្រឹស្តីនិងការ អនុវត្ត។
<p>ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរ បុគ្គលនិងការទទួល ខុសត្រូវ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ដឹកនាំនិងណែនាំសកម្មភាពការងារជាក្រុម • ទទួលខុសត្រូវចំពោះទិន្នផលការងារខ្លួនឯង និងអ្នកដទៃក្នុងការងារ • ផ្ដើមគំនិតពង្រីកចំណេះដឹងបច្ចេកទេសនិង ជំនាញអ្នកដទៃទៀតព្រមទាំងអាចគាំទ្រការ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកនិងអ្នករួម ការងារដទៃទៀត • គិតពីចរិតលក្ខណៈនិងធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យ ប៉ុន្តែក៏ចេះធ្វើអន្តរកម្មក្នុងក្រុមឬការងារជាក្រុម 	<ul style="list-style-type: none"> • វិភាគនិងសម្របសម្រួលដោះស្រាយបញ្ហា ជាក្រុមក្នុងនាមជាអ្នកដឹកនាំឬសមាជិក នៃក្រុម • ដឹកនាំក្រុមក្នុងស្ថានភាពមិនជាក់លាក់តម្រូវ ឲ្យមានដំណោះស្រាយដោយប្រើគំនិតថ្មី • ផ្ដើមគំនិតក្នុងការរារាំងបញ្ហាដែលតម្រូវឲ្យ ដោះស្រាយជាបុគ្គលឬជាក្រុម • ទទួលខុសត្រូវចំពោះការសិក្សាជាប្រឌិត និងចេះរារាំង និងប្រើមធ្យោបាយក្នុងការ

	<p>ប្រកបដោយន័យស្ថាបនា ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅប្រមូល</p> <ul style="list-style-type: none"> • ប្រើភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងក្រុមការងារតូចៗ ដែលខ្លួនទទួលខុសត្រូវ • កំណត់ពីចំណុចខ្សោយនៃចំណេះដឹងនិងជំនាញរបស់ខ្លួន ហើយធ្វើផែនការអនុវត្តន៍ដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់បន្តទៀត • មានការទទួលខុសត្រូវលើសកម្មភាពផ្ទាល់ខ្លួននិងសកម្មភាពជាក្រុម • យល់ដឹងនិងគោរពយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវបទប្បញ្ញត្តិនិងក្រមសីលធម៌ ហើយចេះស្វែងរកការប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់តាមការចាំបាច់ • យល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់លើសកម្មភាពរបស់អ្នកដទៃ ហើយចេះប្រមាណពីភាពសមស្របនៃសកម្មភាពទាំងនោះដោយគិតពីវិបាកដែលអាចកើតមាន • ក្នុងស្ថានភាពដែលមានការខ្វែងគំនិតគ្នាលើតម្លៃឬសារៈសំខាន់នៃអ្វីមួយអាចលើកយកបញ្ហានៃការខ្វែងគំនិតនេះមកលាតត្រដាងនិងធ្វើការកាត់ក្តីតាមហេតុផលជាក់ស្តែង។ 	<p>ស្រាវជ្រាវរកព័ត៌មានថ្មីឬរបៀបក្នុងការវិភាគទិន្នន័យនៃកិច្ចការ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ដោះស្រាយបញ្ហាវិជ្ជាជីវៈនិងក្រមសីលធម៌ទាក់ទងនឹងតម្លៃនិងក្រមវិជ្ជាជីវៈ • រួមចំណែកជាមួយក្រុមការងាររបស់ខ្លួននិងស្វែងរកដំណោះស្រាយលើបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមានទោះក្នុងមុខនាទីជាថ្នាក់ដឹកនាំក្តីឬជាសមាជិកក្រុមក្តី • អនុវត្តការងារក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំនៅក្នុងស្ថានភាពពុំជាក់លាក់ដែលតម្រូវឲ្យមានដំណោះស្រាយថ្មី • ទទួលខុសត្រូវចំពោះការសិក្សារបស់ខ្លួន ហើយមានលទ្ធភាពស្វែងរកនិងប្រើប្រាញាយស្វែងរកព័ត៌មានថ្មីៗឬបច្ចេកទេសក្នុងការវិភាគដើម្បីបំពេញតម្រូវការក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួន • មានលទ្ធភាពស្វ័យសិក្សាដោយខ្លួនឯងដើម្បីបន្តការសិក្សាទៅកម្រិតខាងមុខ • អនុវត្តជំនាញការងារជាក្រុមនិងទំនាក់ទំនងអន្តរមុខដែលសមស្របទៅនឹងការងាររបស់ខ្លួន • ដោះស្រាយបញ្ហាអភិសមាចរនិងវិជ្ជាជីវៈទាក់ទងនឹងការវិនិច្ឆ័យលើគុណតម្លៃនិងសីលធម៌ដែលងាយប៉ះពាល់ដល់អ្នកដទៃស្របតាមគុណតម្លៃជាមូលដ្ឋានសំខាន់ៗនិងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ។
<p>ជំនាញលេខនព្វន្តព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនង</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើវិធីស្ថិតិនិងលេខក្នុងការរៀបចំវាយតម្លៃនិងរបាយការណ៍លើសកម្មភាពការងារប្រមូលទាំងរិះរកដំណើរការថ្មីដែលស្របទៅនឹងស្ថានភាពការងារ • សំយោគព័ត៌មានជាក្រាហ្វិច លេខ សំណេរផ្ទាល់មាត់ និងធ្វើបទបង្ហាញការសន្និដ្ឋានដោយត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់ . • ប្រើវិធីគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិទៅក្នុងការពិនិត្យពិចារណា និងលើកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហានានា • ប្រាស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទាំងក្នុងការនិយាយ ការសរសេរ ការវែកញែក 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើព័ត៌មានជាស្ថិតិ លេខ និងសំណេរសុកស្តាញនិងចេះវិភាគបរិបទអប់រំនិងការងារ • ទំនាក់ទំនងដោយប្រសិទ្ធភាពដោយសំណេរផ្ទាល់មាត់ និងធ្វើបទបង្ហាញស្របតាមបញ្ហានិងតម្រូវការទស្សនិកជន • អភិវឌ្ឍនិងធ្វើបទបង្ហាញត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ដើម្បីដឹកនាំនិងការរៀនសូត្រពីអ្នក ដទៃ • ប្រើប្រាស់បានយ៉ាងប្រសើរនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងក្នុងការប្រមូល បកស្រាយនិងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននិងគំនិតផ្សេងៗ • ជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រគណិតវិទ្យាឬស្ថិតិដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងការបកស្រាយទិន្នន័យ

Handwritten signature or mark

	<p>រកហេតុផល ការវិភាគ និងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់</p> <ul style="list-style-type: none"> • ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងក្នុងការវិភាគបញ្ហា និងកសាងនានាដែលទទួលបាននិងក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ 	<p>ព័ត៌មាននិងលើកជាដំណោះស្រាយនៅពេលធ្វើការពិនិត្យអង្កេតលើបញ្ហានានា</p> <ul style="list-style-type: none"> • ទំនាក់ទំនងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពទាំងការនិយាយក៏ដូចជាសរសេរជ្រើសរើសនិងប្រើប្រាស់ទម្រង់បទបង្ហាញសមស្របទៅតាមព្រឹត្តិការណ៍និងអ្នកចូលរួមផ្សេងៗ។
<p>ជំនាញចិត្តចលនា</p>	<ul style="list-style-type: none"> • មានជំនាញក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍បច្ចេកទេសទំនើបពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្មនិងធ្វើការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌការងារផ្សេងគ្នា • ប្រើជំនាញនេះស្របតាមបច្ចេកវិទ្យានិងការប្រើប្រាស់ថ្មី។ 	<ul style="list-style-type: none"> • លទ្ធផលការសិក្សាក្នុងគុណវុឌ្ឍិនេះមានកម្រិតខ្ពស់ជាងគុណវុឌ្ឍិបញ្ហាប្រកួតប្រជែងទេសនិងវិជ្ជាជីវៈដោយបន្ថែមនូវជំនាញដែលតម្រូវឲ្យមានការអនុវត្តកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដោយប្រសិទ្ធភាព។ មានន័យថាបេក្ខជនមិនគ្រាន់តែមានជំនាញប៉ុណ្ណោះទេប៉ុន្តែថែមទាំងមានសមត្ថភាពអាចធ្វើបទបង្ហាញដល់អ្នកដទៃ ហើយមានការយល់ដឹងពីរបៀបអភិវឌ្ឍនិងកែលម្អជំនាញនេះទៀតផង។
<p>ការអនុវត្ត</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើចំណេះដឹងដ៏ទូលំទូលាយក្នុងមុខរបរបស់ខ្លួនដូចជាគោលការណ៍ ទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការ និងទិន្នផល។ ចំណេះដឹងនេះរួមមានការអនុវត្តនិងការប្រែប្រួលនៃជំនាញស្របទៅតាមបច្ចេកវិទ្យាថ្មីនិងកែតម្រូវដំណើរការការងារ • ប្រើចំណេះដឹងនិងជំនាញដូចជាលេខនិងស្ថិតិដើម្បីវិភាគដំណោះស្រាយដោយប្រើគំនិតថ្មីនិងផ្ទេរចំណេះដឹងក្នុងស្ថានភាពការងារថ្មីៗ • ការអនុវត្តដូចជាការវិនិច្ឆ័យលើផែនការគម្រោងការ បច្ចេកទេស ឬភាពជាអ្នកដឹកនាំពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតផល សេវាកម្មការប្រតិបត្តិ គោលការណ៍ ឬនីតិវិធី • បង្ហាញពីភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការដឹកនាំក្រុមការងារដោយមានប្រសិទ្ធភាពដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះគុណភាពសង្គតិភាពនៃដំណើរការការងារនិងទិន្នផល • សមត្ថភាពអនុវត្តចំណេះដឹងក្នុងបរិបទផ្សេងៗ ចេះផ្ទេរនិងប្រើចំណេះដឹងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា • អនុវត្តគោលការណ៍និងបច្ចេកទេស 	<ul style="list-style-type: none"> • សមត្ថភាពក្នុងការប្រើចំណេះដឹងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាស្មុគស្មាញក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនិងស្ថានភាពបង្រៀន និងប្រៀនក្នុងបរិបទផ្សេងៗគ្នា • មានការគោរពខ្ពស់ពីនិស្សិតរួមផ្ទុកនិយោជិត និងគំណាងឧស្សាហកម្ម។ • យល់ច្បាស់ពីជំនាញរបស់ខ្លួននិងចេះពិចារណាដោយចេះស្រាវស្រាវរកដំណោះស្រាយបញ្ហាក្នុងវិជ្ជាជីវៈ និងការសិក្សា។ • មានការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងប្រៀនសូត្ររបស់អ្នកដទៃនិងខ្លួនឯងតាមរយៈសកម្មភាពសិក្សានិងអនុវត្តផ្ទាល់ • ឆ្លើយគំនិតកែតម្រូវចំណេះដឹងនិងជំនាញរបស់ខ្លួនស្របតាមបរិបទឧស្សាហកម្ម តម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកសិក្សា ជួយគាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តអ្នកដទៃឲ្យខិតខំប្រៀនសូត្រ • ប្រមូលព័ត៌មានស្មុគស្មាញតាមរបៀបផ្សេងៗនិងអាចធ្វើបទបង្ហាញព័ត៌មាននោះតាមរបៀបត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ដល់ទស្សនិកជនឧស្សាហកម្ម • ភាពជាអ្នកដឹកនាំដែលមានប្រសិទ្ធភាពនិងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះទិន្នផលផ្ទាល់

	<p>សំខាន់ៗក្នុងបរិបទដែលប្រែប្រួលមិនអាចទស្សទាយទុកមុន។ ចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍផែនការវិភាគយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងគណនេយ្យភាព ការទទួលខុសត្រូវលើខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃក្នុងការសម្រេចលទ្ធផល</p> <ul style="list-style-type: none"> • ធ្វើព័ត៌មានដ៏ស្មុគស្មាញបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ និងទាន់ពេលវេលា • ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍បច្ចេកទេសមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញប្រកបដោយការប៊ុន-ប្រសប់ខ្ពស់ត្រឹមត្រូវតាមស្តង់ដារសុវត្ថិភាពក្រុមទាំងផ្តល់ការណែនាំដោយមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះអ្នករួមការងារក្នុងកិច្ចការស្រដៀងគ្នា • យល់ពីជំនាញច្បាស់លាស់ ចេះវិភាគ វិនិច្ឆ័យ រៀបចំ និងប្រតិបត្តិកិច្ចការពាក់ព័ន្ធនឹងមុខងារគ្រប់គ្រងនិងបច្ចេកទេស • បង្កើតគំនិតតាមរយៈការវិភាគព័ត៌មាននិងគោលគំនិតប្រកបដោយអរូបិយ • ការផ្តោតលើចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅនិងជំនាញខុសគ្នារវាងគុណវុឌ្ឍិក្នុងកម្រិតនេះ 	<p>ខ្លួននិងជាក្រុម។</p> <ul style="list-style-type: none"> • អភិវឌ្ឍជំនាញទូទៅដែលទាក់ទងនឹងបរិបទការងារនិងសមត្ថភាពដឹកនាំខ្លួនឯងនិងរៀនពេញមួយជីវិត • មានគំនិតផ្តួចផ្តើមក្នុងការរកនិងដោះស្រាយបញ្ហាផ្សេងៗដែលកើតមានចំពោះបុគ្គលផ្ទាល់ខ្លួននិងក្រុមដោយការប្រតិបត្តិក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការស្វែងរកចំណេះស្រាយថ្មីៗជាក់ស្តែង • ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងនិងវិធីសាស្ត្រផ្នែកទ្រឹស្តីទទួលបានក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សាក្នុងការពិនិត្យផ្លែផ្លែផ្លែលើបញ្ហានានាក្នុងបរិបទផ្សេងៗ • ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានាដើម្បីរក្សាខ្លួនឱ្យដើរទាន់ការលូតលាស់នៅក្នុងវិស័យដែលខ្លួនសិក្សានិងដើម្បីពង្រីកចំណេះដឹងនិងការយល់ដឹងរបស់ខ្លួន • ប្រតិបត្តិយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវវិធីវិធានបច្ចេកទេសនិងទទួលខុសត្រូវខ្ពស់នៅក្នុងបរិបទសិក្សាវិជ្ជាជីវៈនិងសហគមន៍នានា
ចំណុះនៃការសិក្សា	សិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំ	សិក្សារយៈពេលពី៤-៦ឆ្នាំ

(Handwritten signature)

ការពិពណ៌នាពីសមត្ថភាពទូទៅក្នុងកម្រិតគុណតម្លៃវិទ្យុយ្យនៃ ក.គ.ជ.ក

គុណតម្លៃនៃ ក.គ.ជ.ក	បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា /ឯកទេស បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	បណ្ឌិតបច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេស/ បណ្ឌិត
កម្រិត	កម្រិត៧	កម្រិត៨
<p align="center">គោលបំណង</p>	<p>បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសឬបរិញ្ញាបត្រតាមរយៈកិច្ចការសិក្សា គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណតម្លៃរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវបណ្តុំនៃចំណេះដឹងជាន់ខ្ពស់ក្នុងបរិបទទូទៅ ដើម្បីប្រតិបត្តិជំនាញវិជ្ជាជីវៈអាជីពឬក៏ភាពជាអ្នកមានវិជ្ជាជីវៈជ្រៅជ្រះនិងទុកជាប្រកសម្រាប់បន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា/ឯកទេសឬបរិញ្ញាបត្រតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណតម្លៃរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តនូវបណ្តុំនៃចំណេះដឹងជាន់ខ្ពស់ក្នុងបរិបទនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវទូទៅនិងស៊ីជម្រៅនៃជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិងទុកជាប្រកសម្រាប់បន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត។</p>	<p>សញ្ញាបត្របណ្ឌិត គឺដើម្បីកំណត់នូវគុណតម្លៃរបស់បុគ្គលដែលអនុវត្តចំណេះដឹងជាន់ខ្ពស់ជាឯកទេស ដើម្បីស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍនូវចំណេះដឹងថ្មីៗនៅក្នុងវិស័យមួយឬច្រើន ប្រកបដោយភាពស៊ីជម្រៅ ការពិនិត្យអង្កេតឬជាអ្នកអនុវត្តជំនាញវិជ្ជាជីវៈអាជីព។</p>
<p align="center">ចំណេះដឹង</p>	<ul style="list-style-type: none"> • មានចំណេះដឹង ការយល់ដឹងច្បាស់លាស់លើចំណុចសំខាន់នៃមុខវិជ្ជានិងការអប់រំដែលរួមមានទស្សនាទាន គោលការណ៍ ទ្រឹស្តី និងការប្រតិបត្តិថ្មីៗដែលទាក់ទងដំណើរការនៃការសិក្សានិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ • មានការយល់ដឹងល្អិតល្អន់លើផ្នែកមួយឬច្រើនដែលស្មុគស្មាញក្នុងជំនាញឯកទេសរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រឹស្តី ការស្រាវជ្រាវនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែង • យល់ពីរបៀបដែលចំណេះដឹងថ្មីៗត្រូវបានអភិវឌ្ឍនិងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់និងផលប៉ះពាល់នៃការស្រាវជ្រាវថ្មីៗទៅលើចំណេះដឹងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាលើការប្រតិបត្តិជំនាញវិជ្ជាជីវៈ • យល់ដឹងពីវិធានថ្មីៗនៅក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ 	<ul style="list-style-type: none"> • មានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីចំណុចសំខាន់ៗនៃចំណេះដឹងក្នុងការអប់រំឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈដោយរួមបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានជាក់លាក់ ទ្រឹស្តី គោលការណ៍ និងទស្សនាទានជាមូលដ្ឋាននានា • យល់ដឹងពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយនៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនដោយរួមទាំងបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនិងបច្ចេកទេសក្នុងការស្រាវជ្រាវនិងបញ្ហាប្រឈមជាចម្បងក្នុងការអភិវឌ្ឍ ការសន្និដ្ឋានដែលអាចទទួលយកបានជាទូទៅ • សម្រាប់ការក្សាភ្នែកបណ្ឌិតជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិស្សិតត្រូវទទួលបានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់និងទូលំទូលាយលើការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌ

	<p>ដែលអាចមានឥទ្ធិពលលើជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ដែលទាក់ទងនឹងហេតុផលស្តីពី ការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការអនុវត្តវិធានទាំងនេះ នាពេលអនាគត។</p>	<p>តំបន់និងអន្តរជាតិ</p> <ul style="list-style-type: none"> • មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់ពីការអភិវឌ្ឍ នៅក្នុងជំនាញពាក់ព័ន្ធដែលមានឥទ្ធិពល ទៅលើការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ។
<p>ជំនាញក្នុងការគិត</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • យកចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្ត ទៅដោះស្រាយបញ្ហាថ្មីប្លែកនិងមិនអាច ប្រាងទុកនៅក្នុងការសិក្សានិងជំនាញ វិជ្ជាជីវៈ និងចេះបង្កើតដំណោះស្រាយ ចំពោះបញ្ហានិងព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗប្រកប ដោយគំនិតច្នៃប្រឌិត • មានលទ្ធភាពធ្វើការវិនិច្ឆ័យសមហេតុផល ច្បាស់លាស់និងអាចទុកចិត្តបានក្នុង ស្ថានភាពដែលព័ត៌មានពុំមានភាពគ្រប់- គ្រាន់និងច្បាស់លាស់ • ធ្វើសំយោគនិងប្រើប្រាស់ឯកសារសិក្សា ដែលបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឬរបាយការណ៍ វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ ហើយបង្កើតនូវគំនិតថ្មីៗ ដ៏មានសារៈសំខាន់និងបូកបញ្ចូលគំនិត ទាំងនោះបង្កើតជាចំណេះដឹងថ្មីៗបន្ថែម ទៀត • ប្រើបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវទូទៅនិងបច្ចេក- ទេសស្រាវជ្រាវជំនាញឯកទេស ក្នុងការវិភាគប្រកបដោយប្រឌិតញាណ លើបញ្ហាស្មុគស្មាញទាំងឡាយហើយអាច ទាញយកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងលើកជា សំណើទាក់ទងនឹងវិស័យការអប់រំនិង វិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន • រៀបចំគម្រោងនិងអនុវត្តគម្រោងខ្នាតធំ ឬការស្រាវជ្រាវដែលជាផ្នែកមួយនៃ ការសិក្សាដោយឯករាជ្យតាមរយៈការយក ចំណេះដឹងទាំងទ្រឹស្តី ការអនុវត្ត និង បច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវមកប្រើប្រាស់ដើម្បី បង្កើតនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានសំខាន់ៗបន្ថែម លើចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈដែល មានហើយ។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រើប្រាស់ការយល់ដឹងខាងទ្រឹស្តីនិង បច្ចេកទេសនៃការអង្កេតដើម្បីយកមក វិភាគប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតលើ ព្រឹត្តិការណ៍និងបញ្ហាសំខាន់ៗព្រមទាំង អាចបង្កើតបាននូវដំណោះស្រាយថ្មីៗ ចំពោះបញ្ហាទាំងនោះ • សំយោគការស្រាវជ្រាវនិងការសរសេរ ទ្រឹស្តីហើយអាចអភិវឌ្ឍនូវការយល់ដឹង ថ្មីៗប្រកបដោយការច្នៃប្រឌិតដោយផ្អែក លើការធ្វើសមាហរណកម្មរវាងគំនិតទាំង ក្នុងនិងក្រៅជំនាញសិក្សាជាន់ខ្ពស់របស់ ខ្លួន • រៀបចំនិងដឹកនាំការស្រាវជ្រាវគម្រោង អភិវឌ្ឍន៍សំខាន់ៗ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ស្មុគស្មាញនានាដែលទាក់ទងនឹងការ អភិវឌ្ឍចំណេះដឹងថ្មីឬការធ្វើឲ្យកាន់តែ ប្រសើរឡើងក្នុងការងារប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈ សំខាន់ៗ។
<p>ជំនាញទំនាក់ទំនងអន្តរ បុគ្គលនិងការទទួលខុសត្រូវ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការស្វែងរកនិងដោះស្រាយ ប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតនូវបញ្ហានិង ស្ថានភាពស្មុគស្មាញកើតមានក្នុងបរិបទនៃ 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រព្រឹត្តិយ៉ាងសមស្របជាមួយនឹង ស្វ័យភាពនិងការផ្តើមគំនិតកម្រិតខ្ពស់ ក្នុងសកម្មភាពវិជ្ជាជីវៈឬវិជ្ជាការជាន់ខ្ពស់

	<p>ការសិក្សានិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ នៅពេលដែលមានតម្រូវការព័ត៌មាននិងជំនាញបន្ថែមនិស្សិតមានលទ្ធភាពចាត់វិធានការស្វែងរកព័ត៌មាននិងអនុវត្តនូវជំនាញបន្ថែមដោយឯករាជ្យ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ទទួលខុសត្រូវយ៉ាងពេញទំហឹងចំពោះការងាររបស់ខ្លួននិងសហប្រតិបត្តិការជាមួយសមាជិកដទៃទៀតដើម្បីដោះស្រាយគ្រប់ស្ថានការណ៍និងបញ្ហាទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិវិធានការណ៍ជាអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួនទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការតាមការចាំបាច់ • ចំពោះការងារជាក្រុមអាចបញ្ចេញនូវសកម្មភាពទាំងឡាយក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ក្រុមទាំងមូល។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះសកម្មភាពរបស់ខ្លួន វាយតម្លៃ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់ខ្លួនតាមរយៈការទទួលយកមតិយោបល់ពិតនិងការធ្វើផែនការកែលម្អឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង • សម្របសម្រួលនិងលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងសកម្មភាពការងារជាក្រុមនិងអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំក្នុងបរិស្ថានសង្គមនិងវិជ្ជាជីវៈដ៏ស្មុគស្មាញ • ដោះស្រាយបានយ៉ាងហ្មត់ចត់និងទាបហើសនូវបញ្ហាសីលធម៌ដ៏ស្មុគស្មាញ ធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយការស៊ើបអង្កេតប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌ និងធ្វើប្រដាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋានឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើបញ្ហាប្រកួតប្រជែងដែលប៉ះពាល់ទាំងនោះ • ផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការលើកឡើងពីភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ឬគ្មានប្រសិទ្ធភាពនៃក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈដែលមានស្រាប់ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនិងធ្វើវិសោធនកម្មឲ្យបានសមស្របនិងត្រឹមត្រូវ។
<p>ជំនាញលេខនរណ៍ ព័ត៌មានវិទ្យា និងទំនាក់ទំនង</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធនានានៅក្នុងជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូលតាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញទាំងជាផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការនិងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយដែលមានលក្ខណៈអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈ ដូចជានិក្ខេបបទឬរបាយការណ៍នៃគម្រោងស្រាវជ្រាវ • គណនា ស្រង់ស្ថិតិទិន្នន័យ និងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនង ដើម្បីអង្កេតបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមានឡើង អាចបង្ហាញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងសំណូមពររបស់ខ្លួនជូនអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ។ 	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនិងសមរម្យជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការសិក្សាទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈក៏ដូចជាក្នុងសហគមន៍ទាំងមូលតាមរយៈរបាយការណ៍និងបទបង្ហាញផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការ និងតាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងការអប់រំទូទៅនិងវិជ្ជាជីវៈដូចជានិក្ខេបបទជំនាញឬរបាយការណ៍គម្រោងស្ថិតិបញ្ជាក់ខាន់និងស្មុគស្មាញណាមួយ • គណនានិងប្រើប្រាស់យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវទិន្នន័យគណិតវិទ្យានិងស្ថិតិនិងប្រើប្រាស់បានយ៉ាងទូលំទូលាយនូវបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យានិងទំនាក់ទំនងក្នុងការអង្កេតបញ្ហានិងការបង្ហាញសេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍។

<p style="text-align: center;">ការអនុវត្ត</p>	<ul style="list-style-type: none"> • អនុវត្តការងារក្នុងកម្រិតនេះ គឺអនុលោមទៅនឹងការធ្វើផែនការការងារទូទៅ ផែនការថវិកាឬយុទ្ធសាស្ត្រ ហើយទទួលខុសត្រូវយ៉ាងសំខាន់ចំពោះចេតនាសម្ព័ន្ធការងារទូទៅ ការងារគ្រប់គ្រងរួមទាំងមុខងារនិងលទ្ធផលការងាររបស់អ្នកដទៃដែលពាក់ព័ន្ធ • មានការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយសុក្រិតភាព និងកម្រិតខ្ពស់លើផែនការ ការរៀបចំគម្រោងប្លង់ ដំណើរការការងារបច្ចេកទេសឬការងារគ្រប់គ្រង • ឆ្លើយតបយ៉ាងទៀងទាត់ទៅនឹងភាពស្មុគស្មាញក្នុងការសិក្សានិងបញ្ហាដែលទាក់ទងជំនាញ ដោយផ្តល់នូវដំណោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវហើយប្រើប្រាស់នូវជំនាញទាំងនេះតាមការចាំបាច់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងករណីពុំមានទិន្នន័យឬព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ • សម្រេចចិត្តដោយមានភាពឯករាជ្យក្នុងការប្រឈមមុខនិងដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចដឹងមុននិងបញ្ហាកើតឡើងដោយចៃដន្យ ហើយសហការជាមួយអ្នកដទៃនិងផ្តល់ភាពជាអ្នកដឹកនាំតាមការចាំបាច់ • ប្រតិបត្តិតាមនិងជួយជំរុញអ្នកដទៃឲ្យយកសីលធម៌និងសុភវិនិច្ឆ័យទៅដោះស្រាយបញ្ហាដោះស្រាយដែលលំបាកនិងស្មុគស្មាញ • មានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ដោយមានភាពម្ងាស់ការលើការសិក្សានិងភាពជាអ្នកដឹកនាំដែលជាឱកាសដើម្បីជួយជំរុញការអភិវឌ្ឍផ្នែកវិជ្ជាជីវៈ ផលអ្នកដទៃផ្សេងៗទៀត 	<ul style="list-style-type: none"> • ការអនុវត្តពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវនិងចាត់ចែងរួមនូវវាល់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់ចំពោះអ្នកដទៃទាំងការងារនិងតួនាទី ហើយរួមទាំងការរៀបចំផែនការការងារផែនការថវិកានិងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនានាដែលត្រូវការ • ប្រើប្រាស់បានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនូវចំណេះដឹងនិង/ឬការយល់ដឹងជ្រៅជ្រះខាងវិជ្ជាជីវៈ របស់ខ្លួនទៅលើការអភិវឌ្ឍបន្ថែមផ្នែកចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួនដែលជាការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍការយល់ដឹងនិងយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីៗ • ផ្តល់នូវភាពជាអ្នកដឹកនាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតមានឡើងក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួននិងមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្ទេរគំនិតនិងការសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាទោះជាអ្នកមានជំនាញឬគ្មានជំនាញក្តី • អាចដោះស្រាយយ៉ាងងាយលឿននិងហ្មត់ចត់នូវបញ្ហាស្មុគស្មាញដែលទាក់ទងនឹងអភិសមាបារនៅក្នុងរង្វង់ការអប់រំនិងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួននិងផ្តួចផ្តើមបង្កើតបាននូវដំណោះស្រាយដ៏សមរម្យចំពោះបញ្ហាដែលជះឥទ្ធិពលដល់សហគមន៍ទាំងមូល
	<p>-គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈកិច្ចការសិក្សាមានរយៈពេលសិក្សាចន្លោះពី៣-៤ឆ្នាំ</p> <p>-គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់តាមរយៈការស្រាវជ្រាវមានរយៈពេលសិក្សា២ឆ្នាំ</p> <p>-គុណវុឌ្ឍិបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យានិងវិជ្ជាជីវៈតាមរយៈកិច្ចការសិក្សាមានរយៈពេលសិក្សា២ឆ្នាំ</p>	<p>សិក្សារយៈពេលពី៣-៦ឆ្នាំ</p>

Handwritten signature or mark in blue ink.

២. សន្ទានុក្រម

ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ
(Accreditation)

ជាដំណើរការតាមរយៈសមាគមឫក្វាក់ងារទទួលខុសត្រូវស្របច្បាប់ ដើម្បីផ្តល់ការទទួលស្គាល់ជាសាធារណៈទៅលើសាលា វិទ្យាស្ថាន មហាវិទ្យាល័យ សាកលវិទ្យាល័យឬកម្មវិធីអប់រំ ដែលបំពេញបាន នូវស្តង់ដារអប់រំអប្បបរមា។

តាមនិយមន័យរបស់គ.ទ.ក.ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ គឺជាការ អនុម័តផ្លូវការរបស់គ.ទ.ក.តាមនីតិវិធីដែលបានកំណត់ដោយប្រកាសថា គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាបានបំពេញសមស្របតាមលក្ខខណ្ឌបួលក្នុងណា- វិនិច្ឆ័យ ឬស្តង់ដារគុណភាពអប្បបរមារបស់គ.ទ.ក. និងទទួលបានសិទ្ធិ ចេញវិញ្ញាបនបត្រឬសញ្ញាបត្រគ្រប់កម្រិតក្នុងរយៈពេលមួយកំណត់។

ការវាយតម្លៃ
(Assessment)

ជាដំណើរការនៃការប្រមូលភស្តុតាង ដើម្បីបញ្ជាក់ថាតើអ្នកសិក្សាទទួល បានតាមស្តង់ដារដែលតម្រូវឱ្យទេ។ ការវាយតម្លៃក៏ត្រូវបានប្រើជាផ្នែក នៃដំណើរការសិក្សា ដើម្បីជួយដល់អ្នកសិក្សាក្នុងការធ្វើឲ្យមានការរីក ចម្រើន(វឌ្ឍនកម្មផ្នែកចំណេះដឹង ជំនាញ និងសមត្ថភាព)។ តាម និយមន័យរបស់គ.ទ.ក. ការវាយតម្លៃ គឺជាយន្តការមួយនៃដំណើរការ ទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំដែលត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃគ្រឹះស្ថានឧត្តម- សិក្សាដោយក្រុមមន្ត្រីវាយតម្លៃផ្នែកលើនីតិវិធី សេចក្តីណែនាំ លក្ខខណ្ឌ បួលក្នុងណាវិនិច្ឆ័យ ឬស្តង់ដារគុណភាពអប្បបរមារបស់គ.ទ.ក និងរបាយ- ការណ៍ស្វ័យវាយតម្លៃរបស់គ្រឹះស្ថានដែលបានធ្វើជូនទៅគ.ទ.ក ដើម្បី ផ្តល់ការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំនិងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាព អប់រំឧត្តមសិក្សា។ យន្តការនេះត្រូវបានអនុវត្តចំពោះគ្រឹះស្ថានដែល មិនទាន់មានការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំ។

ក្រេឌីត
(Credit)

ជាឯកតាបូកតម្លៃដែលយកជាខ្នាតសម្រាប់វាស់វែងពីលទ្ធផលសិក្សា សម្រេចបាននៅក្នុងសញ្ញាណម៉ោងនៃកម្រិតគុណវុឌ្ឍិដែលបានផ្តល់។ ជាតម្លៃដែលផ្តល់សម្រាប់ការសិក្សាដែលសម្រេចបាននិងត្រូវបាន ផ្ទៀងផ្ទាត់តាមរយៈការវាយតម្លៃត្រឹមត្រូវនិងជឿទុកចិត្តបាន។

ការផ្ទេរក្រេឌីត
(Credit Transfer)

ជាដំណើរការតាមក្រេឌីតដែលទទួលបាននៅក្នុងគ្រឹះស្ថានឬប្រព័ន្ធមួយ អាចនឹងត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយគ្រឹះស្ថានឬប្រព័ន្ធមួយទៀត។

កម្មវិធីសិក្សា
(Curriculum)

ជាសំណុំនៃការងារទៅតាមពេលវេលានៃការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា រួមមានការកំណត់គោលដៅ ខ្លឹមសារ វិធីសាស្ត្រ(រួមទាំងការវាយតម្លៃ)និងសម្ភារនៃការបណ្តុះបណ្តាល។ តាមនិយមន័យរបស់គ.ទ.ក. កម្មវិធីសិក្សាសំដៅដល់សំណុំមុខវិជ្ជាដែលត្រូវបានរៀបចំឲ្យអ្នកសិក្សាទទួលបាននូវចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ សីលធម៌ និងសមត្ថភាពបន្តការសិក្សាពេញមួយជីវិត។

លទ្ធផលសិក្សា
(Learning Outcomes)

ជាសេចក្តីថ្លែងនូវអ្វីដែលអ្នកសិក្សាចេះ យល់និងអាចធ្វើក្រោយបញ្ចប់ការសិក្សាតាមរយៈលក្ខណវិនិច្ឆ័យស្នាដៃការងារផ្អែកលើចំណេះដឹងជំនាញ អាកប្បកិរិយា និងសមត្ថភាព។

កម្មវិធីអប់រំ
(Learning Programme)

ជាកម្មវិធីនៃការសិក្សាឬការបណ្តុះបណ្តាល កំណត់ដោយកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលមួយដែលមានម៉ូឌុល មេរៀន កម្មវត្ថុ ឬមុខវិជ្ជាឬបន្សំនៃធាតុទាំងនេះ។

កម្រិត
(Level)

សំដៅលើទីតាំងដែលគុណវុឌ្ឍិមួយស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិទៅតាមឈ្មោះកម្រិតគុណវុឌ្ឍិ។

ការពណ៌នាកម្រិតគុណវុឌ្ឍិ
(Level Descriptor)

សំដៅលើនិយមន័យនៃចរិតលក្ខណៈរបស់គុណវុឌ្ឍិដែលអាចនឹងផ្តល់ជាឈ្មោះឬការពិពណ៌នាទៅលើកម្រិតគុណវុឌ្ឍិពិសេស។

ម៉ូឌុលនីយកម្ម
(Modularisation)

សំដៅទៅលើប្រព័ន្ធនៅក្នុងគុណវុឌ្ឍិដែលមានចំនួនម៉ូឌុល ហើយម៉ូឌុលនីមួយៗ អាចត្រូវបានធ្វើវិញ្ញាបនកម្ម(ការបញ្ជាក់)ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ ពេលខ្លះត្រូវបានគេស្គាល់ថា«ខ្នាតនីយកម្ម»និង«ម៉ូឌុលនីយកម្ម»ត្រូវបានប្រើ ដើម្បីសំដៅលើប្រព័ន្ធមួយនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំដែលមានចំនួនសមាសភាគ។

ម៉ូឌុល
(Module)

ជាសមាសភាគរបស់គុណវុឌ្ឍិដែលមានវិសាលភាពធំ ដែលត្រូវបានធ្វើវិញ្ញាបនកម្មដាច់ដោយឡែកឬឯករាជ្យពីគ្នា។ (ជូនកាលវាមានន័យជាសមាសភាគនៃការបង្រៀននិងរៀននៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំដែលមិនត្រូវបានធ្វើវិញ្ញាបនកម្មដាច់ដោយឡែកពីគ្នាទេ)។

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិជាតិ
(National Qualifications)

ជាលិខិតតុបត្រណ៍សម្រាប់ធ្វើការអភិវឌ្ឍនិងចំណាត់ថ្នាក់គុណវុឌ្ឍិដោយអាស្រ័យទៅនឹងកម្រងលក្ខណវិនិច្ឆ័យនៃការសិក្សាដែលសម្រេច

Handwritten signature

Framework) បានតាមកម្រិតនីមួយៗ ដោយកម្រងលក្ខណវិនិច្ឆ័យនោះបានបញ្ជាក់ ជាលក្ខណៈទូទៅនៅក្នុងការណែនាំនាគុណវុឌ្ឍិក្នុងកម្រិតនីមួយៗនៃ ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ។

គុណវុឌ្ឍិ (Qualification) ១. ជាបណ្តុំសមត្ថភាពដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតួនាទីការងារ និង ផ្នែក សំខាន់ៗនៃកន្លែងធ្វើការ។
២. ជាវិញ្ញាបនបត្រ សញ្ញាបត្រ ឬកម្រិត ដែលផ្តល់ឲ្យដោយ គ្រឹះស្ថាន ផ្តល់ការអប់រំឬក្រុម ដែលមានសិទ្ធិផ្តល់គុណវុឌ្ឍិ និងបញ្ជាក់ពីការ ទទួលបានលទ្ធផលសិក្សា។
៣. ជាការបញ្ជាក់ផ្លូវការ ដែលចេញដោយអង្គការពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការ ទទួលស្គាល់ថាបុគ្គលម្នាក់សម្រេចបានលទ្ធផលសិក្សាឬ សមត្ថភាពដែលទាក់ទងទៅនឹងតម្រូវការរបស់បុគ្គល អាជីព ក្រុមហ៊ុន ឬ សហគមន៍។

ក្របខ័ណ្ឌគុណវុឌ្ឍិ (Qualifications Framework) ជាឧបករណ៍សម្រាប់ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៃគុណវុឌ្ឍិដែលផ្អែកទៅលើ សំណុំលក្ខណវិនិច្ឆ័យដែលបានបង្កើតសម្រាប់កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ សម្រេចបានជាក់លាក់ ដែលធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវតម្លាភាព ច្រកចូល វឌ្ឍនភាព ការប្រៀបធៀប និងគុណភាពនៃគុណវុឌ្ឍិ។

ការធានាគុណភាព (Quality Assurance) សំដៅដល់ពាក្យទូទៅសម្រាប់គ្រប់សកម្មភាពដែលផ្តល់ការធានាថាសេវា នៃការអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលរបស់គ្រឹះស្ថានឬអង្គការ ត្រូវបានផ្តល់ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាប់ជានិច្ច ទៅតាមតម្រូវការស្តង់ដារនិងស្រប តាមគោលដៅ និងគោលបំណងដែលបានផ្សព្វផ្សាយ។

កម្រិតគុណវុឌ្ឍិ (Qualification Level) ជាកម្រិតផ្តល់ឲ្យមានដែលរៀបរាប់ពីប្រភេទលទ្ធផលឬការពិពណ៌នា គុណវុឌ្ឍិដែលចង្អុលពីចរិតលក្ខណៈគុណវុឌ្ឍិតាមប្រភេទ។

ការទទួលស្គាល់ការសិក្សាដែល មានពីមុន (Recognition of Prior Learning (RPL) សំដៅដល់ការទទួលស្គាល់និងផ្តល់សុពលភាពលើសមត្ថភាពសម្រាប់ គោលបំណងនៃការធ្វើវិញ្ញាបនកម្ម(ការបញ្ជាក់)ដែលបានពីក្រៅប្រព័ន្ធ អប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលផ្លូវការ។

ការចុះបញ្ជី (Registration) ជាដំណើរនៃការផ្តល់ឲ្យគ្រឹះស្ថានមួយនូវឱកាសដើម្បីបង្កើតទំនាក់ទំនង ដែលមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ និងជាសាធារណៈជាមួយស្ថាប័ន ជាតិពាក់ព័ន្ធ (អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច)។

ជំនាញ
(Skills)

ជាសមត្ថភាពប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងដើម្បីបំពេញការងារនិងដោះស្រាយបញ្ហា។ ជំនាញត្រូវបានពិពណ៌នាជាចំណេះដឹងវិភាគ (ការប្រើគំនិតប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ អន្តរកម្ម និងការច្នៃប្រឌិត) និងការអនុវត្ត (ទាក់ទងនឹងទេពកោសល្យហត្ថកម្មឬជំនាញប្រើដោយដៃ និងការប្រើវិធីសាស្ត្រ សម្ភារ ឧបករណ៍ និងគ្រឿងប្រដាប់ផ្សេងៗ)។

សមត្ថភាព
(Competency)

គឺជាចំណេះដឹង ជំនាញ និងឥរិយាបថជាក់លាក់ដែលត្រូវការក្នុងកន្លែងការងារ ហើយអនុវត្តនូវចំណេះដឹងនិងជំនាញទាំងនោះ ប្រតិបត្តិសកម្មភាពការងារឲ្យឆ្លើយតបទៅនឹងស្តង់ដារប្រតិបត្តិដែលបានកំណត់ ។

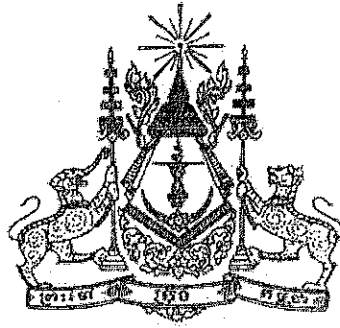
ការវាយតម្លៃសមត្ថភាព
(Competency Assessment)

ជាដំណើរការនៃការប្រមូលភស្តុតាងនិងធ្វើការវាយតម្លៃនៅក្នុងការវិនិច្ឆ័យលើផ្នែកសមត្ថភាពដែលទទួលបានជោគជ័យ។

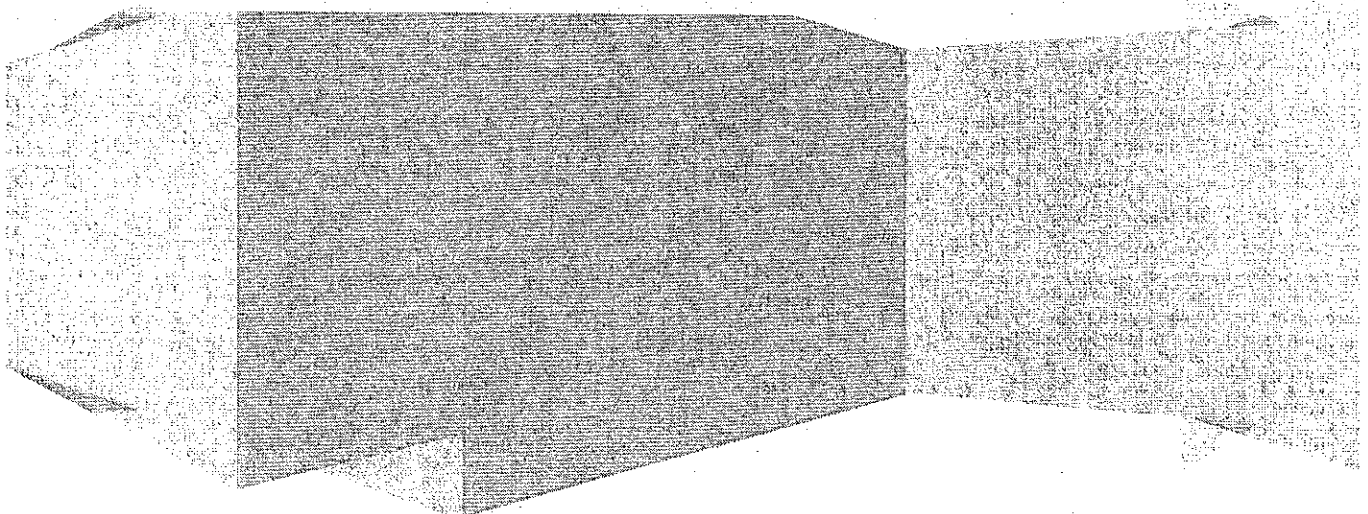

KINGDOM OF CAMBODIA
NATION RELIGION KING

CAMBODIA QUALIFICATIONS FRAMEWORK

Approved by NTB
07 February 2012

CONTENTS

	Pages
1. INTRODUCTION.....	1
2. CQF STRUCTURE.....	2
2.1 Elements in CQF.....	2
2.2. Levels of Qualifications.....	2
2.3 Credit Hours.....	3
2.4 Learning Outcomes.....	5
2.5 Study Pathways.....	6
3. Characteristics and Expected Learning Outcomes at Each Level.	7
3.1 Technical and Vocational Education and Training.....	7
• Vocational Certificate.....	7
• Technical and Vocational Certificate 1.....	9
• Technical and Vocational Certificate 2.....	12
• Technical and Vocational Certificate 3.....	15
• Higher Diploma of Technology/Business Education.....	18
• Bachelor of Technology/Business Education.....	21
• Masters Degree of Technology/Business Education.....	25
• Doctoral Degree of Technology/Business Education.....	29
3.2. Higher Education	32
• Entry Level Expectations.....	32
• Associate Degree.....	33
• Bachelors Degree.....	36
• Masters Degree.....	39
• Doctoral Degree.....	42
4. Issuing a Qualification.....	46
4.1. Distinction between Technical and Vocational Education and Training and Higher Education.....	46
4.2. Use of Field Descriptors.....	46
4.3 Other Doctoral Awards.....	47
4.4 Suggested Form Qualifications.....	48
4.5 National Qualifications Authority	48

5. Issues and Relationships	48
5.1 Relationship between Higher Education, and Technical and Vocational Education and Training.....	48
5.2 Recognition of Prior Learning.....	49
5.3 Expectations on Entry to Post Secondary Education or Training	50
5.4 Relationship between Academic and Professional Requirements in Higher Education.....	51
5.5 Programs and Awards Offered by Professional Associations.....	51
5.6 Intermediate Exit Points within a Longer Program.....	52
5.7 International Equivalence of Awards.....	52
5.8 Application of the Cambodia Qualifications Framework to International Institutions Operating in Cambodia.....	53
5.9 Verification of Standards.....	54
5.10 Verifying Consistency with the Cambodia Qualifications Framework.....	54
APPENDI	
1. CQF Qualification Level Descriptors.....	57
2. GLOSSARY.....	70

Cambodia Qualifications Framework (CQF)

1. Introduction

In response to the increasing globalisation and marketisation of education and training, most countries including Cambodia have developed National Qualifications Frameworks that is an instrument for the development and classification of qualifications based on a set of criteria that is agreed nationally for specified levels of learning outcomes achieved. It is a policy and strategy in the quality assurance of education and training which clarifies the standard of learning outcomes, academic levels and quality of qualifications, and is widely recognized as such as in the international academic and professional communities.

The Cambodia Qualifications Framework (CQF) is intended to ensure equivalency comparison within the Kingdom in the standards of national qualifications and regional qualifications. CNQF will help to provide appropriate points of comparison in academic and training standards for institutions in their planning and self review processes, for external reviewers involved in program accreditation processes and institutional reviews, and for employers, in understanding the skills and capabilities of graduates they may employ.

CNQF provides a comprehensive, nationally consistent yet flexible framework for all qualifications in education and training. The Framework provides for both technical and vocational training and for higher education, two systems of post secondary education and training that have some common characteristics and some important differences that it is most important to recognize and preserve. The distinguishing features of these systems and some relationships between them are described in Section 4.1 of this document and the learning outcomes at each level in each sector are described in Section 3.

Purpose of the establishment of Cambodia Qualifications Framework:

- provides nationally consistent recognition of outcomes achieved in each qualifications of education and training ;
- helps with developing flexible pathways which assist people to move more easily between the education and training sectors and between those sectors and the labour market by providing the basis for recognition of prior learning, including credit transfer, experience and current competency;
- offers flexibility to suit the diversity of purposes of education and training;
- encourages individuals to progress through education and training by improving access to qualifications, clearly defining avenues for achievement, and generally contributing to lifelong learning;
- encourages the provision of more and higher quality vocational education and training through qualifications that meet individual, workplace and vocational needs, thus contributing to national economic performance;

- promotes national and international recognition of qualifications offered in the Kingdom of Cambodia; and
- Facilitates the regional mobilization of skills workforce.

2. Structure of CQF

2.1 Elements in CQF:

The principal elements in the CQF there are 4 are : levels, credits, learning outcomes and study/testing pathways.

- **Levels:** Levels numbered and linked to qualification titles to describe the increasing intellectual demand and complexity of learning expected as students progress to higher technical or academic awards.
- **Credits:** Points allocated to describe the amount of work or volume of learning expected for an academic or technical qualification or for courses, study units or other components of a program.
- **Learning Outcomes:** The broad categories of types of learning outcomes that a program is intended to develop.
- **Study Pathway:** helps with developing flexible pathways which assist people to move more easily between the Technical and Vocational education and training and Higher Education sectors and between those sectors and the labor market by providing the basis for recognition of prior learning, including credit transfer, experience and current competency.

2.2. Levels of Qualifications

There are eight levels of qualifications for Technical and vocational education and training. The first four of these levels leading to b vocational certificate and technical and vocational certificates 1, 2, and 3 are regarded as equivalent to secondary education in standard. The remaining four levels are considered post secondary education.

The entry level for higher education is the successful completion of secondary education, and the higher education framework has four qualification levels culminating with the doctorate degree. Honorary degrees are not included in the framework but this document provides guidelines for their use based on international conventions and Sub-Decree No. 151 ANK.BK, 06 December 2010, on Doctoral Degree Education about these awards and the degree titles that can be awarded.

Satisfactory completion of studies at any level does not necessarily qualify a person to enter studies at the next level. Entry requirements may be set based on the set of qualifications competency, grades or other criteria to ensure that applicants have a reasonable chance of successfully undertaking the more advanced and complex studies leading to a higher qualification.

The levels for Technical and Vocational Education and training and higher education and their relationship to levels of secondary schooling are shown below.

Structure of Levels in CQF

Levels	Technical and Vocational Education and Training	Higher Education
8	Doctoral Degree of Technology/Business Education	Doctoral Degree
7	Masters Degree of Technology/Business Education	Masters Degree
6	Bachelor of Technology/Business Education	Bachelors Degree
5	Higher Diploma of Technology/Business Education	Associate Degree
4	Technical and Vocational Certificate 3	
3	Technical and Vocational Certificate 2	
2	Technical and Vocational Certificate 1	
1	Vocational Certificate	

2.3 Credit Hours

For the purposes of this Framework, 15 hours for 1 credit is taken as a measure of the amount of teaching and instruction, 30 hours for 1 credit is taken as a measure of the amount of Laboratory/workshop teaching activities, and 45 hours for 1 credit is taken as a measure of the amount of field work or internship training activities. The credit is taken as a measure of the amount of teaching and instruction normally expected for a full time student at undergraduate levels in a semester and 30 credit hours in an academic year (for detail, see Decision on Credit system and Credit Transfer implementation).

The length of programs (and the number of credit hours allocated) may differ for programs with the same or similar titles. For example a program leading to a degree of bachelor may be four or five (or even six) years in length depending on the amount of learning outcomes expected.

Post secondary education programs often include periods of field work or internship. These may be assigned credit hours. However the number of credit hours allocated must be justifiable in relation to the student learning outcomes expected from that experience.

In Technical and Vocational Education and training the qualifications are intended to certify the attainment of clearly defined competencies required for employment, especially vocational certificate, technical and vocational certificate 1,2,3 and higher diploma of technology/business are the qualifications-based competency. However, there are also time expectations based on the period of time normally required for an average learner to develop those competencies. The credit hour requirements are based on these periods of time and the experiences that students undertake in their programs.

For education and training programs at certificate levels, vocational certificate and technical and vocational certificate 1, 2 and 3 a minimum of 30 credit hours is required for each qualification. However mechanisms exist for assessment of competencies that students may have already acquired through experience in the work place and these times may be reduced through formal assessment for recognition of prior learning (RPL) and recognition of current competency (RCC).

At post secondary levels a minimum of 30 credit hours is required and a further 30 credit hours (minimum of 60 in total) for a program leading to a higher diploma (level 5), and a minimum of 60 additional credit hours making a total of at least 120 credit hours for a bachelor degree of technology education (level 6). For each qualification particular programs may require more credit hours than the minimum specified.

A master degree of technology education in TVET normally involve at least two years of study that contains a course work, a significant element of supervised research, normally embodied in a thesis, and project work. The master degree of technology education requires a minimum of 45 credits.

At doctoral degree of technology education in TVET is a research qualification that is at a significantly higher level than the master's degree, reflecting scholarship independence, and is awarded in recognition of research which has made a substantial and original contribution to knowledge and require a command and wide-ranging highly specialized technical or scholastic skill in a subject area. The doctoral program will be equivalent to a minimum of three years of full-time study and requires a minimum of 54 credits matching the level 8 descriptor.

In higher education a minimum of 60 credit hours (or two years of study) is required for an associate diploma (level 5), and a minimum of 120 credit hours for a 4-year-bachelor degree, 140 credit hours for a 5-year-bachelor degree, and 160 credit hours for a 6-year-bachelor degree (level 6).

At master degree requires studies beyond a bachelor degree involving 39 credit hours plus a major project (45 credits for a 2-year-master degree or 57 credits for 3-year-master degree). If students wish to proceed beyond a masters degree to a doctorate there are two options available with differing requirements for the amount of course

work involved. One option involves a minimum of 12 credit hours beyond a master degree and a thesis and the other option has a requirement of 54 credit hours and a thesis. Differing research and thesis requirements compensate for the differences in amount of required course work and the two alternatives have equivalent standing.

Table below shows the minimum credit hours required for each level:

Levels	Technical & Vocational Education and Training	Higher Education	Minimum Credit Hours
8	Doctoral Degree of Technology/Business Education	Doctoral Degree	54
7	Masters Degree of Technology/Business Education	Masters Degree	45
6	Bachelor of Technology/Business Education	Bachelors Degree	120
5	Higher Diploma of Technology/Business Education	Associate Degree	60
4	Technical and Vocational Certificate 3		30
3	Technical and Vocational Certificate 2		30
2	Technical and Vocational Certificate 1		30
1	Vocational Certificate		30

2.4 Learning Outcomes

The framework groups the kinds of learning expected of students into two major set of competency, basic competency and core competency which into five major domains that are applicable to all programs in Technical and Vocational Education and Training and particular the groups the kinds of learning expected of students in higher education into four major domains that are applicable to all programs and a fifth that is relevant to only some. The Framework describes learning outcomes at each level in each of these groupings. The five domains are:

- **knowledge**, the ability to recall, understand, and present information including:
  - knowledge of specific facts,

- knowledge of concepts, principles and theories, and
- knowledge of procedures.
- **cognitive skills**, the ability to:
  - apply understanding of concepts, principles, theories and procedures in critical thinking and creative problem solving, both when asked to do so and when faced with unanticipated new situations.
- **Psychomotor skills**, the ability to:
  - performs one or more skills with ease and becomes automatic with limited physical or mental exertion,
  - performs of combining than one skill in sequence with harmony and consistency,
  - reproduces a skill with accuracy proportion; and exactness and usually performed independent of original source,
  - performs skill according to instruction rather than observation.
- **interpersonal skills and responsibility**, the ability to:
  - take responsibility for their own learning and continuing personal and professional development,
  - work effectively in groups and exercise leadership when appropriate,
  - act responsibly in personal and professional relationships, and
  - act ethically and consistently with high moral standards in personal and public forums.
- **communication, information technology and numerical skills**, including the ability to:
  - communicate effectively in oral and written form,
  - use information and communications technology, and
  - use basic mathematical and statistical techniques.

Psychomotor skills involving manual dexterity is that applies to only some programs. Psychomotor skills are extremely important in a number of technical and vocational and in some fields in higher education. For example very high levels of psychomotor skills are required for a tradesman or a major equipment operator and for a surgeon, an artist, or a musician.

Since these psychomotor skills apply only to certain fields, and their nature varies widely, the expected learning outcomes at each level have not been described in the higher education sections of the Qualifications Framework though they have been described in the technical and vocational education and training sections. However where they are relevant in program standards of learning outcomes should be clearly described and methods of instruction and assessment included in program and course specifications.

2.5 Study Pathway:

CQF underlines the point of integration and overlaps of different qualifications in terms of types and levels. This is performed through regulations on accumulation and transfer of credits, accreditation of recognition of prior learning (RPL), the mechanism of relatedness in fulfillment of the entry requirements to a higher level of education and the use of certificates and diplomas.

CQF, by linking qualifications, simplifies the process and supports student by indicating all possible opportunities and learning pathways for individual progress. CQF generates various alternative pathways with points of entry and exit that recognize individual achievements, thus, intensifying access and social boundaries by accrediting prior learning acquired through formal, non-formal and informal learning.

CQF study pathways make lifelong learning a reality as these give opportunities to individuals with knowledge and skills acquired from experience and self learning, to be assessed and given the opportunity to attain higher qualifications although they do not have basic qualifications.

3. Characteristics and Expected Learning Outcomes at Each Level

3.1 Technical and Vocational Education and Training

The qualifications in the vocational education and training sector is on the capacity to assess directly the performance criteria in the competencies specified within the promulgated Training Package or the Competency Assessment Package or accredited course.

Vocational Certificate

A. Characteristics of Programs

A program involving practical vocational training tasks (including workshops) and a limited number of classroom presentations until the competencies specified as learning outcomes for the program concerned have been achieved. For most learners beginning at entry level this would normally require four to six months of full time studies or equivalent (non-formal training).

B. Characteristics of Qualifications Holders

Typically holders of qualifications will have demonstrated:

- Knowledge of basic operating procedures and regulations, sufficient for a limited set of defined occupational tasks;
- The capacity to apply this knowledge to routine and sequential sets of tasks through standard procedures or under direct instruction;

- The capacity to complete a limited range of tasks in a reliable manner;
- The capacity to receive, understand respond to instructions, and recall basic operating procedures
- The capacity to communicate basic information orally and through standard written reports;
- The capacity to apply simple manual skills in routine procedures.

Application- Well trained qualification holders at this level should:

- Apply their knowledge of procedures and regulations and their manual skills in a consistent and reliable manner;
- Participate cooperatively in, and complete, all assigned work activities within a limited range of occupational activities;
- Accept and act upon all reasonable directions given by supervisors;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society.

B. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification level 1

Knowledge

- Has simple factual knowledge related to occupational tasks in a limited and relatively stable range of work contexts. This knowledge includes basic operating procedures and regulations and is confined to information and ideas derived from directions and instructions.

Cognitive Skills

- Can apply knowledge gained through training and work experience to a limited range of structured and mainly sequential tasks. These involve minimal discretion, but a capacity to modify processes for familiar tasks under direct supervision.

Psychomotor Skills

- Has simple skills to use standard equipment for a limited range of occupational tasks, and can be relied upon to apply these skills to a set of standard operational procedures.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Can perform tasks in a reliable manner under direct instructions or through standard procedures in a limited range of contexts;
- Has some responsibility for the quantity and quality of his or her own output, but no responsibility for the output of others.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can receive, recall and respond to directions related to the work tasks;
- Is able to understand elementary oral and written communications, including written instructions, and to complete basic written communications. This includes the completion of basic reports on work and tasks completed, such as the completion of basic reporting forms.

D. Pathways to the Qualification

- Having completed the four to six months of full time training courses meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course(s) delivered by the Registered Training organization;
- or
- After having received the training certificate from the non- accredited training courses officially stated that the person be able to apply for a competency testing process at accredited testing center, and meeting requirements of a promulgated Competency Assessment Package, he/she shall obtain the Vocational Certificate;
- or
- After having received the certificate from the director of the organization officially stated that the person has been fully completed his/her work at least 1 year, he/she be able to apply for a competency testing process at accredited testing center, and meeting requirements of a promulgated Competency Assessment Package, he/she shall get the Vocational Certificate.

Technical and Vocational Certificate 1

A. Characteristics of Programs

A program involving practical technical and vocational training tasks (including workshops) and a limited number of classroom presentations until the competencies specified as learning outcomes for the program concerned have been achieved. For most learners beginning at level 1 this would normally require one year of full time studies or equivalent.

B. Characteristics of Qualification Holders:

Typically holders of qualifications will have demonstrated:

- Knowledge of after basic operating procedures and regulations, sufficient for a limited set of defined occupational tasks;

- The capacity to apply this knowledge to routine and sequential sets of tasks through standard procedures or under direct instruction;
- Demonstrate basic practical skills such as the use of relevant tools
- The capacity to complete a limited range of tasks in a reliable manner;
- The capacity to receive, understand respond to instructions, and recall basic operating procedures
- The capacity to communicate basic information orally and through standard written reports.
- The capacity to apply simple manual skills in routine procedures.

Application- Well trained qualification holders at this level should:

- Apply their knowledge of procedures and regulations and their manual skills in a consistent and reliable manner;
- Demonstrate knowledge by recalling in a narrow range of areas;
- Participate cooperatively in, and complete, all assigned work activities within a limited range of occupational activities;
- Accept and act upon all reasonable directions given by supervisors;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society;
- Perform a sequence of routine tasks given clear direction;
- Receive and pass on messages/information.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification Level 2

Knowledge

- Has basic factual knowledge related to occupational tasks in a limited and relatively stable range of work contexts. This knowledge includes basic operating procedures and regulations and is confined to information and ideas derived from directions and instructions. It includes little conceptual knowledge.

Cognitive Skills

- Can apply knowledge gained through training and work experience to a limited range of structured and mainly sequential tasks. These involve minimal discretion, but a capacity to modify processes for familiar tasks under direct supervision.

Psychomotor Skills

- Has the basic skills to use standard equipment for a limited range of occupational tasks, and can be relied upon to apply these skills to a set of standard operational procedures.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Recognition of Prior Learning or Recognition of Current Competencies;
- Recognition of Prior Learning combined with Further Training as required;
- Accumulation of a Variety of Short Courses/Training Programs.

Technical and Vocational Certificate 2

A. Characteristics of Programs

A program involving practical vocational training tasks (including workshops and laboratory activities) and some classroom presentations until the competencies specified as learning outcomes for the program concerned have been achieved. For most learners beginning after level 2 would normally require one year of full time studies or equivalent.

B. Characteristics of Qualification Holders:

Typically holders of qualifications will have demonstrated:

- Knowledge of the operational tasks and related standards, and some of their basic underpinning ideas, in defined occupational fields;
- The capacity to apply knowledge and standard procedures in stable situations in order to solve predictable problems;
- The capacity to complete a limited range of routine and some non-routine tasks and apply standard procedures to problems in a reliable manner;
- The capacity to take responsibility alone or with others for the quality and quantity of outputs.
- The ability to acquire, interpret, recall and pass on information from identified sources and to analyse data relevant to occupational tasks through basic mathematical and statistical processes;
- The reliable and safe use of, and standard adjustments to, standard tools, materials, and techniques for basic occupational tasks.
- Performance of a defined range of skilled operations, usually within a range of broader related activities involving known routines, methods and procedures, where some discretion and judgment is required in the selection of equipment, services or contingency measures and within known time constraints;
- Breadth, depth and complexity of knowledge and competencies would cover selecting, adapting and transferring skills and knowledge to new environments and providing technical advice and some leadership in resolution of specific problems.
- This would be applied across a range of roles in a variety of contexts with some complexity in the extent and choice of options available.
- Demonstrate basic operational knowledge in a moderate range of areas;

Application- Well trained qualification holders at this level should:

- Can perform tasks in a reliable manner under direct instructions or through standard procedures in a limited range of contexts;
- Has some responsibility for the quantity and quality of his or her own output, but no responsibility for the output of others.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can receive, recall and respond to directions related to the work tasks.
- Is able to understand elementary oral and written communications, including written instructions, and after completing basic written communications. This includes the completion of basic reports on work and tasks completed, such as the completion of basic reporting forms.

D. Pathways to the Qualification

Access to the qualification could be through:

- Having successfully completed an accredited one year training course delivered by the Registered Training Organization, and meeting the requirements of a promulgated Training Package;
- or
- Obtain a Technical and Vocational Certificate 1 (a non- accredited 1 year vocational training program) and shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Centre;
- or
- Obtain Vocational Certificate plus at least 1 year of working experience and successfully completed lower-secondary education or completed the bridging course he/she shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center.

Time taken to gain the qualification will vary according to the pathway taken and factors related to the particular industry or work area. Structured training at this level may be broad-based induction skills for work in a large and diverse industry area and therefore involve more hours than others that focus on more specific workplace skills. Nominal duration statements may appear in training programs which may be part of the non-endorsed Learning Strategies component of a Training Package. Nominal duration statements are also to be included in accreditation submissions but will not be used to determine the level of a qualification.

Examples of possible pathways include:

- Work-Based Training and Assessment;
- Institution-Based Education and Training and Competency Assessment
- Part Institution-Based Education and Training and Competency Assessment /Part Work-Based Training and Competency Assessment;

- Apply their knowledge and skills in a reliable and consistent manner through standard procedures and in ways that allow them to solve predictable problems;
- Show initiative in developing understanding of principles and ideas relevant to their operational tasks and make appropriate adjustments to procedures when necessary in non-routine situations;
- Work willingly with others and accept responsibility for the quality and quantity of work done individually and as members of a group;
- Be reliable participants in work situations and act in a consistent manner to contribute to safety, effective communication and business capacity;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and demonstrate loyalty, responsibility, and commitment to service to society;
- Apply known solutions to a limited range of predictable problems;
- Apply a defined range of skills;
- Perform a range of tasks where choice between a limited range of options is required;
- Assess and record information from varied sources
- Take limited responsibility for own outputs in work and learning.
- Applications may involve some responsibility for others. Participation in teams including group or team coordination may be involved.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification Level 3

Knowledge

- Has factual knowledge of occupational tasks and related standards and regulations, including some basic understanding of their key theoretical underpinnings. This knowledge is applicable to relatively stable contexts where variations in requirements are predictable.

Cognitive Skills

- Can apply knowledge to known and predictable contexts and problems in order to develop standard and reliable solutions. This involves sufficient understanding and thinking ability to select the standard procedures that are most applicable to the tasks or problems, but does not require the development of new ideas or solutions.

Psychomotor Skills

- Uses standard tools, materials and procedures in a safe and reliable manner, and to complete standard tasks with minimal wastage;
- Is able to make standard adjustments to tools using techniques that are acquired through training, work based experience or direct instruction to improve quality and safety or reduce wastage.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Completes operational tasks in a reliable manner with minimum supervision and takes individual responsibility for the outputs;
- Is able to work cooperatively with others and share group responsibility for the reliability, quality and quantity of outputs.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can acquire, interpret, recall and pass on information that is relevant to occupational tasks, including directions for modifications in standard procedures and techniques;
- Is able to communicate basic information related to the tasks in a clear manner;
- Is able to undertake simple mathematical and statistical processes to interpret and understand data that is related to the tasks undertaken.
-

D. Pathways to the Qualification

Access to the qualification could be through:

- Having completed a second year of certificate training program meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course(s) delivered by a Registered Training Organization;

or

- Obtain a Technical and Vocational Certificate 2 or equivalence of a non-accredited training program and shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center;

or

- Obtain Technical and Vocational Certificate 1 plus at least 1 year of working experience and he/she shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center.

Time taken to gain the qualification will vary according to the pathway taken and factors related to the particular industry or work area. Nominal duration statements may appear in training programs which may be part of the non-promulgated Learning Strategies component of a Training Package. Nominal duration statements are also to be included in accreditation submissions but will not be used to determine the level of a qualification.

Examples of possible pathways include:

- Work-Based Training and Competency Assessment;
- Institution-Based Education and Training and Competency Assessment;

- Part Institution-Based Education and Training and Competency Assessment /Part Work-Based Training and Competency Assessment
- Recognition of Prior Learning or Recognition of Competency
- Recognition of Prior Learning combined with Further Training as required
- Accumulation of a Variety of Short Courses/Training Programs

Technical and Vocational Certificate 3

A. Characteristics of Programs

A program involving practical technical training (including workshops, laboratories and applied work and work experience) and classroom presentations until the competencies specified as learning outcomes for the program concerned have been achieved. For most learners beginning after level 3 this would normally require one year of full time work and study or equivalent. This work would be assessed as equivalent to 30 credit hours.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of qualifications will have demonstrated:

- Broad knowledge of the tasks and procedures involved in their occupation, including a basic understanding of the key underpinning theoretical knowledge;
- Performance of a defined range of skilled operations, usually within a range of broader related activities involving known routines, methods and procedures, where some discretion and judgment is required in the selection of equipment, services or contingency measures and within known time constraints;
- Demonstrate some relevant theoretical knowledge
- The capacity to select and integrate different processes, materials and equipment for in ways that are appropriate for predictable contexts and problems;
- Some capacity for self-direction in responding to different work tasks taking full responsibility for their own and some responsibility for the output of others;
- The capacity to locate, interpret and apply relevant written, numerical and graphical information and to use the information to develop simple and clear presentations and instructions;
- The capacity to respond to issues and problems in a variety of contexts, and to use and evaluate known strategies to deal with them.
- The capacity to operate and manipulate complex equipment and perform skilled manual operations with minimal supervision.; and
- Breadth, depth and complexity of knowledge and competencies would cover selecting, adapting and transferring skills and knowledge to new environments and providing technical advice and some leadership in resolution of specific problems. This would be applied across a range of roles in a variety of contexts with some complexity in the extent and choice of options available.

Application- Well trained qualification holders at this level should:

- Apply their knowledge and skills to select appropriate strategies to solve a variety of problems in the work situation in order to maximise safety, output and quality, and minimise wastage;
- Contribute to the harmony and productivity of groups with which they are involved, sharing responsibility for the quality and quantity of the output of the group, and supporting improved effectiveness;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service to society;
- Apply a range of well developed skills
- Perform processes that require a range of well developed skills where some discretion and judgment is required
- Have a sound understanding of the main principles and regulations on which procedures are based, be able to select the most appropriate processes for different situations and make necessary adjustments to suit different circumstances.
- Interpret available information, using discretion and judgment
- Take limited responsibility for the quantity and quality of the output of others

D. Learning Outcomes in Each Domain in Qualification Level 4

Knowledge

- Has a broad knowledge of specified occupational tasks and processes and related occupational areas and is able to apply this knowledge to routine and some non-routine work situations. This would include the basic underpinning concepts and theories for these processes.

Cognitive Skills

- Is able to select from a range of standard processes to solve predictable problems in familiar and some unfamiliar work situations. The processes integrate skills and techniques, materials and equipment in a planned manner to deal with routine and some non-routine tasks.

Psychomotor Skills

- Operates complex equipment and performs skilled manual operations in carrying out routine and some non-routine tasks in the work processes. This includes the capacity to make standard adjustments to tools and equipment and the selection of materials and processes appropriate for different tasks.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Is able to act responsibly with some delegated authority in the workplace to exercise self-direction in the selection and application of work processes in a reliable and consistent manner in a set of defined areas;
- Is able to take full responsibility for the quality and quantity of own work, provide leadership and decision making capacity, and take some responsibility for the output of others;
- Accepts responsibility and takes some initiative in improving own occupational skills.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can locate, comprehend and interpret relevant information and apply this to the work processes to improve efficiency and safety. This information includes written, numerical and graphical information;
- Is able to process this information and present it in a clear manner through oral, written or graphic presentations.

D. Pathways to the Qualification

Access to the qualification could be through:

- Having completed a third year of certificate training program meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course(s) delivered by a Registered Training Organization;

or

- Obtain a Technical and Vocational Certificate 3 or equivalence of a non-accredited training program and shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center, he/she shall obtain the qualification level 4 of CQF;

or

- Obtain Technical and Vocational Certificate 2 plus at least 2 year of working experience he/she shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center.

Time taken to gain the qualification will vary according to the pathway taken and factors related to the particular industry or work area. Nominal duration statements may appear in training programs which may be part of the non-promulgated Learning Strategies component of a Training Package. Nominal duration statements are also to be included in accreditation submissions but will not be used to determine the level of a qualification.

Examples of possible pathways include:

- Work-Based Training and Competency Assessment;

- Institution-Based Education and Training and Competency Assessment;
- Part Institution-Based Education and Training and Competency Assessment /Part Work-Based Training and Competency Assessment;
- Recognition of Prior Learning or Recognition of Current Competency;
- Recognition of Prior Learning combined with Further Training as required;
- Accumulation of a Variety of Short Courses/Training Programs.

Higher Diploma of Technology/Business Education

A. Characteristics of Programs

A program involving study and practical technical training (including classroom presentations, workshops, laboratories and applied work and work experience) until the competencies specified as learning outcomes for the program concerned have been achieved. For students entering technical education after general secondary school two years of study and training or equivalent. (at least 60 credit hours) would be required. This work would be assessed as equivalent to 30 credit hours beyond level 4.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of qualifications will have demonstrated:

- Broad knowledge of the relevant occupations and industries, and the underlying theories associated with work tasks, and the impact of new technology on their field of work;
- Applications involve significant judgment in planning, design, technical or leadership/guidance functions related to products, services, operations or procedures;
- The capacity to apply this knowledge in a variety of contexts in a planned manner and transfer and adapt this knowledge to solve different problems;
- Strong self direction, effective workplace team leadership and accountability, and responsibility for ongoing skills development;
- The capacity to utilise mathematical and statistical techniques for analysis and problem solving and to synthesize and present information in a variety of modes;
- Complex and adaptable skills for a range of complex tasks and use of sophisticated equipment;
- Breadth, depth and complexity involving analysis, diagnosis, design, planning, execution and evaluation across a broad range of technical and/or management functions including development of new criteria or applications or knowledge or procedures. The degree of emphasis on breadth as against depth of knowledge and skills may vary between qualifications granted at this level.

Application- Well educated qualification holders at this level should:

- Use their broad knowledge of occupations and their industry, including underlying principles and theories associated with it to improve work processes and outputs. This includes the application and adaptation of skills and techniques to new technologies and the modification of work processes;
- Use their knowledge and skills, including numeracy and statistical skills, to analyse work processes and problems, develop innovative solutions, and transfer this knowledge to new situations;
- Show strong leadership in taking action to build effective workplace teams that accept responsibility for the quality and consistency of work processes and outputs;
- Communicate complex information in an accurate, clear and timely manner;
- Operate complex technical equipment with a very high level of skill, meet relevant safety standards, and provide effective guidance to work colleagues in similar tasks;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society;
- The application of a significant range of fundamental principles and complex techniques across a wide and often unpredictable variety of contexts in relation to either varied or highly specific functions. Contribution to the development of a broad plan, budget or strategy is involved and accountability and responsibility for self and others in achieving the outcomes is involved;
- Generate ideas through the analysis of information and concepts at an abstract level;
- Demonstrate a command of wide-ranging, highly specialized technical, creative or conceptual skills
- Demonstrate accountability for personal and group outcomes within broad parameters

C. Learning outcomes in Each Domain in Qualification Level 5

Knowledge

- Has a broad knowledge of the technical requirements and processes of specific industries including understanding of how these may change as a result of new technologies;
- Is fully aware of all relevant regulations and understands the principles and theories associated with the industry.

Cognitive Skills

- Can apply this knowledge in a range of predictable and non predictable situations and analyse information from a range of sources to plan and implement effective solutions to problems in a creative manner;
- Can transfer and adapt this knowledge to different work contexts.

Psychomotor Skills

- Has the skill to operate a wide range of complex technical/ sophisticated equipment relevant to the industry and to make appropriate adjustments to this equipment for different work requirements;
- Can readily transfer skills to new technologies and operations.

Interpersonal Skills and Responsibilities

- Can effectively lead and supervise the activities of a work team. Accepts responsibility for own work outputs and the output of others in the work environment;
- Takes initiative in extending knowledge of relevant technological and other occupational practices and can effectively support the continuing professional development of supervised staff and other work colleagues.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can use numerical and statistical techniques in planning, evaluation and reporting on work activities and investigating new processes applicable to the work situation;
- Is able to synthesise a range of oral, written, numerical and graphical information and present conclusions in a variety of modes in a clear and accurate manner.

D. Pathways to the Qualification

Access to the qualification in the technical and vocational education and training sector could be through:

- Having completed a two years of training program meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course(s) delivered by a Registered Training Organization;
- or
- Obtain a Higher Diploma of Technology/Business Education of a non- accredited training program and shall go through completion competency test meeting the requirements of a promulgated Competency Assessment Package, administered by Registered Testing Center;
- or
- A combination of a training program meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course delivered by a Registered Training Organization, plus recognition of prior learning including credit transfer and/or experience. This case, students after obtain Technical and Vocational Certificate 3 plus at least 3 year of working experience, he/she can go through competency test for the recognition of prior learning or current competencies that provides evidence of the achievement of the

competencies or learning outcomes. In this case, students who earned credits or competencies under the RPL/RCC will only take the remaining competencies or credits for required the next higher qualifications.

Time taken to gain the qualification will vary according to the pathway taken and factors related to the particular industry or work area. Nominal duration statements are also to be included in accreditation submissions for planning purposes but will not be used to determine the level of a qualification. An individual may complete the requirements for a Higher Diploma of Technology/Business Education only or may go on to gain an Bachelor of Technology /Business Education (level 6).

Access to the qualification in the higher education sector follows:

- Satisfactory completion of the requirements set by a university or other recognized higher education institution; and
- Recognition of prior learning, including credit transfer.

Examples of possible pathways include:

- Work-Based Training and Competency Assessment;
- Institution-Based Education and Training and Competency Assessment;
- Part Institution-Based Education and Training and Assessment/Part Work-Based Training and Assessment;
- Recognition of Prior Learning;
- Recognition of Prior Learning combined with Further Training as required, and Accumulation of a Variety of Short Courses/Training Programs.

Bachelor Degree of Technology/Business Education/Engineer

A. Characteristics of Programs

A Bachelors Degree program in technology/business education/training is a systematic, research-based, coherent, introduction to knowledge, idea, principles, concept, chef research methods and to analytical and problem-solving techniques of a recognized major subject or subjects. A programme leading to this qualification usually involves major studies in which significant knowledge is available. Programme content is taken to significant depth and progressively developed to a high level, which provides a basis for post-graduate study and professional careers.

An award requiring a minimum of 120 credit hours at post secondary levels, normally following four years of full time training and study or equivalent at post secondary levels.

A Bachelors Degree program in technology/business education/training is designed to develop a comprehensive understanding of an industry and highly skilled occupations within it, with some studies taken to considerable depth and involving critical analysis of the latest developments and research, together with the knowledge and skill to

effectively train others in their field. Students should be aware of relevant knowledge and theory in other related fields of learning.

A bachelors degree of technology/business education/training is the basic qualification for students/graduates in technical and vocational education and training should develop advanced knowledge and skills in the area concerned and also thorough knowledge and skill in the application of educational strategies.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of a Bachelor of Technology/Business Education will have demonstrated:

- Extensive and in-depth knowledge of an industry and of occupations or professions associated with it;
- Thorough knowledge of educational processes involved in the planning and delivery of educational programs for students in their field;
- The capacity to apply this knowledge to solve complex problems in the industry and in teaching and learning situations in a range of contexts;
- Effective leadership and high levels of responsibility for own and group outputs;
- The capacity to comprehend, analyse and present detailed and diverse written, numerical, and graphical data including material for teaching purposes;
- Acquisition of the foundational underpinnings of one or more disciplines, including understanding and interpretation of key concepts and theories and how they are evolving within the relevant scientific, technical, social and cultural contexts;
- Development of the academic skills and attributes necessary to access,
- Comprehend and evaluate information from a range of sources;
- Development of generic employment-related skills relevant to a range of employment contexts; and a capacity for self-directed and lifelong learning.

Application-Well educated qualification holders at this level should:

- Command a high level of respect from students, employers and industry representatives for the range and depth of their knowledge and skills, and their understanding of relevant theoretical knowledge across particular occupations, industries and professions;
- Recognize the provisional nature of knowledge in their field and take this into account in investigating and proposing solutions to academic and professional issues;
- Have a strong commitment to advancing the knowledge and learning of others, and to advancing their own learning through practical and scholarly activities;
- Take initiative in adapting their knowledge and skill to different context, to the needs of different learners and to support and encourage learning by others;
- Process complex information in a variety of modes and be able to present this information in clear and accurate forms appropriate for different audiences;

- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning outcomes in Each Domain in Qualification Level 6

Knowledge

- Has comprehensive and in depth knowledge of an industry and major occupational knowledge and skills within it, supported by a broad general knowledge that provides a foundation for learning about new developments. This includes thorough knowledge of conventions, regulations and technical requirements, and of underlying theories and their relevance for new technologies. *Has thorough knowledge of educational theories and processes relating to learning and teaching.*

Cognitive Skills

- Can investigate and critically analyse complex problems relating to both learning and teaching and to developments in industry and develop solutions and plan strategies for their implementation in a variety of known and unknown contexts;
- Can plan and deliver effective educational programs taking account of individual learning needs, requirements for different domains of learning outcomes, and evaluate and progressively improve those programs following valid and reliable student assessments and program evaluations;
- Can use routine procedures appropriately, but identify situations requiring innovative solutions and draw on relevant theoretical and practical insights in response.

Psychomotor Skills

- Learning outcomes expected in psychomotor skills at this level are the same as for level 5, (higher diploma of technology/business education) with the addition of skills required for the effective delivery of training programs. This includes not only the possession of the skills but also capacity to demonstrate them to others and understanding of how those skills are developed and improved.

Interpersonal Skills and Responsibilities

- Contributes to and facilitates constructive resolution of issues in group or team situations, whether in a leadership role or as a member of a group;
- Can exercise group leadership in undefined situations calling for innovative responses;
- Shows initiative in identifying issues requiring attention and in addressing them appropriately on an individual or team basis;
- Takes responsibility for own learning and is able to identify and use means of finding new information or techniques of analysis needed for completion of tasks;

- Deals with ethical and professional issues involving values and moral judgments in ways that are sensitive to others and consistent with underlying basic values and relevant professional codes of practice.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can utilize a wide variety of complex written, numerical and statistical information sources and undertake analyses for their application to employment and educational contexts;
- Can communicate effectively both orally and in writing, selecting and using forms of presentation appropriate for different issues and audiences;
- Can develop and delivery a variety of clear and accurate presentations for the direction and learning of others.

D. Pathways to the Qualification

Access to the qualification could be through:

- Having completed a four years of Bachelor of Technology/Business/Engineer education /training program meeting the requirements of a promulgated Training Package or a training program meeting the requirements of an accredited course(s) delivered by a Registered Training Organization;

or

- Obtain a Higher Diploma of Technology/Business Education of a non- accredited training program, he/she can take a third year of an accredited Bachelor of Technology/Business education /training program delivered by a Registered Training Organization by going through competency test for the recognition of prior learning or current competencies that provides evidence of the achievement of the competencies or learning outcomes, and meeting the requirements of a promulgated Training Package ;

or

- Obtain a Higher Diploma of Technology/Business Education of an accredited training program, he/she can take a third year of an accredited Bachelor of Technology/ Business education /training program meeting the requirements of a promulgated Training Package ;

or

- Obtain a Higher Diploma of Technology/Business Education of an accredited training program plus at least 2 year of working experience or learning outcomes; he/she can take a third year of an accredited course(s) of Bachelor of Technology/ Business education delivered by a Registered Training Organization; by going through competency test for the recognition of prior learning or current competencies that provides evidence of the achievement of the competencies or learning outcomes, and meeting the requirements of a promulgated Training Package . In this case, students who earned credits or competencies under the

RPL/RCC will only take the remaining competencies or credits required for the next higher qualifications.

Masters Degree of Technology/Business Education

A. Characteristics of Programs

Masters degrees of technology/business education aimed at advanced professional expertise may involve a significant independent project applying learning gained to issues or problems in their field, together with advanced coursework.

Masters degrees of technology/business education in Technical and Vocational Education and Training is normally designed to extend the principal subject or subjects of the qualifying degree or may be build on relevant knowledge and skills derived from advanced occupational experience. A master's degree of technology/business education contains a significant element of supervised research, normally embodied in a thesis, dissertation or substantial research paper.

The master's degree of technology/business education required a minimum of 24 credits for course work plus a thesis in a research degree program, or 39 credits for course work plus a significant project (45-57 credits). Masters degrees normally involve at least two years for full-time of advanced study following completion of a bachelor degree.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of a master degree of technology/business education qualification will have demonstrated:

- Thorough understanding of theory, research and recent developments at the forefront of an academic discipline or field of professional practice and of the implications of those developments for the store of knowledge in the field;
- Familiarity with and ability to use advanced techniques of research and inquiry applicable to the field of scholarship or professional practice, and will have use those techniques in carrying out a significant research or professional project;
- Ability to synthesize and apply the results of research and new developments in professional practice, in analyzing, developing and testing hypotheses, and proposing solutions to theoretical and practical problems;
- Competency at this level involves the self-directed development and mastery of broad and/or specialized areas of knowledge with a range of skills;
- Work is likely to be in accordance with a broad plan, budget or strategy . Responsibility and broad ranging accountability for the structure, management and outputs of the work of others and/or functions may be involved;

- Significant high level judgement is required in planning, design, operational, technical and /or management functions;
- Familiarity with complete accountability for determining and achieving and evaluating personal and group outcomes;
- Ability to communicate the results of advanced study and research through refereed publications to academic, professional and community audiences.

Application-Well educated qualification holders at this level should:

- Consistently respond to complex academic and professional issues, providing creative solutions and making sound judgments, exercising these skills when necessary in the absence of complete data relevant to the matter concerned;
- Act autonomously in tackling and solving both anticipated and unpredictable problems, and cooperate with others and provide leadership when appropriate in group situations;
- Follow, and actively encourage others to apply, sound ethical and moral judgments in dealing with sensitive and complex issues that may involve difficult value conflicts;
- Take full responsibility for their own independent learning, and provide leadership in developing opportunities to support the continuing professional development of others;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualifications Level 7

Knowledge

- Has thorough knowledge and critical understanding of the main areas of a subject or discipline including principal concepts, principles and theories and their current application to a specialist field of academic inquiry or professional practice;
- Has detailed understanding of one or more complex areas of specialization at the forefront of theory, research or professional practice in that field;
- Understands how new knowledge is developed and applied and the effects of recent research on the store of knowledge in the field and on associated professional practice;
- Is aware of recent regulatory provisions in the local and international environment that might affect the professional field concerned and of reasons for and future implications of those changes.

Cognitive Skills

- Consistently applies practical and theoretical knowledge in dealing with a wide variety of novel and unpredictable scholarly and/or professional contexts, and

- develops original and creative responses to issues and problems;
- Makes informed and defensible judgments in circumstances where there is an absence of complete or consistent information;
  - Can synthesize and apply research and scholarly publications or professional reports, and develop significant new ideas and integrate them into or challenge established knowledge;
  - Can apply common and specialized research techniques in the creative analysis of complex issues and development of conclusions and proposals relevant to an academic or professional field;
  - Can independently plan and execute a major project or piece of scholarly research applying practical and theoretical knowledge and research techniques and producing sound conclusions that add significantly to existing knowledge or professional practice.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Takes initiative in identifying and responding creatively to complex issues and problems in an academic or professional context. Where additional information or skills are required takes independent action to acquire and apply that information or skill;
- Accepts full responsibility for own work and cooperates fully and constructively with others in dealing with issues and problems, exercising both informal and formal leadership skills where appropriate. In group situations acts in ways that consistently enhance the effectiveness of the group as a whole;
- Deals consistently and sensitively with complex ethical issues in academic and or professional contexts. Where issues are not adequately dealt with in current ethical codes of practice or regulations, makes informed, fair, and valid judgments on the basis of sound principles and values;
- Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a thesis or major project report;
- Obtains, critically evaluates, and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and communications technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations.

D. Pathways to the Qualification:

Access to the qualification could be through:

- Having completed a two years of an accredited Master Degree of Technology/ Business education /training program, after obtain a Bachelor Degree of Technology / Business Education/Engineer, and achieving the credits or competencies required qualification through coursework, project work and research in varying combinations;

or

- Obtain a Bachelor Degree of Technology / Business Education/Engineer of an accredited training program plus at least 2 year of working experience or learning outcomes; he/she can access in an accredited course(s) of Master Degree of Technology/ Business education /training program delivered by a Registered Training Organization; by going through competency test for the recognition of prior learning or current competencies that provides evidence of the achievement of the competencies or learning outcomes, and meeting the credits or competencies required for the qualification through coursework, project work and research in varying combinations. In this case, students who earned credits or competencies under the RPL/RCC will only take the remaining competencies or credits required for the next higher qualifications.

or

- Entry to the Masters Degree is based on evidence of a capacity to undertake higher degree studies in the proposed field. There is a wide range of entry pathways, varying according to the program methodology and the discipline involved. Predominantly research-based programs normally have a research prerequisite whereas predominantly coursework-based programs may be accessed more broadly.

Typical programs and entry pathways include:

- The typical **coursework Master's Degree of Technology / Business Education program** comprising coursework, project work and research in varying combinations, may be entered from a Bachelor Degree of Technology / Business Education . Coursework Master's Degrees of Technology / Business Education are often structured in a three- to four-semester nested arrangement with the Most Bachelor Degree of Technology / Business Education/Engineer and Master's Degree of Technology / Business Education;
- The typical **research Master's Degree of Technology / Business Education program** comprising at least two-thirds research with a substantial, often externally assessed thesis outcome, Masters preliminary year, a research-based Bachelor Degree of Technology / Business Education/Engineer or equivalent research experience;
- A **professional coursework Master's Degree Bachelor Degree of Technology / Business Education program**, which may involve a work-based project, specifically designed for entry on the basis of a relevant qualification and professional experience or extensive relevant professional experience.

Because of the range of entry pathways and methodologies the duration of Master's Degree of Technology / Business programs varies. However, most Masters Degrees require the equivalent of two years of study post the four-year Bachelor Degree of Technology / Business Education or longer Bachelor Degree.

Doctoral Degree of Technology/Business Education

A. Characteristics of Programs

The Doctoral Degree of Technology/Business Education required a minimum of 54 credit hours for advanced coursework plus a major thesis normally taken at least three years up to six years for full time academic years and eight years for part time or equivalent following a Masters degree. An alternative program structure with greater concentration on independent research is available in selected fields at some institutions involving a minimum of 12 credit hours and a more extensive thesis.

Doctoral programs involve substantial advanced independent scholarship, mastery of the most recent developments in a major field of inquiry, and the creation, interpretation and application of knowledge in a way that adds significantly to the development of a subject, discipline or professional field. Programs may focus on independent research that results in a thesis adding to existing knowledge, or involve a combination of advanced coursework and thesis in a professional or applied field.

Research doctorates are normally awarded with the title of PhD. Professional doctorates based on advanced coursework and major applied thesis or project are normally awarded with the title of DBA, D Ed, D Eng or other field descriptor appropriate for the professional field concerned.

The Doctoral Degree of Technology/Business Education in the Technical and Vocational Education and Training sector is a research qualification that is at a significantly higher level of reflecting scholarly independent, and is awarded in recognition of research which has made a substantial and original contribute to the knowledge.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of a doctor degree of Technology/Business Education will have demonstrated:

- Thorough understanding of a substantial body of advanced knowledge and research in an academic or professional field;
- Familiarity with emerging issues at the forefront of the discipline or professional field and with the potential challenges of those issues for existing practice and generally accepted conclusions;

- Advanced scholarship involving the synthesis of theory and research in related fields and the creation and interpretation of new knowledge through original research, or the application of theory and research in a major contribution to professional practice;
- Thorough understanding of research techniques applicable to the field of study involved;
- Ability to document the results of research undertaken in a major thesis or project report and in refereed academic or professional publications;
- Competency at this level involves the self-directed development and mastery of a range of knowledge and skills. Apply the major functions both broad and/or specialized within highly varied and/or highly specialized contexts;
- Work is likely to involve full responsibility and accountability for all aspects of the work of others and functions including planning, budgeting and strategy where required;
- The highest level of complex judgement is applied in planning, design, technical and /or management functions;

Application-Well educated qualification holders at this level should:

- Consistently apply their advanced knowledge and/or professional understanding to the further development of knowledge and practice in their field, contributing significantly to the development of new insights and strategies;
- Provide effective leadership in their field addressing significant emerging issues and communicating their ideas and conclusions effectively to specialist and non-specialist audiences;
- Deal consistently and sensitively with complex ethical issues in academic or professional contexts and take initiative in ensuring appropriate resolution of wider issues affecting the wider community;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualifications Level 8

Knowledge

- Has thorough understanding of a substantial body of knowledge in a discipline or professional field, including both specific information and underlying theories, principles and concepts;
- Knows about the latest developments in the field including emerging issues and research techniques and the potential challenges in developments for generally accepted conclusions. For doctoral studies in a professional field, has thorough and extensive knowledge of changing practices locally and internationally;
- Has thorough knowledge of developments in related fields that potentially impact on the area of inquiry or professional practice.

Cognitive Skills

- Is able to apply advanced theoretical insights and techniques of inquiry in the creative analysis of major issues and problems and development of innovative solutions;
- Can synthesize research and theoretical writings and develop new and creative insights based on the integration of ideas from within and outside the special field of advanced study;
- Can design and carry out major research or development projects to deal with complex issues involving development of new knowledge or significant improvements in professional practice.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Acts consistently with a high level of autonomy and initiative in professional or scholarly activities;
- Takes full responsibility for own activities, and evaluates and works to improve personal effectiveness through objective feedback and constructive planning for improvement;
- Facilitates constructive interaction in group activities and exercises effective leadership in complex professional and social environments;
- Deals consistently and sensitively with complex ethical issues, makes informed, fair, and valid judgments, and acts or communicates conclusions in ways that are fully sensitive to the concerns those affected. Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a major thesis or project report on a complex and significant issue;
- Routinely evaluates and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and communications technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations.

D. Pathways to the Qualification:

Access to the qualification could be through:

- Having completed a three years of an accredited Doctor Degree of Technology/ Business education /training program, after obtain a Master Degree of Technology / Business Education, and achieving the credits or competencies

required the qualification through coursework, project work and research in varying combinations;

or

- Obtain a Master Degree of Technology / Business Education of an accredited training program plus at least 2 year of working experience or learning outcomes; he/she can access in an accredited course(s) of Doctor Degree of Technology/ Business education /training program delivered by a Registered Training Organization; by going through competency test for the recognition of prior learning or current competencies that provides evidence of the achievement of the competencies or learning outcomes, and meeting the credits or competencies required the qualification through coursework, project work and research in varying combinations.

3.2. Higher Education

Entry Level Expectations- (Completion of Secondary Education)

The framework for higher education assumes that students entering post secondary education will have completed secondary education, with any necessary pre-requisites for study in particular fields. If additional preparatory work is required it is not part of higher education and credits that might be granted for such studies does not count towards higher education award requirements.

Learning Outcomes in Each Domain expected at Entry Level

Knowledge

- Has a broad understanding of important knowledge and skill in the general subject fields taught in secondary school together with more extensive knowledge in any selected fields specified as prerequisites for further studies.

Cognitive Skills

- Understands general concepts, principles and theories in subjects studied and has the ability to apply those insights in analyzing new issues and problems in formal studies and in daily life;
- Is aware of major issues relating to economic and social development, and is able to apply insights from studies in analyzing those issues.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Accepts responsibility for own learning and behavior and is able to take initiative and work with guidance in academic studies and other aspects of personal development;
- Can be relied upon to complete assigned tasks with limited supervision;

- Works effectively towards common goals in group situations.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Can effectively use basic information and computer technology and numerical skills in tackling and resolving problems in educational settings and in everyday life;
- Communicates effectively, both verbally and in writing and through use of information technology.

Associate Diploma/Degree

A. Characteristics of Programs

An award requiring a minimum of 60 credit hours normally following two years of full time study or equivalent in higher education. Associate degrees are designed to develop both the knowledge and skills for employment in an administrative or para-professional field, and the foundation of general and theoretical knowledge that provides the basis for further studies leading to a bachelor's degree. Both these elements are important though the emphasis on general or professionally related study may vary. Where an associate degree is awarded with a specific field descriptor relating to an occupational field there should be sufficient coverage of directly related knowledge and skill for employment in that field, normally involving at least 50% of the program.

A course leading to the Associate Degree is generally but not exclusively articulated with relevant Bachelor Degree programs. A course leading to an Associate Degree will vary in breadth and depth according to whether it is a single or multidisciplinary program but will be taken to sufficient depth to provide a basis for full articulation with relevant Bachelor Degree programs.

An Associate Degree qualification provides a broad-based point of entry to employment, in particular in a range of associate professional occupations, and an introduction to the foundations of a discipline or across several disciplines.

B. Characteristics of Qualification Holders

Typically holders of a diploma or an associate degree will have demonstrated:

- Knowledge of important facts, principles and theories in a field of study and of regulations and operating procedures relevant to their professional field;
- The ability to apply concepts theories and processes of enquiry to issues and problems related to their area of study and/or employment, and develop sound solutions based on that analysis;
- The ability to successfully carry out the responsibilities for employment in the field of activity for which they have been prepared;

- The ability to interpret and evaluate quantitative and qualitative data and present conclusions orally and in writing, making appropriate use of information and communications technology;

Application-Well educated qualification holders at this level should:

- Apply their knowledge and skill to issues in their field with limited guidance, but also understand the limits of their knowledge and how this affects the analysis and interpretations based on that knowledge;
- Seek advice from appropriate sources when necessary;
- Take initiative in planning to enhance their knowledge and skill;
- Think and act independently, but also interact constructively in group or team situations in pursuit of common goals;
- Identify the impact on others of actions taken and evaluate the appropriateness of those actions in the light of sound ethical and moral principles. They accept personal responsibility for actions taken in individual or group situations;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualifications Level 5

Knowledge

- Has general knowledge of the scope and defining features of a field of study, and in-depth knowledge of some areas within the field, including important theories, concepts and principles;
- Is familiar with important current issues and recent research;
- In programs preparing students for a professional or para-professional occupation, has knowledge of recent developments in professional practice and of technical requirements and regulations relevant to that professional field.

Cognitive Skills

- Can analyze and interpret technical and research information and apply it to practical issues with some guidance;
- Is able to investigate defined or routine problems, evaluate alternative solutions, and propose new approaches drawing on relevant theoretical and practical knowledge;
- Can identify relevant concepts and theories from subjects studied and apply them outside the context in which they were learned, in both academic and employment contexts;
- Is aware of the provisional nature of knowledge in the field and able to take this into account in analyzing problems and proposing solutions;

- In professional programs can apply technical and professional knowledge in the analysis and resolution of practical issues with limited guidance, and understand and explain the consequences of decisions made.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Is able to think and act independently, but interacts constructively in group or team situations in pursuit of common goals;
- Is able to exercise leadership in a small group in a defined area of responsibility;
- Can identify weaknesses in own knowledge and skill and plan for and take action to provide for continuing learning;
- Accepts personal responsibility for actions taken in individual and group situations;
- Is aware of and acts consistently with relevant regulations and codes of practice; seeking advice when necessary.
- Can identify the impact on others of actions proposed or taken and evaluate the appropriateness of those actions in the light of their consequences;
- In situations of potential conflict in values or priorities can make explicit the nature of the conflict and the values and priorities involved and make a defensible judgment on the course of action that should be taken.

Communication Information Technology and Numerical Skills

- Is able to apply routine statistical and relevant mathematical techniques in investigating and proposing solutions to problems and issues;
- Communicates effectively, both orally and in writing, presenting arguments, analyses and conclusions succinctly and in correct form;
- Is able to make effective use of information and communications technology in analyzing issues and obtaining information, and in making presentations.

D. Pathways to the Qualification

Candidates on entry typically hold the Senior Secondary Certificate of Education or its equivalent, which include the certificate of the foundation year, or an appropriate vocational education and training qualification including vocational certificate³ (level 4) and technical certificate (level 5). Entry to an Associate Degree would not normally presume significant work experience or employment prior to or concurrent with study.

The Associate Degree is a qualification of two years duration post-Year 12. An Associate Degree program may be developed around a single discipline or may be multidisciplinary in scope, and integrate generic employment-related skills as appropriate to its particular orientation. Specialist vocational preparation to meet the practitioner requirements of the professional associations or industry would be expected to occur through subsequent completion of a professional Bachelor Degree.

There are a number of different pathways from an Associate Degree into other qualifications. The primary pathway is through a fully articulated arrangement into a Bachelor Degree program in a directly related area of study, with a maximum of two years advanced standing, with specified credit. There is also scope for an articulated arrangement with a Bachelor Degree in an adjacent or different discipline, with correspondingly less credit where appropriate.

Bachelor Degree

A. Characteristics of Programs

An award requires a minimum of 120 credit hours, normally following four academic years of full time study or equivalent. There are differing expectations for length of programs in different fields of professional study and programs. The minimum number of 120 credit hours of campus based studies applies to all bachelor degree programs, but reference should also be made to professional study requirements for professional fields. Where longer programs are required for bachelor's degrees, as they are in certain fields, the level remains the same, but additional credits are given to recognize the greater amount of learning required.

A bachelor degree program is designed to develop a comprehensive understanding of a broad field of study, with some studies taken to considerable depth and involving critical analysis of the latest developments and research. Students should be aware of relevant knowledge and theory in other related fields of learning.

A bachelor degree is the basic qualification for entry to a number of highly skilled professional fields and programs in these fields should develop both the knowledge and skill to practice in those professions, and the background in practical and theoretical knowledge and research to proceed to further study.

B. Characteristics of Qualifications Holders

Typically holders of a bachelor degree will have demonstrated:

- Knowledge of a comprehensive, coherent and systematic body of knowledge in a field of enquiry and of the underlying theories and principles associated with it;
- The ability to investigate complex problems and develop creative solutions with limited guidance, using insights from their own and other related fields of study;
- The ability to identify and use appropriate mathematical and statistical techniques in the analysis and resolution of complex issues, and select and use the most appropriate mechanisms for communicating the results to a variety of audiences;
- In the case of a professional program the full range of knowledge and skill required for effective practice in the profession concerned;
- In the case of an academic program not geared to professional practice, in depth knowledge and understanding of research literature in a field, and ability to

interpret, analyze and evaluate the significance of that research in extending knowledge in the field.

Application-Well educated qualification holder at this level should:

- Take initiative in identifying and resolving problems and issues both individually and in group situations exercising leadership in pursuit of innovative and practical solutions;
- Apply the theoretical insights and methods of inquiry from their field of study in considering issues and problems in other contexts;
- Recognize the provisional nature of knowledge in their field and take this into account in investigating and proposing solutions to academic or professional issues;
- Participate in activities to keep up to date with developments in their field and enhance their own knowledge and understanding;
- Consistently demonstrate a high level of ethical and responsible behavior in academic professional and community environments;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification Level 6

Knowledge

- Posses a comprehensive, coherent and systematic body of knowledge in a field and the underlying principles and theories associated with it;
- Be aware of related knowledge and theory in other disciplines and, in the case of professional programs, other professional fields;
- Be familiar with the latest developments at the forefront of specializations within the main field of study including critical awareness of current research relating to resolution of issues and extension of knowledge;
- In programs preparing students for professional practice graduates are aware of relevant conventions, regulations, and technical requirements and of how these may be modified over time in response to changing circumstances.

Cognitive Skills

- Is able to undertake investigations, comprehend and evaluate new information, concepts and evidence from a range of sources; and apply conclusions to a wide range of issues and problems with limited guidance;
- Is able to investigate relatively complex problems and recommend creative and innovative solutions taking account of relevant theoretical knowledge and practical experience and the consequences of decisions made;
- Could apply these skills and insights in the professional and academic contexts relevant to the field of study. In professional programs can use routine

procedures appropriately, but identify situations requiring innovative solutions and draw on relevant theoretical and practical insights in response.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Contributes to and facilitates constructive resolution of issues in group or team situations, whether in a leadership role or as a member of a group;
- Can exercise group leadership in undefined situations calling for innovative responses;
- Shows initiative in identifying issues requiring attention and in addressing them appropriately on an individual or team basis;
- Takes responsibility for own learning and is able to identify and use means of finding new information or techniques of analysis needed for completion of tasks;
- Posses independent study skill to continues further study with higher degree of autonomy
- Apply team and interpersonal skill which are suitable to employment;
- Deals with ethical and professional issues involving values and moral judgments in ways that are sensitive to others and consistent with underlying basic values and relevant professional codes of practice.

Communication Information Technology and Numerical Skills

- Routinely uses the most appropriate information and communications technology in gathering, interpreting and communicating information and ideas;
- Can identify relevant statistical or mathematical techniques and apply them creatively in interpreting information and proposing solutions when investigating issues and problems;
- Can communicate effectively both orally and in writing, selecting and using forms of presentation appropriate for differing issues and audiences.

D. Pathways to the Qualification

Candidates on entry typically hold the Senior Secondary Certificate of Education or its equivalent, which include the certificate of the foundation year, or an appropriate vocational education and training qualification including technical and vocational certificate 3 (level 4), and Higher Diploma of Technology Education or Associate Diploma/Degree (level 5). Candidates who enter from a Associate Degree/Diploma, A or Higher Diploma of Technology Education require the articulation and credit transfer arrangements from the another undergraduate degree an individual may complete the requirements for a Diploma only or may go on to gain a Bachelor Degree (level 6). Entry to a Bachelor Degree would not normally presume significant work experience or employment prior to or concurrent with study.

The Bachelor Degree is a qualification of four years duration post-Year 12. A Bachelor Degree program may be developed around a single discipline or may be multidisciplinary in scope, and integrate generic employment-related skills as appropriate to its particular orientation.

There is a range of Bachelor Degree programs, including the following:

- A four or five - year (or longer) professional degree which equips students with the practical skills and techniques necessary to apply their skills effectively in a professional context;
- A combined or double degree program which allows students particular combinations of subjects from the two degrees and to graduate with both degrees in a shorter time than required to complete both degrees independently.

A graduate of a Bachelor Degree is eligible to apply for entry to a Masters Degree.

Master Degree

A. Characteristics of Programs

An award requiring a minimum of 24 credit hours for course work plus a thesis in a research degree program, or 39 credit hours for course work plus a significant project (45-57 credits). Masters degrees normally involve at least two years and up to six years for full-time and eight years for part-time of advanced study following completion of a bachelor degree.

Masters degrees are designed to provide very advanced academic and professional knowledge and skill for students who have completed a bachelor degree with a high level of achievement, normally a GPA of 3.0 or better.

Masters degrees aimed at advanced professional expertise may involve a significant independent project applying learning gained to issues or problems in their field, together with advanced coursework.

Research masters degrees based on a thesis are normally awarded with the title of MA or MSc. Professional masters degrees based on advanced coursework or coursework and major project are normally awarded with the title of M Bus, MBA, M Ed, M Eng or other field descriptor for the professional field concerned.

B. Characteristics of Qualifications Holders

Typically holders of a master degree will have demonstrated:

- Thorough understanding of theory, research and recent developments at the forefront of an academic discipline or field of professional practice and of the

- implications of those developments for the store of knowledge in the field;
- Familiarity with and ability to use advanced techniques of research and inquiry applicable to the field of scholarship or professional practice, and will have use those techniques in carrying out a significant research or professional project;
- Ability to synthesize and apply the results of research and new developments in professional practice, in analyzing, developing and testing hypotheses, and proposing solutions to theoretical and practical problems;
- Ability to communicate the results of advanced study and research through refereed publications to academic, professional and community audiences.

Application-Well educated qualifications holders at this level should:

- Consistently respond to complex academic and professional issues, providing creative solutions and making sound judgments, exercising these skills when necessary in the absence of complete data relevant to the matter concerned;
- Act autonomously in tackling and solving both anticipated and unpredictable problems, and cooperate with others and provide leadership when appropriate in group situations;
- Follow, and actively encourage others to apply, sound ethical and moral judgments in dealing with sensitive and complex issues that may involve difficult value conflicts;
- Take full responsibility for their own independent learning, and provide leadership in developing opportunities to support the continuing professional development of others;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification Level 7

Knowledge

- Has thorough knowledge and critical understanding of the main areas of a subject or discipline including principal concepts, principles and theories and their current application to a specialist field of academic inquiry or professional practice;
- Has detailed understanding of one or more complex areas of specialization at the forefront of theory, research or professional practice in that field;
- Understands how new knowledge is developed and applied and the effects of recent research on the store of knowledge in the field and on associated professional practice;
- Is aware of recent regulatory provisions in the local and international environment that might affect the professional field concerned and of reasons for and future implications of those changes.

Cognitive Skills

- Consistently applies practical and theoretical knowledge in dealing with a wide variety of novel and unpredictable scholarly and/or professional contexts, and develops original and creative responses to issues and problems;
- Makes informed and defensible judgments in circumstances where there is an absence of complete or consistent information;
- Can synthesize and apply research and scholarly publications or professional reports, and develop significant new ideas and integrate them into or challenge established knowledge;
- Can apply common and specialized research techniques in the creative analysis of complex issues and development of conclusions and proposals relevant to an academic or professional field;
- Can independently plan and execute a major project or piece of scholarly research applying practical and theoretical knowledge and research techniques and producing sound conclusions that add significantly to existing knowledge or professional practice.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Takes initiative in identifying and responding creatively to complex issues and problems in an academic or professional context. Where additional information or skills are required takes independent action to acquire and apply that information or skill;
- Accepts full responsibility for own work and cooperates fully and constructively with others in dealing with issues and problems, exercising both informal and formal leadership skills where appropriate. In group situations acts in ways that consistently enhance the effectiveness of the group as a whole;
- Deals consistently and sensitively with complex ethical issues in academic and or professional contexts. Where issues are not adequately dealt with in current ethical codes of practice or regulations, makes informed, fair, and valid judgments on the basis of sound principles and values;
- Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a thesis or major project report;
- Obtains, critically evaluates, and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and

communications technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations.

D. Pathways to the Qualification:

Entry to the Masters Degree is based on evidence of a capacity to undertake higher degree studies in the proposed field. There is a wide range of entry pathways, varying according to the program methodology and the discipline involved. Predominantly research-based programs normally have a research prerequisite whereas predominantly coursework-based programs may be accessed more broadly.

Typical programs and entry pathways include:

- The typical **coursework Masters Degree program** comprising coursework, project work and research in varying combinations, may be entered from a Bachelor Degree. Coursework Masters Degrees are often structured in a three-to four-semester;
- The typical **research Masters Degree program** comprising at least two-thirds research with a substantial, often externally assessed thesis outcome, Masters preliminary year, a research-based Masters Degree or equivalent research experience;
- A **professional coursework Masters Degree program**, which may involve a work-based project, specifically designed for entry on the basis of a relevant qualification and professional experience or extensive relevant professional experience.

Because of the range of entry pathways and methodologies the duration of Masters Degree programs varies. However, most Masters Degrees require the equivalent of two years of study post the four-year Bachelor Degree or longer Bachelor Degree.

Doctoral Degrees

A. Characteristics of Programs

An award requires a minimum of 54 credit hours for advanced coursework plus a major thesis normally taken at least three years up to six years for full time academic years and eight years for part time or equivalent following a Masters degree. An alternative program structure with greater concentration on independent research is available in selected fields at some institutions involving a minimum of 12 credit hours and a more extensive thesis.

Doctoral programs involve substantial advanced independent scholarship, mastery of the most recent developments in a major field of inquiry, and the creation, interpretation and application of knowledge in a way that adds significantly to the development of a subject, discipline or professional field. Programs may focus on independent research

that results in a thesis adding to existing knowledge, or involve a combination of advanced coursework and thesis in a professional or applied field.

Research doctorates are normally awarded with the title of PhD. Professional doctorates based on advanced coursework and major applied thesis or project are normally awarded with the title of DBA, D Ed, D Eng or other field descriptor appropriate for the professional field concerned.

B. Characteristics of Qualifications Holders

Typically holders of a doctor degree will have demonstrated:

- Thorough understanding of a substantial body of advanced knowledge and research in an academic or professional field;
- Familiarity with emerging issues at the forefront of the discipline or professional field and with the potential challenges of those issues for existing practice and generally accepted conclusions;
- Advanced scholarship involving the synthesis of theory and research in related fields and the creation and interpretation of new knowledge through original research, or the application of theory and research in a major contribution to professional practice;
- Thorough understanding of research techniques applicable to the field of study involved;
- Ability to document the results of research undertaken in a major thesis or project report and in refereed academic or professional publications.

Application-Well educated qualification holder at this level should:

- Consistently apply their advanced knowledge and/or professional understanding to the further development of knowledge and practice in their field, contributing significantly to the development of new insights and strategies;
- Provide effective leadership in their field addressing significant emerging issues and communicating their ideas and conclusions effectively to specialist and non-specialist audiences;
- Deal consistently and sensitively with complex ethical issues in academic or professional contexts and take initiative in ensuring appropriate resolution of wider issues affecting the wider community;
- Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society.

C. Learning Outcomes in Each Domain at Qualification Level 8

Knowledge

- Has thorough understanding of a substantial body of knowledge in a discipline or professional field, including both specific information and underlying theories, principles and concepts.;
- Knows about the latest developments in the field including emerging issues and research techniques and the potential challenges in developments for generally accepted conclusions. For doctoral studies in a professional field, has thorough and extensive knowledge of changing practices locally and internationally;
- Has thorough knowledge of developments in related fields that potentially impact on the area of inquiry or professional practice.

Cognitive Skills

- Is able to apply advanced theoretical insights and techniques of inquiry in the creative analysis of major issues and problems and development of innovative solutions.
- Can synthesize research and theoretical writings and develop new and creative insights based on the integration of ideas from within and outside the special field of advanced study;
- Can design and carry out major research or development projects to deal with complex issues involving development of new knowledge or significant improvements in professional practice.

Interpersonal Skills and Responsibility

- Acts consistently with a high level of autonomy and initiative in professional or scholarly activities;
- Takes full responsibility for own activities, and evaluates and works to improve personal effectiveness through objective feedback and constructive planning for improvement;
- Facilitates constructive interaction in group activities and exercises effective leadership in complex professional and social environments;
- Deals consistently and sensitively with complex ethical issues, makes informed, fair, and valid judgments, and acts or communicates conclusions in ways that are fully sensitive to the concerns those affected. Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment.

Communication, Information Technology and Numerical Skills

- Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a major thesis or project report on a complex and significant issue;
- Critically evaluates and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and communications

technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations.

D. Pathways to the Qualification:

Candidates typically hold a Masters Degree and are expected to demonstrate potential to undertake work at this level in the proposed field of study. In some institution, candidates may upgrade an in-progress Masters Degree to a Doctoral Degree where they have not yet taken out the Masters Degree. For some doctoral programs, substantial professional experience will be an integral requirement.

There is a range of doctoral programs, in varying combinations of research and coursework and professional orientation, as follows:

- The **research doctorate** is the highest of higher education qualification is awarded to people who has an outstanding ability to document the results and method of research undertaken and its is applicable to science magazine publications as well as contribution to the researching program for professional knowledge and practice innovation. The research doctorate program is usually entered from a research or part-research Masters Degree is primarily achieved through supervised research.
- The **professional doctorate** is the highest of higher education qualification is awarded to people who has study in the professional fields such medical , dental pharmacology , engineering, education, business and fine arts. The graduate is usually entered from a combined research and coursework Masters Degree equivalent and requires significant professional practice either prior to and/or as part of the program, which may be undertaken through varying combinations of coursework and research. The title of **Elder Master Trainer of Arts** is equivalent to the professional doctorate. The research doctorate program is usually entered from a research or part-research Masters Degree is primarily achieved through supervised research.
- *The **Honorary doctorate** is a type of the qualification that not include in the CQF.* Honorary doctorates are granted where a university wishes to recognize an outstanding contribution to society by a distinguished member of the community through researching, document writing or professional publications.

Because candidates hold a range of relevant skills and knowledge, the duration of programs varies. A typical research or professional doctoral program would be expected to require the equivalent of three to six years of full-time work.

* Further information is specified in the Sub-Decree No. 151 ANK.BK, 06 December 2010, on Doctoral Degree Education.

4. Issuing a Qualification

4.1. Distinction between Technical and Vocational Education and Training and Higher Education

The levels of qualifications in technical training and higher education overlap and similar titles are used for both sectors. Since there are important differences in the nature of studies undertaken, and the community should be accurately informed about what students have learned it is necessary to have a clear distinction in the titles used.

To communicate this distinction the qualification titles used in technical and vocational education should include the terms "technical" or "technology".

The way the term "technical" "technology" is used may vary to provide appropriate titles for studies in different fields. For example:

Bachelor of Technology Education (This general title might be followed by an appropriate field descriptor such as Bachelor of Technology Education (Mechanical Engineering); Bachelor of Technology Education in Information Technology; or Bachelor of Technology Education in Administrative Systems)

To ensure that the distinction between technical and higher education is preserved in the titles of qualifications the words technical or technology should not be used in the titles of higher education qualifications.

4.2. Use of Field Descriptors

It is also important that the descriptions of fields in which studies are undertaken be accurately and consistently used. Field descriptors are the terms used to describe the broad area of study (Arts, Science, Engineering etc.), and in some cases areas of specialization within the field. With some exceptions degree programs that are designed for professional practice carry a title that relates to that professional field. (B Eng., B.Bus., B Ed., B.Ag Science etc.)

For higher education programs, where professional field descriptors are not used the term "Arts" should be used for studies in the humanities or social sciences, and the term Science should be used for studies in natural or applied sciences, including environmental, biological, physical and medical sciences.

At post graduate levels there are similar conventions. Academic research degrees normally carry titles of M.Sc for studies in the natural and applied sciences, and M.A. in the humanities and social sciences, with the title Ph.D used for research degrees in any field. Professionally oriented degrees at these levels normally include substantial coursework and a major project or thesis and a title that includes the field of study.

For Higher Diploma of Technology/Business and all post graduate levels (Master Degree of Technology/Business and professional doctorate) in which students may be undertaken through varying combinations of coursework and a major project or thesis and a title that includes the field of study without suffix term.

The following arrangements should be followed for higher education programs:

Level	Academic Strand	Professional Strand
Diploma/Associate Degree	Diploma/Associate Degree of ...Arts, or of Science, or (if evenly divided) of Higher Education	Diploma/Associate Degree of ... (area of specialization)
Bachelor Degree	Bachelor of Arts, or of Science	Bachelor of ... (name of professional field— eg. Business, Education, Engineering)
Master Degree	Master of Science Master of Arts (Research Master)	Master of ... (name of professional field—Business, Education, Engineering): Professional Master
Doctoral Degree	Doctor of Philosophy (Research Doctorate)	Doctor of ... (name of professional field—eg. Business, Education, Engineering): Professional Doctorate

Note: Where an area of specialization is included with a general qualification title (Eg. Diploma of Agriculture or B Eng of Information Technology or B Bus in Accounting) at least 50% of studies should be in that area of specialization.

4.3 Other Doctoral Awards.

The title of Doctor of Philosophy is used for research-based programs at level six regardless on the field of study. Professional doctorates such as Doctor of Business Administration (DBA), Doctor of Education (D Ed or Ed D) or Doctor of Engineering (D Eng) may include a strong research component but are more practically focused and include substantial coursework as well as a thesis or major project. The research based and professional doctorates are regarded as having equivalent standing.

Honorary Doctorates:

Honorary doctorates are granted where a university wishes to recognize an outstanding contribution to society by a distinguished member of the community. This may or may

not include contributions to the university granting the award. The titles most commonly used are Doctor of Laws (LLD) or Doctor of Letters (D Letters). However as for higher doctorates the title of a specific field may be used where the contribution being recognized is within that field. These awards are granted *honoris causa*, and that term is used in making the award. Recipients of these awards have the right to use the title, but do not normally do so in general public situations. However, the university that makes the award would normally use the title in communications with that person.

4.4 Suggested Form: Qualifications

All qualifications issued will include the following elements:

- name, code and logo of issuing body;
- name of person receiving the qualification;
- nomenclature as in the Framework, e.g. Certificate I, Diploma;
- date issued;
- authorized signatory.

Additionally, in the **Technical and Vocational Education and Training sector** the following elements should be included:

- industry descriptor, e.g. Engineering;
- occupational or functional stream, in brackets, e.g. (Fabrication);
- the words, 'the qualification certified herein is recognized within CQF'.

4.5 National Qualifications Authority

For the Technical and Vocational Education and Training sector, the **National Training Board** is a National Qualifications Authority. ....

The roles, function and responsibility of the National Qualifications Authority are set by Sub-Decree .

5. Issues and Relationships

5.1 Relationship between Higher Education, and Technical and Vocational Education and Training

Programs in Technical and Vocational Education and Training are largely competency based with competencies directly derived from employment requirements for particular trades and occupations. Higher education programs are based to a major extent on research and the development of generalizable knowledge in a field of study, and the application of that theoretical and practical knowledge in research and professional practice.

However there are also similarities. In both sectors there are important bodies of knowledge and students are expected to develop capacity for thinking and problem solving, personal qualities of responsibility, integrity and capacity for continuing learning.

The intended nature of teaching and learning in the two sectors should be clearly understood so their special strengths can be preserved in programs that are delivered. It is also important to recognize that programs in the same fields in the two sectors may include a lot of similar material. Consequently if students who have undertaken studies in one sector and wish to proceed in the other, consideration should be given to the granting of credit or exemptions from program requirements for substantially equivalent studies that have already been undertaken. It may be necessary to provide appropriate transitional support for students who make that transfer.

5.2 Recognition of Prior Learning

In many cases students will commence higher education studies directly after completion of secondary education and will undertake full programs in higher education institutions. Similarly students may commence technical and vocational education and training programs directly on leaving school and will undertake full programs as described.

In other cases students may have developed important skills and knowledge through informal education systems or in employment. This is particularly important in technical and vocational education and training where programs are largely competency based and where mature age students with considerable work experience in industry may enrol in programs to gain a formal qualification or to upgrade their skills.

Students sometimes complete advanced studies beyond the level of the 12th year of school, which though not identical, are substantially equivalent to part of the academic program in the institution in which they enrol. This advanced study could be through specially designed programs offered in cooperation with another institution, or through a partially completed program at another post secondary institution.

Students should not be required to or repeat work/study they have already completed satisfactorily elsewhere. They should be given advanced standing or credit when it can be demonstrated that they have knowledge and skill that is substantially equivalent to the learning outcomes described in the framework, and be permitted to proceed to further studies in a flexible way.

On the other hand it is of little benefit to students if they are expected to proceed with studies for which they do not have adequate background. It is also important that where institutions have identified special student attributes that reflect their particular mission and objectives, students admitted with advanced standing have the time required in their new institution to develop those special attributes.

National Qualifications Authority should develop the National Recognition Prior Learning and Credit Transfer Implementation Policies and Guideline (NRPLCIPG) that for using as a national common reference for the Recognition Prior Learning, articulation and credits transfer processes among own and between Higher Education and Technical and Vocational Education and Training sectors with a good clearly standards.

Based on the NRPLCIPG, Institutions should develop policies and processes to evaluate the background of students who might be considered for advanced standing towards vocational, technical or academic awards, and provide counselling and guidance for those who are admitted in this way. They should also monitor the performance of these students and adjust the processes and criteria they use if required.

Responsibility for determining eligibility for admission to programs and the extent to which credit or unit competency should be given for prior studies must remain with the institution in which students wish to enrol. However as a general guide, students who have completed a higher diploma of technology in a college of technology or a higher TVET institute might reasonably expect to receive credit for about 30 credit hours of study in substantially equivalent courses. Depending on the specific content of the courses involved this number might be increased or reduced. It may also be necessary to make provision for special transitional programs in subject areas that are prerequisite for more advanced studies in the discipline concerned.

5.3 Expectations on Entry to Post Secondary Education or Training

The National Qualifications Framework is based on an assumption that students entering post secondary education or training will have completed a full program of secondary education or equivalent and have acquired the knowledge and skill to participate effectively at post secondary levels in their chosen field of study. This assumed background includes oral and written competence in the language of instruction, the ability to think creatively and apply knowledge and cognitive skills gained from study of relevant disciplines, and the ability to work independently and take responsibility for their own learning. It also includes any prerequisites for study in particular fields. Students who have clearly met these requirements at the level expected may proceed direct to the programs described in the Framework.

Students may need to complete preparatory or foundation studies designed to ensure that they have the necessary language and study skills, and the academic background, to succeed in post secondary programs. Where foundation studies are required they precede, and are not part of the post secondary education program. Any credit hours that may be allocated for this foundation or preparatory work do not count towards a post secondary education award.

5.4 Relationship between Academic and Professional Requirements in Higher Education

There is a significant difference between academic programs that focus on research and transmission of knowledge in fields that are not directly related to professional employment, and others that are designed to provide students with the high levels of knowledge and skill required for professional occupations.

The two categories are not mutually exclusive; academic studies should develop abilities that would be of great value in employment as well as in everyday life, and professional programs should involve thorough understanding of research and theoretical knowledge in the field of study and in related areas, and develop general thinking and problem solving abilities that are applicable in any context. However there is a difference in emphasis that should be reflected in the detailed content of programs and in the titles of qualifications.

Completion of a higher education program at an accredited institution and the granting of an academic award frequently carries with it the right to practice in a profession. Consequently it is important to consider not only the general levels of knowledge and skill that programs are intended to develop and that are described in this Qualifications Framework, but also the particular knowledge and skill that is necessary for the professions for which students are being prepared. This involves both what is commonly included in comparable programs at other institutions and in other countries, and any particular requirements relevant to the Kingdom of Cambodia. As a guide, institutions should consider the specified curriculum requirements of specialized accrediting agencies or professional bodies as well as any special requirements for professional practice in Cambodia.

The Cambodia Qualifications Framework establishes levels and generic skill requirements for all academic qualifications. It is expected that further work on the special knowledge and skill requirements for various professional occupations will be undertaken in Cambodia. Pending that development, institutions must accept responsibility through their program development and evaluation procedures for ensuring that the requirements for professional practice are met, and criteria for accreditation will include the adequacy of those procedures.

In Technical and Vocational Education and Training where the skills and competencies required are defined in consultation with industry it will be expected that skill requirements will be defined in specific terms for each qualification following that consultation and for purposes of accreditation evidence must be available to demonstrate that those skills and competencies are being acquired by students.

5.5 Programs and Awards Offered by Professional Associations

Some professional associations based in other countries give recognition to professional experience or specialized training, with titles such as "associate",

“certificate”, “diploma” or “fellow” and arrangements are sometimes made for training leading to these awards in the Kingdom of Cambodia. Similar programs and forms of recognition are sometimes given by computer companies to recognize experience and skill in using their systems.

Programs of this kind can be valuable and a number of them are highly regarded. However many are not regarded as academic awards and they are not part of this qualifications framework. Though an institution could recognize such work and give credit for it towards a higher education qualification provided it is offered at the level required, and develops at the necessary standards, learning outcomes sought in the program concerned.

5.6 Intermediate Exit Points within a Longer Program

A program leading to a qualification must provide a coherent sequence of activities designed to develop a defined set of abilities to be acquired by graduates. It is not simply an accumulation of credit hours. Where an exit award is granted, for example a diploma for students who leave a program after two years of study, it is essential that this be a worthwhile qualification in its own right, and that students have valuable knowledge and marketable skills at that point. A program designed for one of these awards may have a more practical orientation than the first two years of study in a longer program in which studies at this level is aimed primarily at providing a basis for further study.

Consequently it is not acceptable to award a diploma to a student who has completed the first two years of a bachelors degree, or a *higher diploma* to a student who has enrolled in a masters degree and failed to continue past the coursework components of that program unless the components of the program have been designed to have legitimate and planned exit points at those stages.

Similarly, where a shorter program is extended in length, for example where a diploma program is extended and converted to a bachelors degree, the total program should be reviewed to ensure that the components of the program and the sequence of activities are appropriate for development of the more advanced knowledge and skills required at the new level. It is not appropriate to simply add on to an existing program without reviewing the total program structure.

5.7 International Equivalence of Awards

Recognition of equivalence in standards with international benchmarks is important and qualification requirements can be taken as a useful guide in establishing equivalence.

It is intended that the four-year bachelors degree in this Framework be equivalent to bachelors degrees in other countries in the Arab region, the degree of Bachelor with Honours in the United Kingdom or the bachelors degrees in Europe, North America,

Australia and elsewhere in the world. This applies not only to bachelors degrees but to all qualifications offered in the Kingdom. It is an expectation that applies to all programs regardless of the type of institution where they are offered. All programs leading to a qualification should lead to the knowledge, generic skills and professional expertise normally associated with studies leading to comparable qualifications throughout the world.

While the specifications of the Qualifications Framework must be complied with for programs delivered in the Kingdom of Cambodia, it is recognized that requirements and circumstances differ in other parts of the world and that legitimate and valuable studies undertaken elsewhere may reflect different requirements and structures in those other education systems. For the purposes of assessing the equivalence of completed studies undertaken elsewhere, the Cambodia Qualifications Framework will be taken as a guide, but consideration will also be given to the standing of the qualification concerned and the extent to which it is accepted as a professional qualification in the other jurisdiction. Such qualifications are assessed on a case-by-case basis. This may result in longer or shorter programs being accepted for salary or employment purposes, or even for admission to post-graduate study, as equivalent to a Cambodian award. However the acceptance of such an award as a qualification does not affect what is required in the Kingdom of Cambodia for programs delivered in this country.

5.8 Application of the Cambodia Qualifications Framework to International Institutions Operating in Cambodia

The assistance provided to students and institutions in the Kingdom of Cambodia by international institutions is welcomed and it is understood that to receive an academic or technical qualification issued by such an institution students must meet all of that institution's requirements for its academic awards.

However this does not remove an expectation that programs offered within the Kingdom of Cambodia must also meet the requirements established in this Kingdom. These include consistency with the National Qualifications Framework including conformity with its credit hour requirements, the requirements for years of study, and the development of learning outcomes in different domains of learning.

Programs delivered in the Kingdom of Cambodia must be made relevant to this country and the background, experiences and learning requirements of its students. They must include the knowledge of regulations and practices in the Kingdom of Cambodia that are relevant to their program of study, and ability to apply concepts to issues and problems of local significance. Many programs have sufficient flexibility to accommodate these dual expectations, but it may be necessary in some cases for additional study to be undertaken or for substitutions to be made so that both sets of requirements are met.

5.9 Verification of Standards

The Cambodia Qualifications Framework provides guidance for teaching staff, students, employers and quality assessors about standards relating to extent of knowledge and range of skills and abilities. However these are necessarily phrased in general terms and require interpretation by experienced people familiar with the field of study concerned and with standards of achievement at leading international technical or higher education institutions. It is part of the "internal" quality assurance responsibility of all institutions offering post secondary education programs to obtain independent verification that standards set out in the Cambodia Qualifications Framework are being consistently achieved, and an acceptable strategy for obtaining this verification will be a necessary condition for institutional and program accreditation.

Common strategies used by institutions to verify standards include check marking of student scripts and assignments, independent verification of standards of assessment tasks or student performance, external reviews of departments and programs, assessments of programs by students and graduates, and reports on the skills of graduates by employers.

The responsibility to verify standards may be partly addressed by particular arrangements made with a partner institution or in the case of a system of colleges by processes established by the system concerned, but the acceptability of these procedures will depend on details of the arrangements made and the effectiveness with which they are carried out. An arrangement with a partner institution or a college system does not remove the responsibility of the local institution that is teaching a program to verify standards.

External quality reviews of institutions and accreditation of programs will give particular attention to the adequacy of mechanisms for verification of standards. If these mechanisms are not considered adequate, accreditation will be denied.

5.10 Verifying Consistency with the Cambodia Qualifications Framework

One of the requirements for accreditation of a program is that it is consistent with the qualifications framework.

Particular requirements include:

1. Use of qualification titles that clearly and consistently describe the education sector, the qualification level, and the field of study or specialization.
2. The minimum number of credit hours required for each qualification.
3. Learning outcomes in different specified domains of learning.
4. Required standards achieved in each of those domains for each qualification level.

To following notes describe what must be done to meet these requirements for accreditation.

Requirement 1: The title of the qualification must comply with the Framework.

Particular concerns are that the title of must accurately certify the level of the qualification, that a program in technical education at levels 4 or 5 must include the word technical, and field descriptors must accurately describe the area of study undertaken.

Requirement 2: The number of credit hours required for the qualification must be as specified in the framework.

When considering credit hours included in a program several important considerations should be kept in mind.

- The credit hours in a program must be in addition to any foundation or preparatory studies.
- The Commission will recognize a maximum of 21 credit hours within a semester of full time study.

The credit hour formula is based on a numbering system in which a full time student load is 15 to 18 credit hours in a semester and a minimum of 120 credit hours in a four year degree. The credit hour formula is used as a surrogate for estimates of the amount of learning achieved. If a program has a high number of contact hours this formula can result in an unrealistically high number which does not accurately represent the amount of learning that can reasonably be expected.

Requirement 3: The program objectives should develop learning outcomes in all of the required domains of learning. To provide evidence that this is done:

- Learning objectives specified for the program should include outcomes in all of the domains.
- Responsibility for achieving these learning outcomes should be distributed appropriately across the courses within the program and included in course objectives.
- Program and course specifications should include methods of teaching and student activities that are appropriate for the learning outcomes in each of the domains.
- Tests, examinations and other required assessment tasks should include appropriate forms of assessment of learning in each of the domains.
- Program evaluations, including student, graduate or employer surveys and/or other mechanisms should include attention to learning outcomes in each of the domains.

Requirement 4: The standards achieved in each of the domains must be consistent with the descriptions of characteristics of graduates and the descriptions of learning outcomes for each qualification level.

Some of these learning outcomes can be assessed in tests and examinations or other competency assessment tasks within the program. However others relate to characteristics of graduates after they have left the institution. A further complication is that the standards are expressed in general terms that require levels of judgment about standards achieved. Consequently much of the evidence of consistency with standards of achievement must rely on indirect measures and informed professional judgments. To satisfy requirements for accreditation the following sources of evidence should be included in program evaluations.

- Program evaluations and self assessments by graduates of the program.
- Independent advice by professional colleagues from other institutions or trained evaluators on the level of difficulty in tests and assignments and the standards achieved by students.
- Survey responses from employers of graduates or senior professional associates of graduates.

APPENDIX

Appendix1: CQF Qualification Level Descriptors

Qualification of CQF	Vocational Certificate	Technical and Vocational Certificate 1
CQF Level	Level 1	Level 2
Purpose	The Vocational Certificate qualifies individuals with basic functional knowledge and skills to perform work and further learning	The Technical and Vocational Certificate 1 qualifies individuals to perform mainly predictable and simple works and as a pathway further learning
Knowledge	<ul style="list-style-type: none"> Has simple factual knowledge related to occupational tasks in a limited and highly stable range of work contexts 	<ul style="list-style-type: none"> Has basic factual knowledge related to occupational tasks in a limited and relatively stable range of work contexts, includes basic operating procedures and regulations and is confined to information and ideas derived from directions and instructions
Cognitive Skills	<ul style="list-style-type: none"> Can apply knowledge gained through training and work experience to a limited range of structured and sequential tasks These involve minimal discretion, but a capacity to modify processes for highly familiar tasks under close supervision 	<ul style="list-style-type: none"> Can apply knowledge gained through training and work experience to a limited range of structured and mainly sequential tasks These involve minimal discretion, but a capacity to modify processes for familiar tasks under direct supervision
Psychomotor Skills	<ul style="list-style-type: none"> Has simple skills to use standard equipment for a limited range of occupational tasks, and can be relied upon to apply these skills to a set of standard operational procedures 	<ul style="list-style-type: none"> Has the basic skills to use standard equipment for a limited range of occupational tasks, and can be relied upon to apply these skills to a set of standard operational procedures
Interpersonal Skills and Responsibility	<ul style="list-style-type: none"> Can perform tasks in a reliable manner under specific instructions or through standard procedures in a limited range of contexts Has some responsibility for the quantity and quality of own output, but no responsibility for the output of others 	<ul style="list-style-type: none"> Can perform tasks in a reliable manner under direct instructions or through standard procedures in a limited range of contexts Has some responsibility for the quantity and quality of own output, but no responsibility for the output of others
Communication, Information Technology and Numerical Skills	<ul style="list-style-type: none"> Can receive, recall and respond to directions related to straight forward work tasks Is able to understand elementary oral and written communications, including written instructions, and to complete simple written communications. This includes the completion of simple reports on work and tasks completed, such as the completion of simple reporting forms 	<ul style="list-style-type: none"> Can receive, recall and respond to directions related to work tasks Is able to understand elementary oral and written communications, including written instructions, and completing basic written communications. This includes the completion of basic reports and forms.

<p>Application</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apply their knowledge of procedures and regulations and their manual skills in a consistent and reliable manner. • The capacity to apply simple manual skills in routine procedures. • Participate cooperatively in, and complete, all assigned work activities within a limited range of occupational activities. • Accept and act upon all reasonable directions given by supervisors. • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apply their knowledge of procedures and regulations and their manual skills in a consistent and reliable manner • Participate cooperatively in, and complete, all assigned work activities within a limited range of occupational activities • Accept and act upon all reasonable directions given by supervisors • Demonstrate knowledge by recalling in a narrow range of areas • Perform a sequence of routine tasks given clear direction • Receive and pass on messages/ information • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society
<p>Volume of learning</p>	<p>The volume of learning of a Vocational Certificate is typically 4-6 months</p>	<p>The volume of learning of a Technical and Vocational Certificate 1 is typically 1 year</p>

CQF Qualification Level Descriptors

Qualification of CQF	Technical and Vocational Certificate 2	Technical and Vocational Certificate 3
CQF Level	Level 3	Level 4
Purpose	The Technical and Vocational Certificate 2 qualifies individuals who apply a broad range of knowledge and skills in various contexts to perform skilled work and as a pathway for further learning	The Technical and Vocational Certificate 3 qualifies individuals who apply a broad range of specialized knowledge and skills in various contexts to perform skilled work and as a pathway for further learning
Knowledge	<ul style="list-style-type: none"> Has factual knowledge of occupational tasks and related standards and regulations, including some understanding of their key theoretical underpinnings 	<ul style="list-style-type: none"> Has a broad knowledge of specified occupational tasks and processes and related occupational areas and is able to apply this knowledge to routine and some non-routine work situations. This would include the fundamental underpinning concepts and theories for these processes
Cognitive Skills	<ul style="list-style-type: none"> Can apply knowledge to known and predictable contexts and problems in order to develop standard and reliable solutions This involves sufficient understanding and thinking ability to select the standard procedures that are most applicable to the tasks or problems, but does not require the development of new ideas or solutions 	<ul style="list-style-type: none"> Is able to select from a range of standard processes to solve predictable problems in familiar and some unfamiliar work situations The processes integrate skills and techniques, materials and equipment in a planned manner to deal with routine and some non-routine tasks Understands general concepts, principles and theories in subject fields and has the ability to apply those insights in analyzing new issues and problems in formal studies and in daily life Is aware of major issues relating to economic and social development, and is able to apply insights from studies in analyzing those issues
Psychomotor Skills	<ul style="list-style-type: none"> Uses standard tools, materials and procedures in a safe and reliable manner, and to complete standard tasks with minimal wastage Is able to make standard adjustments to tools to improve quality and safety or reduce wastage 	<ul style="list-style-type: none"> Operates technical equipment and performs skilled manual operations in carrying out routine and some non-routine tasks in the work processes This includes the capacity to make standard adjustments to tools and equipment and the selection of materials and processes appropriate for different tasks
Interpersonal Skills and Responsibility	<ul style="list-style-type: none"> Completes operational tasks in a reliable manner with minimum supervision and takes individual responsibility for the outputs. Is able to work cooperatively with others and share group responsibility for the reliability, quality and quantity of outputs 	<ul style="list-style-type: none"> Is able to act responsibly with some delegated authority in the workplace to exercise self-direction in the selection and application of work processes in a reliable and consistent manner in a set of defined areas Is able to take full responsibility for the quality and quantity of own work, provide leadership and

		<p>decision making capacity, and take some responsibility for the output of others</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accepts responsibility and takes some initiative in improving own occupational skills • Works effectively towards common goals in group situations • Can be relied upon to complete assigned tasks with limited supervision. • Accepts responsibility for own learning and behavior and is able to take initiative and work with guidance in academic studies and other aspects of personal development
<p>Communication, Information Technology and Numerical Skills</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Can acquire, interpret, recall and pass on information that is relevant to occupational tasks, including directions for modifications in standard procedures and techniques • Is able to communicate essential information related to the tasks in a clear manner • Is able to undertake fundamental mathematical and statistical processes to interpret and understand data that is related to the tasks undertaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Can locate, comprehend and interpret relevant information and apply this to the work processes to improve efficiency and safety. This information includes written, numerical and graphical information • Is able to process this information and present it in a clear manner through oral, written or graphic presentations • Can analyze and interpret numerical and statistical data relevant to employment tasks, and use standard software in the work processes • Can effectively use basic information and computer technology and numerical skills in tackling and resolving problems in educational settings and in everyday life • Communicates effectively, both verbally and in writing and through use of information technology
<p>Application</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apply their knowledge and skills in a reliable and consistent manner through standard procedures and in ways that allow them to solve predictable problems • Show initiative in developing understanding of principles and ideas relevant to their operational tasks and make appropriate adjustments to procedures when necessary in non-routine situations • Work willingly with others and accept responsibility for the quality and quantity of work done individually and as members of a 	<ul style="list-style-type: none"> • Apply their knowledge and skills to select appropriate strategies to solve a variety of problems in the work situation in order to maximize safety, output and quality, and minimize wastage • Have a sound understanding of the main principles and regulations on which procedures are based, be able to select the most appropriate processes for different situations and make necessary adjustments to suit different circumstances • Contribute to the harmony and productivity of groups with which they are involved, sharing responsibility for the quality and

	<p>group</p> <ul style="list-style-type: none"> • Be reliable participants in work situations and act in a consistent manner to contribute to safety, effective communication and business capacity • Demonstrate basic operational knowledge in a moderate range of areas • Apply a defined range of skills • Apply known solutions to a limited range of predictable problems • Perform a range of tasks where choice between a limited range of options is required • Assess and record information from varied sources • Take limited responsibility for own outputs in work and learning • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and demonstrate loyalty, responsibility, and commitment to service to society 	<p>quantity of the output of the group, and supporting improved effectiveness</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrate some relevant theoretical knowledge • Apply a range of well developed skills • Apply known solutions to a variety of predictable problems • Perform processes that require a range of well developed skills where some discretion and judgment is required • Interpret available information, using discretion and judgment • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service to society.
Volume of learning	The volume of learning of a Technical and Vocational Certificate 1 is typically 1 year	The volume of learning of a Technical and Vocational Certificate 1 is typically 1 year

CQF Qualification Level Descriptors

Qualification of CQF	Higher Diploma of Technology/ Associate Degree	Bachelor of Technology/.... Bachelor Degree
CQF Level	Level 5	Level 6
Purpose	<p>The Higher Diploma of Technology /... qualifies individuals who apply integrated technical and theoretical concepts in a broad range of specialized knowledge and skills context to perform advanced skilled or paraprofessional work and as a pathway further learning.</p> <p>The Associate Degree qualifies individuals who apply underpinning technical and theoretical knowledge in a broad range of contexts to perform paraprofessional work and as a pathway further learning.</p>	<p>The Bachelor Degree of Technology/... qualifies individuals who apply a broad and coherent body of knowledge in a range of context to perform professional or highly skilled work and as a pathway further learning.</p> <p>The Bachelor Degree qualifies individuals who apply a broad and coherent body of knowledge in a range of context to perform professional work and as a pathway further learning.</p>
Knowledge	<ul style="list-style-type: none"> • Has general knowledge of the scope and defining features of a field of study, and in-depth knowledge of some areas within the field, including important theories, concepts and principles. • Knowledge outcomes include mastery of the significant bodies of information within a given field, and in-depth understanding of the major specializations, including awareness of key issues, and of how to address them. • Understand the way in which new knowledge is developed and should be aware of significant relationships between their field of study and related areas of knowledge. • Is familiar with important current issues and recent research. 	<ul style="list-style-type: none"> • Has comprehensive and in depth knowledge of an industry and major occupational knowledge and skills within it, supported by a broad general knowledge that provides a foundation for learning about new developments. This includes thorough knowledge of conventions, regulations and technical requirements, and of underlying theories and their relevance for new technologies • Has thorough knowledge of educational theories and processes relating to learning and teaching. • Possess a comprehensive, coherent and systematic body of knowledge in a field and the underlying principles and theories associated with it. • Is aware of related knowledge and theory in other disciplines and, in the case of professional programs, other professional fields. • Is familiar with the latest developments at the forefront of specializations within the main field of study including critical awareness of current research relating to resolution of issues and extension of knowledge.

<p>Cognitive Skills</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Can apply this knowledge in a range of predictable and non predictable situations and analyse information from a range of sources to plan and implement effective solutions to problems in a creative manner. • Can transfer and adapt this knowledge to different work contexts. • Can analyze and interpret technical and research information and apply it to practical issues with some guidance. • Is able to investigate defined or routine problems, evaluate alternative solutions, and propose new approaches drawing on relevant theoretical and practical knowledge. • Can identify relevant concepts and theories from subjects studied and apply them outside the context in which they were learned, in both academic and employment contexts. • Have an awareness of the provisional nature of knowledge and an ability to take this into account in the interpretation, analysis and resolution of problems. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is able to apply theoretical knowledge in investigating and analyzing complex issues and problems in relating to learning and teaching to develop solutions and plan strategies for their implementation in a variety of known and unknown contexts. • Is able to undertake investigations, comprehend and evaluate new information, concepts and evidence from a range of sources, and apply conclusions to a wide range of issues and problems with limited guidance. • Is able to investigate relatively complex problems and recommend creative and innovative solutions taking account of relevant theoretical knowledge and practical experience and the consequences of decisions made: • Could apply these skills and insights in the professional and academic contexts relevant to the field of study. In professional programs can use routine procedures appropriately, but identify situations requiring innovative solutions and draw on relevant theoretical and practical insights in response. • Can use routine procedures appropriately, but identify situations requiring innovative solutions and draw on relevant theoretical and practical insights in response
<p>Psychomotor Skills</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Has the skill to operate a wide range of complex technical/ sophisticated equipment relevant to the industry and to make appropriate adjustments to this equipment for different work requirements • Can readily transfer skills to new technologies and operations 	<ul style="list-style-type: none"> • Learning outcomes expected in psychomotor skills at this qualification are the same level 5(Higher Diploma of Technology and Associate Degree) and with the addition of skills required for the effective delivery of training programs • This includes not only the possession of the skills but also capacity to demonstrate them to others and understanding of how those skills are developed and improved
<p>• Interpersonal Skills and Responsibility</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Can effectively lead and supervise the activities of a work team • Accepts responsibility for own work outputs and the output of others in the work environment 	<ul style="list-style-type: none"> • Contributes to and facilitates constructive resolution of issues in group or team situations, whether in a leadership role or as a member of a group

	<ul style="list-style-type: none"> • Takes initiative in extending knowledge of relevant technological and other occupational practices and can effectively support the continuing professional development of supervised staff and other work colleagues • Is able to think and act independently, but interacts constructively in group or team situations in pursuit of common goals • Is able to exercise leadership in a small group in a defined area of responsibility • Can identify weaknesses in own knowledge and skill, plan for and take action to provide for continuing learning • Accepts personal responsibility for actions taken in individual and group situations • Is aware of and acts consistently with relevant regulations and codes of practice, seeking advice when necessary • Can identify the impact on others of actions proposed or taken and evaluate the appropriateness of those actions in the light of their consequences • In situations of potential conflict in values or priorities can make explicit the nature of the conflict and the values and priorities involved and make a defensible judgment on the course of action that should be taken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Can exercise group leadership in undefined situations calling for innovative responses • Shows initiative in identifying issues requiring attention and in addressing them appropriately on an individual or team basis • Takes responsibility for own learning and is able to identify and use means of finding new information or techniques of analysis needed for completion of tasks • Deals with ethical and professional issues involving values and moral judgments in ways that are sensitive to others and consistent with underlying basic values and relevant professional codes of practice • Works effectively on an individual basis or in a team situation in a wide range of circumstances including new situations and ones requiring high levels of tact and sensitivity • Acts responsibly in employment or other professional situations, accepting high levels of responsibility • Takes responsibility for developing new skills and knowledge required both for current tasks, and for further development of abilities and skills • Possess independent study skills to continue further study with higher degree of autonomy • Apply team and interpersonal skills which are suitable to employment • Demonstrates a high level of ethical behavior in situations involving value conflicts and competing priorities. Provides a positive influence to others through example and leadership in employment or other group situations
<p>Communication, Information Technology and Numerical Skills</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is able to apply routine statistical and mathematical techniques in investigating and proposing solutions to problems and issues • Communicates effectively, both orally and in writing, presenting arguments, analyses and conclusions succinctly and in correct form • Is able to apply routine statistical and mathematical techniques in 	<ul style="list-style-type: none"> • Routinely uses the most appropriate information and communications technology in gathering, interpreting and communicating information and ideas • Can communicate effectively both orally and in writing, selecting and using forms of presentation appropriate for differing issues and audiences

	<p>investigating and proposing solutions to problems and issues</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is able to make effective use of information and communications technology in analyzing issues and obtaining information, and in making presentations • Have the ability to communicate information effectively, to develop arguments and analyze data in a variety of forms appropriate to different issues and audiences 	<ul style="list-style-type: none"> • Can identify relevant statistical or mathematical techniques and apply them creatively in interpreting information and proposing solutions when investigating issues and problems • Routinely uses the most appropriate information and communications technology in gathering, interpreting and communicating information and ideas • Can draw upon and appropriately apply a range of mathematical and statistical techniques and use them intelligently in investigating and reporting on issues and problems • Communicates effectively in oral and written modes and using electronic communications technology. Routinely evaluates the success of communications to different audiences and takes action to improve effectiveness when required
<p>Application</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Use their broad knowledge of occupations and their industry, including underlying principles and theories associated with it to improve work processes and outputs. This includes the application and adaptation of skills and techniques to new technologies and the modification of work processes • Use their knowledge and skills, including numeracy and statistical skills, to analyze work processes and problems, develop innovative solutions, and transfer this knowledge to new situations • Demonstrate understanding of specialized knowledge with depth in some areas analyze, diagnose, design and execute judgments across a broad range of technical or management function • Show strong leadership in taking action to build effective workplace teams that accept responsibility for the quality and consistency of work processes and outputs • An awareness of the provisional nature of knowledge and an ability to take this into account in the interpretation, analysis and resolution of problems • Apply a significant range of fundamental principles and complex 	<ul style="list-style-type: none"> • Command a high level of respect from students, employers and industry representatives for the range and depth of their knowledge and skills, and their understanding of relevant theoretical knowledge across particular occupations, industries and professions • Recognize the provisional nature of knowledge in their field and take this into account in investigating and proposing solutions to academic and professional issues; • Have a strong commitment to advancing the knowledge and learning of others, and to advancing their own learning through practical and scholarly activities • Take initiative in adapting their knowledge and skill to different context, to the needs of different learners and to support and encourage learning by others • Process complex information in a variety of modes and be able to present this information in clear and accurate forms appropriate for different

	<p>techniques across a wide and often unpredictable variety of contexts in relation to either varied or highly specific functions. Work at this level also requires evaluation and analysis of current practices and the development of budgeting plan or strategic plan relating to accountability, responsibility for personal outputs and others</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communicate complex information in an accurate, clear and timely manner • Operate complex technical equipment with a very high level of skill, meet relevant safety standards, and provide effective guidance to work colleagues in similar tasks • Breadth, depth and complexity involving analysis, diagnosis, design, planning, execution and evaluation across a broad range of technical and/or management functions including development of new criteria or applications or knowledge or procedures • Generate ideas through the analysis of information and concepts at an abstract level • Demonstrate a command of wide ranging, highly specialized technical, creative or conceptual skills • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service and society 	<p>audiences</p> <ul style="list-style-type: none"> • Take responsibility for their own further professional development and work cooperatively with others in keeping up to date with new developments in their field. • Draw on a wide range of theoretical and practical knowledge both within and outside their specialized field in addressing new issues and problems. • Take initiative in identifying and resolving problems and issues both individually and in group situations exercising leadership in pursuit of innovative and practical solutions • Apply the theoretical insights and methods of inquiry from their field of study in considering issues and problems in other contexts • Participate in activities to keep up to date with developments in their field and enhance their own knowledge and understanding • Consistently demonstrate a high level of ethical and responsible behavior in academic professional and community environments • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and belief, and reflect loyalty, responsibility, and commitment to service to society.
Volume of learning	The volume of learning of a Higher Diploma of Technology.../ Associate Degree is typically 2 years	The volume of learning of a Bachelor Degree of Technology.../ Bachelor Degree is typically 4-6 years

CQF Qualification Level Descriptors

Qualification of CQF	Master Degree of Technology/.. Master Degree	Doctoral Degree of Technology/.. Doctoral Degree
CQF Level	Level 7	Level 8
Purpose	<p>The Master Degree of Technology /... and the Master Degree of coursework qualifies individuals who apply an advanced body of knowledge in a range of contexts for professional practice or scholarship and as a pathway further learning</p> <p>The Master Degree of Technology /... and the Master Degree of research qualifies individuals who apply an advanced body of knowledge in a range of contexts for research or scholarship and as a pathway further learning</p>	<p>The Doctoral Degree of Technology/... and the Doctoral Degree qualifies individuals who apply a broad and coherent body of knowledge in a range of context to perform professional or highly skilled work and as a pathway further learning</p>
Knowledge	<ul style="list-style-type: none"> • Has thorough knowledge and critical understanding of a subject or discipline including principal concepts, principles and theories and their current application to a specialist field of academic inquiry or professional practice • Has detailed understanding of one or more complex areas of specialization at the forefront of theory, research or professional practice • Understands how new knowledge is developed and applied and the effects of recent research on the body of knowledge in the field and on associated professional practice • Is aware of recent regulatory provisions in the local and international environment that might affect the professional field concerned and of reasons for and future implications of those changes 	<ul style="list-style-type: none"> • Has thorough understanding of a substantial body of knowledge in a discipline or professional field, including both specific information and underlying theories, principles and concepts • Knows about the latest developments in the field including emerging issues and research techniques and the potential challenges in developments for generally accepted conclusions • For doctoral studies in a professional field, has thorough and extensive knowledge of changing practices locally and internationally • Has thorough knowledge of developments in related fields that potentially impact on the area of inquiry or professional practice
Cognitive Skills	<ul style="list-style-type: none"> • Consistently applies practical and theoretical knowledge in dealing with a wide variety of novel and unpredictable scholarly and/or professional contexts, and develops original and creative responses to issues and problems • Makes informed and defensible judgments in circumstances where there is an absence of complete or consistent information • Can synthesize and apply research and scholarly publications or professional reports, and develop significant new ideas and integrate them into or challenge established knowledge • Can apply common and specialized research techniques in the creative 	<ul style="list-style-type: none"> • Is able to apply advanced theoretical insights and techniques of inquiry in the creative analysis of major issues and problems and development of innovative solutions • Can synthesize research and theoretical writings and develop new and creative insights based on the integration of ideas from within and outside the special field of advanced study • Can design and carry out major research or development projects to deal with complex issues involving development of new knowledge or significant

	<p>analysis of complex issues and development of conclusions and proposals relevant to an academic or professional field.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Can independently plan and execute a major project or piece of scholarly research applying practical and theoretical knowledge and research techniques and producing sound conclusions that add significantly to existing knowledge or professional practice 	<p>improvements in professional practice</p>
Psychomotor Skills		
• Interpersonal Skills and Responsibility	<ul style="list-style-type: none"> • Takes initiative in identifying and responding creatively to complex issues and problems in an academic or professional context. Where additional information or skills are required takes independent action to acquire and apply that information or skill • Accepts full responsibility for own work and cooperates fully and constructively with others in dealing with issues and problems, exercising both informal and formal leadership skills where appropriate. In group situations acts in ways that consistently enhance the effectiveness of the group as a whole • Deals consistently and sensitively with complex ethical issues in academic and or professional contexts. Where issues are not adequately dealt with in current ethical codes of practice or regulations, makes informed, fair, and valid judgments on the basis of sound principles and values • Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment 	<ul style="list-style-type: none"> • Acts consistently with a high level of autonomy and initiative in professional or scholarly activities • Takes full responsibility for own activities, and evaluates and works to improve personal effectiveness through objective feedback and constructive planning for improvement • Facilitates constructive interaction in group activities and exercises effective leadership in complex professional and social environments • Deals consistently and sensitively with complex ethical issues, makes informed, fair, and valid judgments, and acts or communicates conclusions in ways that are fully sensitive to the concerns those affected. • Takes initiative in raising deficiencies in existing codes of practice for possible review and amendment
Communication, Information Technology and Numerical Skills	<ul style="list-style-type: none"> • Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a thesis or major project report. • Obtains, routinely evaluates, and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and communications technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations 	<ul style="list-style-type: none"> • Communicates effectively and at appropriate levels with academic and professional audiences and the wider community through informal and formal reports and presentations and academic and professional publications, including a major thesis or project report on a complex and significant issue. • Critically evaluates, and makes effective use of mathematical and statistical data, and uses a wide range of appropriate information and communications technology in investigating issues and in communicating conclusions and recommendations

<p>Application</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Work is likely to be in accordance with a broad plan , budget or strategy, and take responsibility and broad ranging accountability for structure , management and output of the work of others and functions may be involved • Consistently respond to complex academic and professional issues, providing creative solutions and making sound judgments, exercising these skills when necessary in the absence of complete data relevant to the matter concerned • Act autonomously in tackling and solving both anticipated and unpredictable problems, and cooperate with others and provide leadership when appropriate in group situations • Follow, and actively encourage others to apply, sound ethical and moral judgments in dealing with sensitive and complex issues that may involve difficult value conflicts • Take full responsibility for their own independent learning, and provide leadership in developing opportunities to support the continuing professional development of others • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society 	<ul style="list-style-type: none"> • Take full responsibility and accountability for all aspects of the work of others and functions including planning , budgeting , and strategy as required. The highest level of complex judgment is applied in planning , design, technical and management functions • Consistently apply their advanced knowledge and/or professional understanding to the further development of knowledge and practice in their field, contributing significantly to the development of new insights and strategies • Provide effective leadership in their field addressing significant emerging issues and communicating their ideas and conclusions effectively to specialist and non-specialist audiences • Deal consistently and sensitively with complex ethical issues in academic or professional contexts and take initiative in ensuring appropriate resolution of wider issues affecting the wider community • Behave in ways that are consistent with Buddhist values and beliefs, and reflect high levels of loyalty, responsibility, and commitment to service to society
<p>Volume of learning</p>	<p>The volume of learning of a Master Degree of Technology.../ of course work and research is typically 2 years</p> <p>The volume of learning of a Master Degree of course work and research is typically from 3-4 semesters</p> <p>The volume of learning of a Master Degree of research is typically 2 years</p>	<p>The volume of learning of a doctoral Degree of Technology.../ Doctoral Degree is typically 3-6 years</p>

Appendix 2: GLOSSARY

Accreditation	Process through which a legally responsible agency or association grants public recognition to a school, institute, college, university, or programme of study that meets minimum established educational standards.
Assessment	The process of gathering evidence to determine whether a learner has met the required standards. Assessment is also used as part of the learning process to assist the learner in making progress.
Certification	Process of formally validating knowledge, know-how and/or skills and competences acquired by an individual, following a standard assessment procedure, leading to the award of qualification by an accredited awarding body.
CQF Authority	An authorized body established under the Supreme Council for Education in the Kingdom of Cambodia. CQF's main function is to control, authorize the implementation and development of the CQF.
Competence	Proven ability to use knowledge, skills and personal, social and/or methodological abilities, in work or study situations and in professional and/or personal development.
Credit	Credit is a "currency" providing a measure of learning outcomes achieved in notional hours at a given level. It is awarded for learning that has been achieved and verified through reliable and valid assessment.
Credit Accumulation	The process of gaining credits towards a qualification within an institution (or closed system, e.g. all qualifications offered by a single awarding body).
Credit Transfer	The process by which credits gained in one institution or system may be recognized in another institution or system.
Curriculum	Set of actions followed when developing a learning programme, including defining training goals, content, methods (including assessment) and materials.
Competency-Based Curriculum	Specification for a course which is based on the knowledge, skills and effective work competencies identified from and closely linked to the competency standards.

Higher Education Provider	A body corporate, organisation or other body of persons which conducts higher education or training programmes including skills training programmes leading to the award of a higher qualification or which award a higher education qualification and includes the public or private higher education providers, examination or certification bodies or their representatives.
Learning outcomes	Statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process, defined in terms of performance criteria based on knowledge, skills, attitudes and competence.
Learning programme	Programme of studies or training defined by a curriculum that may consist of one or more modules, units, subjects or courses or any combination of those elements.
Level	Position where a qualification is located on a qualifications framework based on level descriptors.
Level Descriptor	A definition of the characteristics of a qualification that would lead to it being assigned to a particular level.
Modularisation	A system in which qualifications consist of a number of modules, each of which can be certificated independently. Sometimes, this is known as "unitization" and "modularisation" is used to refer to a system in which learning programmes consist of a number of components.
Module	A component of a larger qualification, which is certificated independently. (Sometimes, it means a component of learning and teaching within a programme, not independently certificated).
National Qualifications Framework	National Qualifications Frameworks is an instrument for the development and classification qualifications based on a set of criteria that is agreed nationally for specified levels of learning outcome achieved. It is a policy and strategy in the quality assurance of education and training which clarifies the standard of learning outcomes, academic levels and quality of qualifications, and is widely recognized as such as in the international academic and professional communities
Notional Learning Hours	These include all formal and informal learning activities, practical work and practice, and all assessment-related activity.

Training Package	refers to the document promulgated and issued by NTB consisting of competency standards, national qualifications and training guidelines for specific sectors/occupations. The training regulation serves as basis for establishment of qualification and certification under the NQF. It also serves as guide for development of competency-based curricula and instructional materials including registration of TVET programs offered by TVET institutions .
Unit of Competency	is a component of the competency standards stating a specific key function or role in a particular job or occupation, it is the smallest component of achievement that can be assessed and certified under the CQF.
Competency	is the possession and application of knowledge, skills and attitudes to perform work activities to the standard expected in the workplace.
Provider of education and training	Education and training body (institution, organization, company centre, collaborative partnership or consultancy) which delivers learning programmes that are directed to a specified CQF standard(s) and/or qualifications and manages the assessment thereof.
Qualification	<p>Formal outcome of an assessment and validation process which is obtained when a recognised awarding body determines that an individual has achieved learning outcomes.</p> <p>Is a cluster of units of competencies that meets job roles and is significant in the workplace. It is also a certification awarded to a person on successful completion of a course in recognition of having demonstrated competencies in an industry sector.</p> <p><u>From MQA:</u> A certificate, diploma or degree, which is awarded by a higher education provider or any party that is authorised to confer or to award the qualification and to affirm the earned learning outcomes.</p> <p><u>From AQF:</u> Qualification is defined as follows: formal certification, issued by a relevant approved body, in recognition that a person has achieved learning outcomes or competencies relevant to identified individual, professional, industry or community needs.</p>
Qualifications framework	Instrument for the classification of qualifications according to an established set of criteria for specified levels of learning achieved, thereby improving the transparency, access, progression, comparability and quality of qualifications.

Quality assurance	Generic term for all activities that provide assurance that the educational and training services of an organization are continually being delivered effectively, to the required standard, and in line with published goals and objectives.
Qualification Level	<p>An award level described with generic outcomes or a qualification descriptor which characterises typical qualification.</p> <p>Levels numbered and linked to qualification titles to describe the increasing intellectual demand and complexity of learning expected as students progress to higher technical or academic awards.</p>
Recognition of Prior Learning (RPL)	To recognize and validate competencies for purposes of certification obtained outside the formal education and training systems.
Regional Qualifications Framework (RQF)	A framework that consists of a set of agreed principles, practices, procedures and standardize terminology intended to ensure effective comparability of qualifications and credits across countries in region.
Registration	Process of providing an institution with the opportunity to establish a formal, publicly recognised relationship with the relevant national body (competent authority).
Skills	Ability to apply knowledge to complete tasks and solve problems. Skills are described as both cognitive (employing logical, intuitive and creative thinking) and practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments).
Transnational Qualifications Framework (TQF)	Translation instrument for the classification of regional and world qualifications according to set criteria for specified levels of learning achieved, to improve credit transfer and promote common accreditation mechanisms between participating regional and world countries.
Validation	<p>Process through which a legally responsible agency or association determines if a provider-based and/or national qualification meets minimum established criteria for registration on the qualifications framework.</p> <p>A verification process of an individual's achievement of a set of learning outcomes acquired through formal, non-formal or informal learning, irrespective of time and place.</p>

